اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۴ آذر ۱۴۰۲
• ۱۱ جمادی‌الاولی ۱۴۴۵
• ۲۵ نوامبر ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۷۷۲ • دوره جدید سال دهم شماره ۲۴۵۴ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

مجتمع فرآورده های معدنی تیوا صنعت ماهان
Tiva Sanat Mahan Co.

افتتاح مجتمع فرآورده‌های معدنی تیوا صنعت ماهان

به عنوان نخستین کارخانه تولیدکننده و فعال شمش منیزیم در ایران و خاورمیانه با حضور وزیر صنعت، معدن و تجارت

۵

سرمقاله

گرفتار در چرخه‌ای تکراری ۲

یادداشت‌های امروز

صنعت خودرو در برنامه هفتم توسعه ۴

یکی مرد جنگی به از صد هزار ۶

ضرورت توجه جدی به حکمرانی آب ۱۲

گفت‌وگوها

دیپلماسی اقتصادی به کمک صنعت خودرو بیاید ۴

برنامه هفتم به مسائل حاشیه‌ای پرداخته است ۱۲

پرونده

هفتمین برنامه به «توسعه» می‌رسد؟

توجه به زنجیره‌های تولید در برنامه هفتم ۳
ضعف در سایه غفلت ۱۰۰ ساله ۶
گره کور تعهد ارزی بر رشد صادرات ۸
دست خالی مسکن از توسعه ۹
تیر خطای توسعه بر سیبل انرژی ۱۰
مشکل صندوق‌های بازنشستگی چگونه حل می‌شود؟ ۱۱
مایه حیات در تنگنای مدیریتی ۱۳
چالش‌های مسکن در برنامه‌های توسعه ۱۴
نگاه ویژه برنامه هفتم به صنایع دستی ۱۶

مناقصه عمومی
ساخت سکتور دیسک فیلتر کنسانتره سنگ آهن

صبانور
شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور (سهامی عام)

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور در نظردارد ساخت سکتور دیسک فیلتر کنسانتره سنگ‌آهن کارخانه خود، واقع در استان کردستان را به تامین‌کننده واجد شرایط واگذار نماید. لذا تامین‌کنندگان واجد شرایط می‌توانند جهت دریافت اطلاعات بیشتر با شماره ۰۲۱۲۷۶۴۵۳۲۵ تماس گرفته و یا به آدرس اینترنتی www.sabanour.com قسمت فراخوان – مناقصه مراجعه نمایند و پاکات خود را مطابق شرایط مناقصه با ورود به سامانه تامین‌کنندگان صبانور بصورت دربسته مهرو موم شده، از تاریخ درج آگهی تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۱۵ به آدرس سعادت‌آباد نرسیده به خروجی هاشمی‌رفسنجانی شرق- خیابان ۲۶ (حق‌طلب غربی) پلاک ۴۹ - طبقه سوم (واحد دبیرخانه) تحویل نمایند. مناقصه‌گزار اختیار کامل در زمینه رد یا قبول هر یک یا تمامی پیشنهادات را داشته و هیچگونه ادعا و اعتراضی در این زمینه مسموع نخواهد بود و به پیشنهادهای مشروط، مبهم و فاقد ضمانت شرکت در مناقصه و همچنین به پیشنهادهایی که بعد از مدت مقرر در آگهی واصل شود ترتیب اثر داده نخواهد شد.

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور (سهامی عام)

مناقصه عمومی سنگ زنی کوره دوار

صبانور
شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور (سهامی عام)

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور در نظردارد ماشین‌کاری (سنگ‌زنی) هر دو رینگ و چهار غلطک کوره - رینگ (قطر خارجی ۴۹۴۰mm و عرض ۶۵۰mm) - غلطک (قطر بیرونی ۱۳۰۰mm - عرض هر غلطک ۷۵۰mm) برای کارخانه کنسانتره خود، واقع در استان همدان را به شرکت واجد شرایط واگذار نماید. لذا تامین‌کنندگان واجد شرایط می‌توانند جهت دریافت اطلاعات بیشتر با شماره ۰۲۱-۲۷۶۴۵۳۱۴ تماس گرفته و یا به آدرس اینترنتی www.sabanour.com قسمت فراخوان – مناقصه مراجعه نمایند و پاکات خود را مطابق شرایط مناقصه با ورود به سامانه تامین‌کنندگان صبانور بصورت دربسته مهرو موم شده، از تاریخ درج آگهی تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۱۵ به آدرس سعادت‌آباد نرسیده به خروجی هاشمی‌رفسنجانی شرق- خیابان ۲۶ (حق‌طلب غربی) پلاک ۴۹ -طبقه سوم (بخش دبیرخانه) تحویل نمایند. مناقصه‌گزار اختیار کامل در زمینه رد یا قبول هر یک یا تمامی پیشنهادات را داشته و هیچگونه ادعا و اعتراضی در این زمینه مسموع نخواهد بود و به پیشنهادهای مشروط، مبهم و فاقد ضمانت شرکت در مناقصه و همچنین به پیشنهادهایی که بعد از مدت مقرر در آگهی واصل شود ترتیب اثر داده نخواهد شد.

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور (سهامی عام)

GEMSTONE
IRANGEMEX
IMIDRO
طلا، جواهر
شماره مجوز سازمان توسعه تجارت ایران: ۱۴۰۱/۳۲۰/۵۰۴۶۷
www.iranfair.com

اولین نمایشگاه بین‌المللی
گوهرسنگ‌ها
ماشین‌آلات، تجهیزات و صنایع وابسته
۱۲ لغایت ۱۵ اسفندماه ۱۴۰۲
ساعت بازدید ۹ الی ۱۶
محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران
ستاد برگزاری: شرکت رستاک پادویژن ۷-۰۲۱-۸۸۳۴۶۴۵۵

The 1th International Exhibition of
GEMSTONE 1
Machinery, Equipment & Related Industries
02-05 March, 2024 Opening Hours: 09-16
Tehran International Permanent Fairground
Organizer: Rastak Padvision Co.:+982188346455-7
www.rastak-expo.com gemiran@rastak-expo.com
rastakgem.events +98 912 029 5792 +98 938 029 5792

آگهی ارزیابی کیفی مناقصه عمومی دو مرحله‌ای شماره ۱۴۰۲/۰۵۵/م س
تکمیل کارهای باقیمانده تعویض خطوط لوله جریانی چاه‌های میدان گازی گورزین و احداث خط لوله ارسال گاز از تاسیسات نم زدایی گورزین به پالایشگاه گاز هنگام

شرکت ملی نفت ایران
شرکت نفت فلات قاره ایران

نوبت اول

شرکت نفت فلات قاره ایران در نظر دارد فراخوان ارزیابی کیفی مناقصه فوق الذکر از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری فراخوان ارزیابی کیفی و مناقصه صرفا از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir و شماره فراخوان ۲۰۰۲۰۹۳۶۳۱۰۰۰۳۲۶ انجام خواهد شد و کلیه آگهی ها و دعوت‌نامه ها ، تغییرات ، اصلاحات و ... صرفا از طریق سامانه ستاد به اطلاع مناقصه گران رسانده می شود. لازم است پیشنهاد دهندگان در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در فراخوان محقق سازند و بصورت منظم جهت دریافت دعوت‌نامه‌ها ، تغییرات ، اصلاحات به سامانه ستاد مراجعه نمایند.
مهم: در اجرای بند الف ماده ۵ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی، ارجاع کار صرفا به موسسات و شرکتهای ایرانی ثبت‌شده در فهرست توانمندی‌های مندرج در سامانه توانیران انجام می گیرد. لذا مناقصه گران می‌بایست نسبت به ثبت نام در سامانه مذکور اقدام نمایند.
اطلاعات تماس دستگاه مناقصه‌گزار: تلفن: ۰۲۱-۲۳۹۴۶۵۷۳
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت:
مرکز تماس: ۰۲۱-۱۴۵۶ دفتر ثبت نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸

شناسه آگهی: ۱۶۰۸۰۴۶ روابط عمومی شرکت نفت فلات قاره ایران

سرمقاله

گرفتار در چرخه‌ای تکراری

عاطفه خسروی
مدیر مسئول

پیشینه تدوین و اجرای برنامه‌های توسعه‌ای در ایران به پیش از انقلاب می‌رسد. نخستین سند برنامه‌ای ایران در سال ۱۳۲۵ تصویب و تا سال ۱۳۵۷، ۵ برنامه توسعه تدوین و اجرا شد. تنظیم این قانون‌ها قبل از انقلاب اسلامی با عنوان برنامه‌های عمرانی و بعد از آن باعنوان برنامه‌های پنج‌ساله توسعه برعهده قوه مجریه بود و بعد از تصویب از سوی مجلس و تایید نهادهای مربوطه، به‌عنوان نقشه‌راه توسعه مورداستفاده قرار گرفت.

روند توسعه در ایران، در سال‌های بعد از انقلاب نیز ادامه یافت و با هدف برنامه‌ریزی برای عمران و آبادانی کشور، تا امروز ۶ برنامه توسعه، تدوین و تصویب شده است. در حال حاضر نیز، برنامه هفتم توسعه از ۳ مهر امسال، در مجلس شورای اسلامی با برگزاری جلسات متعدد در حال بررسی است.

سیاست‌های کلی برنامه هفتم در ۷ سرفصل «اقتصادی»، «امور زیربنایی»، «فرهنگی و اجتماعی»، «علمی، فناوری و آموزشی»، «سیاسی و سیاست خارجی»، «دفاعی و امنیتی»، «اداری، حقوقی و قضایی» و در ۲۶ بند تصویب شده است و ۲۲ شهریور ۱۴۰۱ از سوی رهبر معظم انقلاب با اولویت پیشرفت اقتصادی توأم با عدالت ابلاغ شد.

اقتضای تدوین این برنامه‌ها، برنامه‌ریزی در راستای اسناد بالادستی و ایجاد هماهنگی در سطح سیاست‌گذاری، برای توسعه همه‌جانبه در کشور است.

برنامه‌های توسعه‌ای، به‌عنوان برنامه‌های میان‌مدت، مهم‌ترین سند پیش‌روی دولت‌ها به‌شمار می‌روند که برای اجرای ماموریت‌ها در حوزه‌های گوناگون اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، نظامی و دفاعی، علمی و فناوری و... مدنظر قرار می‌گیرند.

همچنین، سند چشم‌انداز ۲۰ ساله ایران، به‌عنوان سند بالادستی برای تبیین افق توسعه ایران در زمینه‌های گوناگون فرهنگی، علمی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی تدوین و اجرایی شده است. این سند به پیشنهاد مجمع تشخیص مصلحت نظام تدوین و اجرای آن از سال ۱۳۸۴ و در قالب ۴ برنامه توسعه پنج‌ساله برنامه‌ریزی شده است و به این ترتیب، باید تا سال ۱۴۰۴ باید به‌نتیجه برسد.

برنامه اول توسعه با هدف بازسازی اقتصادی و خصوصی‌سازی پی‌ریزی شد، اما در عمل، دولت ابعاد بسیار بزرگ‌تری نسبت به قبل پیدا کرد. در برنامه دوم، رشد متوسط ۵.۱ درصدی مدنظر بود که ۳.۲ درصد آن محقق شد. در برنامه سوم، هدف تعیین‌شده برای رشد اقتصادی ۵.۸ درصد بود که ۵.۴ درصد آن محقق شد؛ یعنی فقط ۰.۴ درصد کمتر از میزان موردانتظار. این روند هدف‌گذاری و دگرگونی در تحقق اهداف در برنامه‌های بعدی نیز ادامه داشت.

مهم‌ترین ویژگی برنامه چهارم، تهیه و تصویب آن در چارچوب سند چشم‌انداز بیست‌ساله بود و نکته مهم این برنامه، تصویب آن در اواخر دوره اصلاحات بود، ضمن اینکه اجرای این برنامه با انحلال سازمان برنامه و بودجه در دولت «محمود احمدی‌نژاد» همراه شد. در پایان برنامه، متوسط رشد کشور از میزان ۷.۴ درصد پیش‌بینی‌شده کمتر بود. این برنامه در کنترل بیکاری نیز ناموفق بود و بیکاری از ۱۰.۱ درصد بالاتر رفت و به ۱۲.۷ رسید. نرخ تورم نیز نسبت به پیش‌بینی‌ها بیشتر شد.

برنامه پنجم توسعه بعد از تغییرات و اختلافات متعدد بین مجلس و دولت در نهایت در ۲۳۵ ماده و در ۹ فصل در تاریخ ۱۵دی ۱۳۸۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. اجرای این برنامه، پنج‌ساله پنجم توسعه از ابتدای سال ۱۳۹۰ آغاز و اجرای آن با یک سال تمدید به سال ۱۳۹۵ کشیده شد.

در برنامه پنجم رشد اقتصادی سالانه ۸ درصدی هدف‌گذاری شد، اما در عمل نرخ رشد اقتصادی در طول دوره برنامه پنجم به نرخ منفی ۰.۷۸ درصد رسید. همچنین، روند تورم به‌جای کاهشی بودن، افزایشی و در طول اجرای برنامه، نرخ میانگین آن بیش از ۲۲ درصد بود. به این ترتیب، برنامه پنجم توسعه در تحقق اهداف خود شکست سختی خورد.

برنامه ششم توسعه نیز قرار بود از ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ اجرایی شود که با ۲ سال تمدید تا سال ۱۴۰۲ ادامه یافت. در برنامه ششم، رشد اقتصادی سالانه ۸ درصدی هدف‌گذاری شد، اما در عمل این نرخ به زحمت به یک درصد رسید و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نیز در نهایت میزان تحقق اهداف برنامه ششم توسعه را تنها ۹ درصد اعلام کرد.

قرار بر این بود که برنامه هفتم توسعه همزمان با بودجه ۱۴۰۱ در مجلس بررسی شود، اما دولت پیشین با توجیه پایان دوره فعالیتش از تنظیم این سند خودداری و آن را به دولت بعد موکول و دولت جدید نیز اعلام کرد که به‌دلیل فرآیند انتقال قدرت در قوه مجریه نمی‌تواند برنامه هفتم را به مجلس ارسال کند.

در این شرایط، بودجه ۱۴۰۱ با اماواگرهای بسیاری قبل از پایان سال ۱۴۰۰ به مقصد رسید. همین روند برای سال ۱۴۰۲ نیز تکرار و باوجود گذشت حدود ۲ سال از اعتبار برنامه توسعه ششم، به پیشنهاد دولت، اعتبار این برنامه برای امسال هم تمدید و دولت مکلف به تدوین این برنامه تا شهریور ۱۴۰۲ شد. در حالی که کارشناسان معتقدند، برنامه ششم توسعه با شکست ۷۰ درصدی در تحقق اهداف مواجه بوده، برنامه هفتم توسعه آخرین روزهای تصویب را در مجلس می‌گذراند.

از سوی دیگر، بسیاری از کارشناسان و مجلسیان همچنان انتقاداتی به اهداف این برنامه بالادستی دارند و مهم‌ترین مشکل برنامه هفتم توسعه را عادی‌انگاری شرایط کشور می‌دانند. یعنی هدف‌گذاری و ارائه راهکار برمبنای کشوری که تحریم نیست و مشکلات خاصی در حوزه اقتصاد به‌ویژه در بخش تولید ندارد.

این گروه با انتقاد به اینکه در برنامه هفتم، تکلیف هیچ‌کدام از مشکلات ساختاری روشن نیست؛ تاکید دارند این سند بالادستی باید مبنای سایر اسناد کشور باشد. باوجود این ضعف ساختاری، ممکن است برنامه هفتم نیز در چرخه تکراری برنامه‌های پیشین بیفتد و در عمل روند اجرایی منوط بر تنظیم اسنادی شود که لازمه آغاز اجرای برنامه است.

هفتمین برنامه به «توسعه» می‌رسد؟

پیشینه تدوین و اجرای برنامه‌های توسعه‌ای در ایران به پیش از انقلاب می‌رسد. نخستین سند برنامه‌ای ایران در سال ۱۳۲۵ تصویب شد. تا قبل از انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، ۵ برنامه توسعه در یک بازه زمانی ۳۰ ساله پیاده شد.

روند توسعه در ایران بعد از انقلاب اسلامی، با تلاش برای عمران و آبادانی کشور ادامه پیدا کرد و تا امروز منجر به تدوین و تصویب ۶ برنامه توسعه شده است. در حال حاضر نیز، برنامه هفتم توسعه از ۳ مهر امسال، در مجلس شورای اسلامی با برگزاری جلسات متعدد، در حال بررسی است. اقتضای تدوین این برنامه‌ها، برنامه‌ریزی در راستای اسناد بالادستی و ایجاد هماهنگی در سطح سیاست‌گذاری، برای توسعه همه‌جانبه در کشور است. لایحه برنامه هفتم توسعه نیز با هدف اجرای سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه، برای اجرا طی سال‌های ۱۴۰۲ الی ۱۴۰۶ در ۲۴ فصل و ۱۱۸ ماده با فصول مختلفی ازجمله رشد اقتصادی، اصلاح نظام بانکی و مهار تورم، اصلاح ساختار بودجه و نظام مالیاتی و همچنین انرژی و تسریع در اجرای طرح‌های کلان پیشران و زنجیره ارزش ۲۸ خرداد توسط دولت به مجلس شورای اسلامی ارائه شد. براساس اهداف کمی سنجه‌های عملکرد رشد اقتصادی مبتنی بر این برنامه، به‌صورت سالانه ۸ درصد در نظر گرفته و همچنین رشد میزان صادرات نفتی سالانه ۱۲ درصد و صادرات غیرنفتی ۲۳ درصد لحاظ شده است.

بسیاری از کارشناسان، برنامه هفتم را همچنان دارای مشکلات ساختاری می‌دانند و معتقدند بسیاری از احکام و اهداف محقق‌نشده برنامه‌های پیشین، به‌ویژه برنامه ششم دوباره در هفتمین برنامه توسعه تکرار شده است. به‌گفته این گروه، اشکالات این‌چنینی مانع از موفقیت در اجرای برنامه خواهد شد. بااین‌همه باید منتظر ماند و مسیر اجرای اهداف برنامه را دنبال کرد و سپس به قضاوت نشست. صمت در این پرونده باتوجه به پایان بررسی و تصویب برنامه هفتم به‌عنوان سند راهبردی ۵ سال آتی، به نقاط قوت و ضعف برنامه از نگاه کارشناسان پرداخته است.

سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه

۲۰ شهریور ۱۴۰۱ سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله هفتم ابلاغ شد. به‌گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دولت و به‌نقل از سازمان برنامه و بودجه کشور، رهبر معظم انقلاب اسلامی با تشکر از فعالیت فشرده اعضا و دبیرخانه مجمع در ارائه نظرات و مشارکت فعال قوای سه‌گانه و سایر ارکان نظام، تهیه و تصویب قانون برنامه هفتم برپایه این سیاست‌ها را گامی دیگر در تحقق اهداف نظام خواندند و بر نظارت فعال بر حسن اجرای سیاست‌ها تاکید کردند. سیاست‌های کلی برنامه هفتم در ۷ سرفصل «اقتصادی»، «امور زیربنایی»، «فرهنگی و اجتماعی»، «علمی، فناوری و آموزشی»، «سیاسی و سیاست خارجی»، «دفاعی و امنیتی»، «اداری، حقوقی و قضایی» و در ۲۶ بند تصویب شده است.

اقتصادی:

۱ ـ هدف کلی و اولویت اصلی برنامه هفتم با رعایت سیاست‌های کلی مصوب، پیشرفت اقتصادی توأم با عدالت با نرخ رشد اقتصادی متوسط ۸ درصد در طول برنامه تعیین می‌شود با تأکید بر افزایش بهره‌وری کل عوامل تولید (منابع انسانی، سرمایه، فناوری و مدیریت).

۲ ـ ایجاد ثبات در سطح عمومی قیمت‌ها و نرخ ارز و تک‌رقمی کردن تورم طی ۵سال و جهت‌دهی به نقدینگی و اعتبارات بانکی به‌سمت فعالیت‌های مولد و جذابیت‌زدایی از فعالیت‌های غیرمولد.

۳ ـ اصلاح ساختار بودجه دولت از طریق

ـ احصاء و شفاف‌سازی بدهی‌ها و تعهدات عمومی دولت و مدیریت و تأدیه بدهی‌ها.

ـ واقعی کردن منابع و مدیریت مصارف دولت و اجتناب از کسر بودجه.

ـ تعیین‌تکلیف طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام با واگذاری از طریق مشارکت دادن بخش‌های خصوصی، عمومی و غیردولتی در طرح‌های عمرانی انتفاعی.

ـ شفاف‌سازی و ضابطه‌مند کردن درآمدها و هزینه‌های شرکت نفت و سایر شرکت‌های دولتی در بودجه.

۴ ـ ایجاد تحول در نظام مالیاتی با رویکرد تبدیل مالیات به منبع اصلی تامین بودجه جاری دولت، ایجاد پایه‌های مالیاتی جدید، جلوگیری از فرار مالیاتی و تقویت نقش هدایت و تنظیم‌گری مالیات در اقتصاد با تاکید بر رونق تولید و عدالت مالیاتی.

۵ ـ استقرار نظام جامع تامین‌اجتماعی مشتمل بر حوزه‌های امدادی، حمایتی و بیمه‌ای در سطوح پایه، مازاد و مکمل به‌منظور ارائه عادلانه خدمات.

امور زیربنایی:

۶ ـ تامین امنیت‌غذایی و تولید حداقل ۹۰ درصد کالاهای اساسی و اقلام غذایی در داخل، همراه با حفظ و ارتقای ذخایر ژنتیکی و منابع آبی و افزایش سطح سلامت و ایمنی مواد غذایی.

اصلاح الگوی کشت باتوجه به مزیت‌های منطقه‌ای و منابع آبی و با اولویت‌بخشی به تولید کالاهای راهبردی کشاورزی.

۷ ـ استقرار نظام مدیریت یکپارچه منابع آب کشور و افزایش بهره‌وری حدود ۵ درصدی آب کشاورزی.

کنترل و مدیریت آب‌های سطحی و افزایش منابع زیرزمینی آب از طریق آبخیزداری و آبخوانداری.

برنامه‌ریزی برای دستیابی به سایر آب‌ها و بازچرخانی آب‌های صنعتی و پساب.

۸ ـ افزایش حداکثری تولید نفت خام و گاز طبیعی در میادین مشترک و افزایش ضریب بازیافت در میادین مستقل.

افزایش ارزش‌افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز.

۹ ـ اجرای چند طرح عظیم اقتصادی ملی، پیشران، زیرساختی، روزآمد و مبتنی بر آینده‌نگری.

۱۰ ـ فعال‌سازی مزیت‌های جغرافیایی ـ سیاسی و تبدیل جمهوری اسلامی ایران به مرکز مبادلات و خدمات تجاری، انرژی، ارتباطات و حمل‌ونقل با روان‌سازی مقررات و ایجاد و توسعه زیرساخت‌های لازم.

۱۱ ـ تحقق سیاست‌های کلی آمایش سرزمین باتوجه به مزیت‌های بالفعل و بالقوه و اجرایی ساختن موارد برجسته آن با توجه ویژه بر دریا، سواحل، بنادر و آب‌های مرزی.

۱۲- ارتقای نظام سلامت براساس سیاست‌های کلی سلامت.

فرهنگی و اجتماعی:

۱۳ ـ اعتلای فرهنگ عمومی در راستای تحکیم سبک زندگی اسلامی ـ ایرانی، تقویت همبستگی و اعتماد به نفس ملی، ارتقای هویت ملی و روحیه مقاومت، کار و تلاش در جامعه با بسیج تمامی امکانات و ظرفیت‌های کشور، دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و مردمی و افراد و شخصیت‌های اثرگذار علمی و اجتماعی و حمایت و پشتیبانی موثر دولت از آن.

۱۴ ـ تقویت کارآیی و اثربخشی رسانه ملی در گسترش و تعمیق فرهنگ اسلامی ـ ایرانی و مواجهه موثر با جنگ روانی و تهاجم فرهنگی و سیاسی دشمنان.

۱۵ ـ تحکیم نهاد خانواده و رفع موانع رشد و شکوفایی بانوان.

۱۶ ـ افزایش نرخ باروری و موالید به حداقل دو و نیم طی ۵سال با حمایت همه‌جانبه از فرزندآوری و رفع موانع و ایجاد مشوق‌های موثر و اصلاح فرهنگی.

۱۷ ـ توسعه صنعت گردشگری و ترویج صنایع‌دستی.

۱۸ ـ ارتقای سلامت اجتماعی و پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی به‌ویژه اعتیاد، حاشیه‌نشینی، طلاق و فساد براساس شاخص‌های معتبر و بهره‌گیری حداکثری از مشارکت مردم و با زمان‌بندی متناسب.

علمی، فناوری و آموزشی:

۱۹ ـ برقراری حاکمیت ملی و صیانت از ارزش‌های اسلامی ـ ایرانی در فضای مجازی با تکمیل و توسعه شبکه ملی اطلاعات و تامین محتوا و خدمات متناسب و ارتقای قدرت سایبری در تراز قدرت‌های جهانی با تاکید بر مقاوم‌سازی و امنیت زیرساخت‌های حیاتی و کلان داده کشور.

۲۰ ـ افزایش شتاب پیشرفت و نوآوری علمی و فناوری و تجاری‌سازی آنها به‌ویژه در حوزه‌های اطلاعات و ارتباطات و زیست فناوری و ریزفناوری و انرژی‌های نو و تجدیدپذیر. روزآمدسازی و ارتقای نظام آموزشی و پژوهشی کشور.

سیاسی و سیاست خارجی:

۲۱ ـ کنشگری فعال در دیپلماسی رسمی و عمومی با ایجاد تحول و ظرفیت‌سازی ارزشی و انقلابی در نیروی انسانی در دستگاه دیپلماسی و همکاری هدفمند و موثر سازمان‌ها و نهادهای مسئول در امور خارجی.

۲۲ ـ تقویت رویکرد اقتصادمحور در سیاست خارجی و روابط منطقه‌ای و جهانی و تقویت پیوندهای اقتصادی با اولویت همسایگان.

دفاعی و امنیتی:

۲۳ ـ تقویت بنیه دفاعی به‌منظور ارتقای بازدارندگی و اکتساب فناوری‌های اقتدارآفرین موردنیاز صنایع دفاعی و امنیتی با تاکید بر خودکفایی کشور در سامانه‌ها، تجهیزات و خدمات اولویت‌دار با تخصیص حداقل ۵ درصد بودجه عمومی کشور.

۲۴ ـ تقویت زیرساخت‌ها و بهینه‌سازی سازکارهای عمومی و دستگاهی برای مصون‌سازی و ارتقای تاب‌آوری در قبال تهدیدات، به‌ویژه تهدیدات سایبری، زیستی، شیمیایی و پرتویی با اولویت پدافند غیرعامل.

اداری، حقوقی و قضایی:

۲۵ ـ تحول در نظام اداری و اصلاح ساختار آن مبتنی بر سیاست‌های کلی نظام اداری با تاکید بر هوشمندسازی و تحقق دولت الکترونیک، حذف تشکیلات موازی و غیرضرور، بروزرسانی قوانین و مقررات، اصلاح روش‌ها و رفع فساد و زمینه‌های آن در مناسبات اداری.

۲۶ ـ روزآمدسازی سند تحول قضایی و اجرای آن با تاکید بر:

ـ پیشگیری از وقوع جرم و دعاوی.

ـ هوشمندسازی فرآیندها و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در ارائه خدمات قضایی.

ـ اجرای ۱۰۰ درصدی حد نگار.

ـ حمایت حقوقی و قضایی از سرمایه‌گذاری، امنیت اقتصادی و بهبود محیط کسب‌وکار.

ـ استفاده از ظرفیت‌های مردمی و توسعه روش‌های مشارکتی و غیرقضایی در حل‌وفصل دعاوی.

ـ تقویت و تثبیت سهم قوه قضاییه از منابع بودجه عمومی دولت و تامین نیازهای مالی و استخدامی قوه قضاییه.

ـ بالا بردن سطح علمی و شایستگی اخلاقی ضابطان دادگستری.

ـ بازنگری در قوانین در راستای کاهش عناوین جرائم و کاهش استفاده از مجازات زندان.

«فقر مطلق» تا پایان برنامه ریشه‌کن می‌شود؟

نمایندگان مجلس شورای اسلامی، در رسیدگی به گزارش کمیسیون تلفیق برنامه هفتم توسعه ماده (۳۰) و بند (پ) ماده (۳۱) لایحه به‌تصویب رساندند که براساس آن، دولت با تعیین اهداف کمی سنجه‌های عملکردی نظام تامین‌اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه، ریشه‌کنی فقر مطلق را هدف‌گذاری کرده است.

طراحی نظام تامین‌اجتماعی چندلایه

بند (پ) ماده (۳۱) برنامه هفتم توسعه، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را موظف کرده است با طراحی نظام تامین‌اجتماعی چندلایه، مبتنی بر آزمون وسع با هدف کاهش فقر مطلق و بهبود توزیع درآمد و با شناسایی اقشار کم‌درآمد با رویکرد اجتماع‌محور نسبت به ارائه اقلام ضروری در قالب بسته معیشتی پایه به خانوارهای کم‌درآمد به‌صورت کالابرگ الکترونیک اقدام کند. باتوجه به اهمیت موضوع فقر و تامین معیشت خانوار، این بند از لایحه با نظرات موافق و مخالفی همراه بود. داود منظور، رئیس سازمان برنامه و بودجه با تاکید بر اینکه بند (پ) استمرار نظام یارانه‌ای برای گروه‌های هدف است، گفت: اما در این حکم گفته شده تمام کمک‌هایی که دولت می‌خواهد به افراد کم‌بضاعت انجام دهد، به‌صورت کالابرگ باشد که به سود مردم نخواهد بود، چراکه نیاز مردم همین تعداد ۱۱ قلم کالایی یارانه‌ای نیست. وی افزود: در لایحه پیشنهاد شده بود که یارانه نقدی یا کالابرگ و در این حکم، یارانه نقدی حذف می‌شود که به‌نفع مردم نیست و بهتر است یارانه نقدی اضافه شود. وی تاکید کرد: سیاست دولت، حمایت از اقشار آسیب‌پذیر و کم‌درآمد جامعه است و به کالابرگ اعتقاد داریم و این حکم را اجرا می‌کنیم. اما اگر با این حکم، کمک به اقشار نیازمند را محدود به کالابرگ کنیم، این تفسیر ایجاد می‌شود که می‌خواهیم این کار انجام نشود.

یارانه نقدی حذف نمی‌شود

محسن زنگنه، سخنگوی کمیسیون تلفیق برنامه هفتم نیز تاکید کرد: این حکم درباره حذف یارانه نقدی حرفی نزده است. بلکه دولت گفته که فقر مطلق یا فقر شدید را می‌خواهد کاهش دهد که باید سازکاری برای آن در نظر گرفته شود. علیرضا سلیمی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی نیز در اخطاری براساس اصل ۳ بند (۹) و اصل ۱۱۰ قانون اساسی گفت: معنای هدف کاهش فقر مطلق یعنی فقط به افرادی که فقر مطلق دارند، یارانه پرداخت می‌شود که ابهام دارد. وی افزود: اگر این پرداخت مضاف بر یارانه نقدی باشد که بار مالی دارد و خلاف اصل ۷۵ قانون اساسی است. همچنین یارانه سایرین را باید موردتوجه قرار دهد.

تفاوت فقر مطلق با فقر نسبی

برای درک بهتر موضوع، باید نگاهی به تفاوت فقر نسبی و فقر مطلق داشت تا وظیفه دولت در این بند از برنامه روشن‌تر شود.

فقر مطلق یک موضوع عینی و متضمن تعریف علمی است که برپایه حداقل معاش [۸] شکل گرفته و منظور از حداقل معاش، حداقل نیازهایی است که برای حفظ زندگی لازم است. اگر سطح زندگی فردی کمتر از این حداقل باشد، توان لازم را برای ادامه زندگی نخواهد داشت. در مقابل فقر مطلق، فقر نسبی قرار دارد. فقر نسبی، ناتوانی در کسب یک سطح معین از استانداردهای زندگی است که در جامعه فعلی لازم یا مطلوب تشخیص داده می‌شود. در فقر نسبی که ناشی از اختلاف درآمدی است، فقر تنها ناشی از فقدان منابع، برای تامین نیازهای اساسی نیست، بلکه ناشی از کمبود منابع فرد برای دسترسی به حداقل استاندارد زندگی آن جامعه است. بنابراین، در تعریف فقر نسبی به نابرابری در توزیع درآمد و ثروت بیش از میزان مطلق درآمد افراد توجه می‌شود. به‌منظور دستیابی به عمق نابرابری در توزیع درآمد بین افراد یا خانوارها می‌توان درصد کل درآمد دریافت‌شده توسط فقیرترین قشر جامعه را با درصد درآمد دریافت‌شده توسط ثروتمندترین قشر جامعه مقایسه کرد. البته باید توجه داشت که این مفهوم در کشورهای مختلف به صورت‌های مختلف تعریف می‌شود و طی زمان بر اثر تحولات اقتصادی نیز تغییر یافته است.

چالش‌های ریشه‌کن کردن فقر مطلق

ابتدا با چند حساب سرانگشتی از سال گذشته وضعیت موجود را بررسی کنیم. طبق آمار رسمی اعلام‌شده برای سال ۱۴۰۱ خط فقر سرانه کشوری ۲ میلیون و ۲۸۰ هزار تومان محاسبه شده است. ۳۰ درصد جمعیت معادل ۲۵.۵ میلیون نفر نیز زیر خط فقر مذکور شناسایی شده‌اند.

از طرفی، در حالی که دولت مانند گذشته با کسری بودجه ساختاری خود اقتصاد را بی‌ثبات می‌سازد، این کسری بودجه را به ۲ هزار همت رسانده است. مقدار بودجه تخصیص‌یافته برای یارانه نقدی و معیشتی نیز ۳۱۵ همت بوده که از آن محل به هر فرد در دهک‌های اول تا سوم (زیر خط فقر) ماهانه ۴۰۰ هزار تومان پرداخت شده است. می‌بینیم که رقم یارانه نقدی بسیار کمتر از مبلغ خط فقر است و تنها ۱۴ درصد هزینه‌ها را برای یک فرد پوشش می‌دهد.

به‌گزارش فرارو، دولت برای ریشه‌کن کردن فقر مطلق با چند چالش مواجه است. نخستین چالش دولت، شناسایی منابع بزرگ‌تر برای تامین یارانه نقدی است. این منبع مالی باید غیرتورم‌زا باشد (غیر از چاپ پول و ازدیاد پایه پولی بانک‌مرکزی) و قاعدتا دولت بتواند برای بازه میان‌مدت روی آن حساب کند. ماده ۳۱-الف این فصل به بهره‌مندی مساوی ایرانیان ساکن کشور از یارانه حامل‌های انرژی اشاره کرده است. در صورت حرکت به‌سمت افزایش نرخ حامل‌های انرژی دولت می‌تواند بخش عمده یارانه پنهان عظیم حامل‌های انرژی را به یارانه نقدی تبدیل کند و به‌طورمساوی به تخصیص آن به تمام ایرانیان ساکن کشور بپردازد.

دومین چالش مربوط به پایگاه‌های اطلاعاتی برای جمع‌آوری اطلاعات درآمدی و وسع افراد و خانواده‌ها به‌منظور شناسایی کامل افراد نیازمند است. سوال این است که پایگاه رفاه ایرانیان تا چه اندازه توانسته است چنین اطلاعاتی را گردآوری و واجدان شرایط دریافت یارانه نقدی را شناسایی کند؟ دیگر اینکه موانع تکمیل این پایگاه اطلاعاتی چیست؟

سومین چالش، تداوم روندهای اقتصاد کلان مانند تورم بالا، رشد اقتصادی پایین و بیکاری بالاست که به‌نظر نمی‌آید دولت بتواند وعده‌های خود را در این موارد محقق کند. در نتیجه، در صورتی که روندها به سمت دلخواه دولت حرکت نکند، جمعیت زیادی که اکنون در بالای خط فقر، اما نزدیک به آن قرار دارند، به زیر خط فقر کشیده می‌شوند. به بیان دیگر، از یک‌طرف، جمعیت زیر خط فقر و نیازمند کمک‌های دولت بیشتر می‌شوند و از طرف دیگر، مبلغ خط فقر به دلیل تورم بالاتر خواهد رفت. در این حالت، فشار مضاعفی متوجه بودجه و قوه مجریه خواهد بود.

سخن پایانی

باتوجه به موارد یادشده، ریشه‌کن کردن فقر مطلق از طریق توانمندسازی محرومان، ایجاد شغل، رونق و ثبات اقتصادی دست‌یافتنی است که خود مستلزم تحولات زیربنایی و ساختاری در مدیریت اقتصاد کشور است. از آنجا که عوامل یادشده به اقتصاد سیاسی و تعارض منافع ذی‌نفعان گره خورده و برخی از کارشناسان معتقدند برنامه هفتم نیز بسیار ضعیف‌تر از آن است که راه‌حلی در این موارد داشته باشد، نمی‌توان انتظار داشت که به واقع فقر مطلق از جامعه برچیده شود.

در نشست سازمان مدیریت صنعتی و باشگاه تولیدکنندگان کشور تاکید شد

توجه به زنجیره‌های تولید در برنامه هفتم

نشست مشترک سازمان مدیریت صنعتی و باشگاه تولیدکنندگان کشور با هدف آشنایی بیشتر تولیدکنندگان بزرگ کشور با ظرفیت‌ها و توانمندی‌های سازمان مدیریت صنعتی در جهت بهبود و ارتقای شرایط صنعت کشور، با حضورعلی آقامحمدی، عضو مجمع تشخیص مصحلت نظام و مصطفی مومنی، مدیرعامل سازمان مدیریت صنعتی در ساختمان مرکزی این سازمان برگزار شد.

مصطفی مومنی، مدیرعامل سازمان مدیریت صنعتی، در این نشست ضمن بیان جایگاه ویژه سازمان مدیریت صنعتی در توسعه و توانمندسازی زنجیره‌های تولید کشور، به تشریح وضعیت فعلی ظرفیت‌ها و اقدامات این سازمان در توانمندسازی زنجیره‌های تولیدی کشور پرداخت و بر لزوم توجه تولیدکنندگان بزرگ کشور به ظرفیت‌های این سازمان در کاهش مشکلات و موانع تولید تاکید کرد.

به گزارش روابط عمومی سازمان مدیریت صنعتی، مدیرعامل سازمان مدیریت صنعتی با اشاره به برنامه‌های آتی این سازمان به‌منظور توسعه و توانمندسازی زنجیره‌های مختلف تولیدی و از نمایندگان زنجیره‌های تولیدی کشور خواست تا در تدوین و بهبود برنامه‌های این سازمان همکاری کنند.

مومنی، ضمن بیان دستاوردهای سازمان مدیریت صنعتی در کاهش موانع تولید به نکات، پیشنهادها و انتقادات مطرح شده توسط اعضای باشگاه تولید کشور، پاسخ داد و برای همکاری و ارائه مشاوره‌های مدیریتی این سازمان به تولیدکنندگان بزرگ کشور اعلام آمادگی کرد.

▣ جایگاه ویژه زنجیره‌های تولید

دیگرسخنران این نشست، علی آقامحمدی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام بود. وی درخصوص جایگاه ویژه زنجیره‌های تولیدی کشور در برنامه هفتم توسعه اظهارکرد: این برنامه اهمیت زیادی در توسعه زنجیره‌های تولیدی ایران دارد و با همکاری تولیدکنندگان بزرگ کشور می‌تواند به پنجره فرصتی برای توسعه تولید و صنعت کشور تبدیل شود.

آقامحمدی در ادامه ضمن تشکر از مدیرعامل سازمان مدیریت صنعتی بابت برنامه‌های آتی این سازمان به‌منظور کاهش موانع تولیدکنندگان، به تشریح اهمیت برنامه هفتم توسعه در بهبود شرایط زنجیره‌های تولیدی کشور پرداخت.

وی در خصوص توسعه زنجیره‌های تولیدی در برنامه هفتم توسعه گفت: برنامه هفتم توسعه با تمرکز بر توسعه بخش صنعت و نیروی انسانی، تمامی مراحل زنجیره تولید را شامل می‌شود. این برنامه قابلیت توسعه و بهبود زنجیره‌های تولیدی را در بخش‌های مختلف اقتصادی مانند کشاورزی، صنعت و خدمات ترویج می‌دهد.

عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام درباره افزایش تولید و اشتغال در برنامه هفتم توسعه افزود: با توجه به تقویت زنجیره‌های تولیدی، افزایش تولید و ایجاد اشتغال در بخش‌های صنعتی و خدماتی امکان‌پذیر می‌شود. این امر بهبود شرایط اقتصادی کشور را تسهیل می‌کند و به رشد و توسعه پایدار اقتصادی کمک می‌کند.

وی در خصوص اهمیت نقش توسعه فناوری و نوآوری در برنامه هفتم توسعه خاطرنشان کرد: برنامه هفتم توسعه کشور تاکید زیادی بر توسعه فناوری و نوآوری دارد. این امر باعث تقویت زنجیره‌های تولیدی و افزایش کارآمدی و کیفیت محصولات می‌شود. همچنین، ایجاد و توسعه فناوری‌های پیشرفته در زنجیره‌های تولیدی می‌تواند رقابت‌پذیری صنایع محلی را در بازارهای بین‌المللی افزایش دهد.

آقامحمدی با تاکید بر توجه به توازن منطقه‌ای در برنامه هفتم توسعه گفت: برنامه هفتم توسعه به توازن منطقه‌ای در توسعه زنجیره‌های تولیدی توجه دارد. این برنامه سعی می‌کند تا از توسعه یکنواخت در سراسر کشور، با تاکید بر مناطق کمتر توسعه‌یافته، حمایت کند. این امر منجر به ایجاد فرصت‌های اشتغال و توسعه در مناطق محروم‌تر و کاهش تفاوت‌های منطقه‌ای می‌شود.

وی در پایان یادآورشد که برنامه هفتم توسعه با توجه به تمرکز بر توسعه زنجیره‌های تولیدی، اهمیت زیادی در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشوردارد و باعث توسعه، بهبود و کارآمدی زنجیره‌های تولیدی می‌شود که در نتیجه منجر به رشد اقتصادی، افزایش اشتغال و کاهش تفاوت‌های منطقه‌ای می‌شود. همچنین، با تمرکز بر توسعه فناوری و نوآوری، برنامه هفتم توسعه کشور می‌تواند رقابت‌پذیری صنایع محلی را در بازارهای جهانی تقویت کند.

▣ رشد تولید با توسعه زنجیره‌های ارزش

تولید، ستون اصلی رشد اقتصادی در یک کشور محسوب می‌شود و از موضوعاتی است که در چندین سال اخیر مورد توجه کشور و رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز قرار گرفته است. نام‌گذاری سال‌های مختلف از سوی ایشان با عنوان‌های رونق تولید، جهش تولید و... تأکیدی بر این نکته است که تولید امری است ضروری و باید اساس تمام فعالیت‌های اقتصادی کشور قرار گیرد.

رشد تولید در گرو از بین بردن موانع و ایجاد بسترهای مناسب است. در عمل برای رشد تولید در کشور لازم است تا زنجیره‌هایی توسعه یابد که محصولات و کالاهای ارزشمند در طی این زنجیره‌ها تولید شود. زنجیره ارزش مجموعه‌ای از مراحل متوالی است که برای ایجاد یک محصول نهایی، از طراحی اولیه تا رسیدن به‌دست مشتری، انجام می‌شود و در هر مرحله از فرآیندهای آن، ارزشی به محصول افزوده می‌شود.

توسعه زنجیره‌های ارزش در همه صنایع، از کشاورزی گرفته تا بزرگ‌ترین صنایع کشور از جمله ملزومات فعلی در کشور است. این زنجیره‌ها بایستی شکل بگیرند و محصولات با ارزشی را تولید کنند تا به وسیله آنها بتوان افزایش ثروت ملی و بهبود وضعیت اقتصادی کشور را تامین کرد.

تشکیل این زنجیره نیازمند حضور بازیگران و فعالیت‌های مختلفی است که منجر به خلق ارزش و ثروت شوند. البته این خلق ثروت، تنها مربوط به یک کارخانه یا واحد تولیدی نیست، بلکه در طی آن وضعیت اقتصادی کل کشور بهبود می‌یابد؛ چرا که تولید بیشتر، در نهایت باعث رشد و افزایش رفاه اقتصادی جامعه می‌شود.

▣ فرآیند ورود فناوری و روش‌های نو به صنایع

شرکت‌های بزرگ و صنایع مختلف، برای اینکه بتوانند فناوری‌های مورد نیاز خود را تامین کنند و یا فرآیندهای خود را بهبود دهند، باید از طریق فعالیت‌های تحقیق و توسعه (R&D) این امر را محقق سازند. تحقیق و توسعه در گام نخست برای ادامه حیات شرکت در بازار رقابتی، امری ضروری است و به تولید محصولات رقابت‌پذیر کمک می‌کند.

تأمین فناوری و تغییر فرآیندهای تولیدی در صنایع، خطوط تولید را با تغییراتی هزینه‌بر همراه می‌کند. از طرفی فعالیت‌های تحقیق و توسعه لزوما موفق نمی‌شوند و ریسک بالایی دارند. به همین دلیل انجام تحقیق و توسعه، امری است که نیازمند هزینه است و برای ترغیب به انجام آن لازم است تا سیاست‌های حمایتی شکل گیرند.

بسیاری از شرکت‌ها می‌توانند در واحدهای تحقیق و توسعه خود، این نوع فعالیت‌ها را انجام و به کمک آن فناوری‌ها یا فرآیندهای خود را بهبود دهند. همچنین ممکن است یک یا چند شرکت در انجام تحقیقات و توسعه فناوری همکاری کنند و به صورت مشترک در طرح‌های تحقیق و توسعه همکاری کنند. شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی مختلف می‌توانند در تحقیق و توسعه شرکت‌های دیگر نیز سرمایه‌گذاری کنند و برای این طرح‌ها تامین مالی انجام دهند.

رشد تولید مرهون توسعه زنجیره‌ای است

رشد تولید مرهون توسعه زنجیره‌ای از فعالیت‌های مختلف است که منجر به خلق ثروت از محصولات با ارزش شود و برای آن بایستی صنایع را به پیگیری تحقیق و توسعه ترغیب کرد.

سیاست‌های تشویقی مختلف مانند اعتبار مالیاتی، زمینه‌ساز افزایش هزینه‌کرد در فعالیت‌های تحقیق و توسعه صنایع است. یک کارشناس اقتصادی می‌گوید ارائه تسهیلات این چنینی به کمک دانش‌بنیان‌ها باعث می‌شود زنجیره ارزش محصولات توسعه یابد و خام‌فروشی در کشور کم شود.

سخن پایانی

برای توسعه و تشکیل زنجیره ارزش، به فناوری نیاز است. محصولات و کالاهای مختلف، حاصل بکارگیری فناوری هستند و بدون وجود آن، تولید و خلق ارزش ممکن نخواهد بود. مواد خام می‌تواند به کمک فناوری‌های مختلف در صنایع به محصولات با ارزش تبدیل شوند و سپس به فروش برسند.

فناوری حلقه مفقوده در بسیاری از صنایعی است که به صورت بالقوه می‌توانند کالا و محصولات پر ارزش تولید کنند. سیاست‌گذاری‌ها در کشور، لازم است به گونه‌ای باشد که فناوری‌های مورد نیاز صنایع ساخته و به کار گرفته شوند. دولت و ابزارهای سیاستی باید فناوری را از طریق واردات یا حمایت از دانش بومی تامین کنند.

آگهی فراخوان تجدید مناقصه عمومی دو مرحله‌ای
شماره ۱۴۰۲/۲۶
نوبت دوم

شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند (سهامی عام)

تحت عنوان مطالعه و بررسی علل نشست، طراحی، اجرا و اصلاح پیوینگ واحد ۱۴

شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند در نظر دارد خدمات موضوع صدرالاشاره را از طریق مناقصه عمومی دومرحله‌ای طبق اسناد مناقصه به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. شرکت‌های متقاضی می‌توانند جهت دریافت اطلاعات بیشتر و شرایط شرکت در مناقصه به سایت اینترنتی شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند به آدرس WWW.IKORC.IR مراجعه نمایند.

۱- موضوع مناقصه:

الف) شرح مختصر:

ردیف	شماره مناقصه	موضوع مناقصه	مدت زمان	مبلغ تضمین شرکت در مناقصه (ریال)
۱	۱۴۰۲/۲۶	مطالعه و بررسی علل نشست، طراحی، اجرا و اصلاح پیوینگ واحد ۱۴	دو سال شمسی	۸,۲۶۱,۰۰۰,۰۰۰

ب) برآورد هزینه انجام موضوع مناقصه ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.

ج) تضمین مورد قبول شامل: ضمانتنامه بانکی / چک تضمینی / چک بین بانکی / واریز وجه نقد

د) شرکت در رد یا قبول هر یک یا تمام پیشنهادها بدون آنکه محتاج به ذکر دلیل باشد مختار است.

۲- کلیه اشخاص حقوقی واجد شرایط می‌توانند مطابق تاریخ‌های ذیل جهت دریافت اسناد استعلام ارزیابی به آدرس اینترنتی فوق‌الذکر مراجعه نمایند و پس از دریافت اسناد و مطالعه آن، مستندات ارزیابی کیفی را در قالب لوح فشرده در مهلت مقرر به آدرس ذیل ارسال نمایند. بدیهی است پیشنهادهایی که با شرایط مندرج در فراخوان اختلاف داشته باشد قابل بررسی نبوده. ضمناً ارسال مدارک از سوی متقاضیان بعد از مهلت مقرر قابل پذیرش نمی‌باشد. شایان ذکر است از متقاضیان تائید شده پس از ارزیابی کیفی، جهت ادامه فرآیند مناقصه دعوت بعمل خواهد آمد.

۳- مهلت ارسال تقاضا (اعلام آمادگی) و دریافت اسناد استعلام ارزیابی کیفی:

۳-۱- مهلت ارسال تقاضا و دریافت اسناد استعلام ارزیابی کیفی: از روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۰۵ لغایت روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۱۱

۳-۲- مهلت ارسال پاسخ استعلام ارزیابی کیفی: روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۲۵

۳-۳- تاریخ گشایش پاکات اسناد مناقصه متعاقباً اعلام می گردد.

۴- نام و نشانی دستگاه مناقصه‌گزار: شرکت پالایش نفت امام‌خمینی(ره)شازند واقع در استان مرکزی- اراک- کیلومتر ۲۰جاده بروجرد- ساختمان مرکزی - طبقه دوم-امور حقوقی و پیمانها شماره تماس ۰۸۶-۳۳۴۹۱۰۹۹ شماره نمابر ۰۸۶-۳۴۱۶۶۷۰۱

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۸/۳۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۹/۰۴

روابط عمومی شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره)شازند

آگهی مناقصه عمومی دو مرحله‌ای «احداث شبکه ارتباطی اتوماسیون سطح ۲ (دو) کارخانه فولادسازی شرکت جهان فولاد سیرجان»

شماره مناقصه: ۰۲۹۱-خ-م

شرکت جهان فولاد سیرجان در نظر دارد نسبت به انتخاب پیمانکار احداث شبکه ارتباطی اتوماسیون سطح ۲ (دو) کارخانه فولادسازی از طریق برگزاری مناقصه عمومی دومرحله‌ای اقدام نماید؛ لذا از تمامی شرکت‌ها و پیمانکاران معتبر که دارای توانایی مناسب، سوابق و تجارب مورد قبول می‌باشند، دعوت به عمل می آید اسناد مناقصه را از طریق مراجعه به آدرس اینترنتی WWW.SJSCO.IR دریافت نمایند.

▣ شرایط:

۱. آخرین فرصت تحویل پاکات: پایان وقت اداری روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۲۹.

۲. تضمین شرکت در مناقصه مبلغ ۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ (پنج میلیارد) ریال مطابق اسناد مناقصه.

۳. شرایط تحویل کالا و انجام کار موضوع مناقصه: شرکت جهان فولاد سیرجان واقع در استان کرمان، شهرستان سیرجان، کیلومتر ۵۰ جاده سیرجان - شیراز، کیلومتر ۲ جاده اختصاصی گل گهر.

۴. محل تحویل پاکات: استان کرمان، شهرستان سیرجان، دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت جهان فولاد سیرجان و استان تهران، شهر تهران، دفتر شرکت جهان فولاد سیرجان.

۵. شرکت جهان فولاد سیرجان در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات مختار می‌باشد.

۶. هزینه چاپ آگهی، بر عهده برنده مناقصه می‌باشد و ارائه اسناد و مستندات مذکور هیچگونه حقی برای متقاضیان ایجاد نمی‌کند.

۷. جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۰۹۹۱۲۹۳۸۳۱۷ و آدرس ایمیل TENDER@SJSCOSTEEL.COM ارتباط برقرار نمایید.

دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت جهان فولاد سیرجان

یادداشت

صنعت خودرو در برنامه هفتم توسعه

امیرحسن کاکایی - عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت

برنامــه هفتم توســعه در حالــی تدوین می‌شــود که وکلای مجلس برای یک انتخابات پرشــور آماده می‌شــوند. دولت سال دوم خود را هم پشت‌سر گذاشته است و مشخص شده بسیاری از وعده‌هایــی که داده، غیرقابل اجراســت. کار صنعت تا جایی پیش رفت که وزیر صمت عوض شــد و هم اکنون وزیر جدیدی آمده که متاسفانه او هم در دام خودرو افتاده و به‌جای اینکه به توسعه کل صنعت، معدن و تجارت بپردازد، دارد تبدیل به وزیر خودرو می‌شــود. البته وزیر قبلی روی کل خودرو شــرط‌بندی کرد و باخت، اما وزیر جدید کل آبروی خود را روی خودرو برقی گذاشته که ان‌شاالله سربلند از این حرکت خطیر بیرون بیاید.

در کل شــرایط خیلی خوب نیســت، چراکــه وکلای مجلس آخرین زورهای خود را زده و قوانینی ضدتولیدی تدوین کرده‌اند و برای آوردن رأی در دور بعدی، در این روزهای آخر اصرار دارند حتما آن قوانین اجرا شود که در رأس آنها کوتاه آمدن دولت از استانداردها برای واردات خودروهای دست دوم و البته رفع تمام موانع واردات خودرو نو و دست دوم است. از سویی قیمت‌گذاری دستوری کمر دو خودروساز اصلی را شکسته است. از نظر ماهوی این دو خودروساز ورشکسته هستند و کمی مانده مجبور شوند رســما اعلام ورشکستگی کنند یا اینکه دوباره با وام سنگینی از بانک‌هــا و تجدیــد ارزیابی به ظاهر خود را از دام ورشکســتگی نجات دهند؛ در حالی که روزبه‌روز بر زیان آنها افزوده می‌شــود. بدهی خودروسازان به قطعه‌سازان هم به حد بحرانی رسیده که بسیاری از قطعه‌سازان را به ورطه ورشکستگی می‌برد و به‌شدت روی حجم تولید اثر گذاشته است. اخیرا برخی مسئولان تلویحا اعلام کرده‌اند دو خودروساز اصلی به برنامه تولید وعده داده شده امسال، حتی نزدیک هم نمی‌شوند.

همچنین شکســت ســامانه فروش دولت برای همگان معلوم شــده و همه می‌دانند که ســامانه نوبت‌دهی اســت. این سامانه کــه یک امیــد واهی در مردم ایجاد کــرد، از نظر من به انتهای مســیر واقعی خود رســیده و اگر دولتمردان با مردم روراســت بودند، آن را تعطیل می‌کردند. به‌عنوان مثال هر خودروســازی کم می‌آورد، به‌راحتی موعد تحویل را به تعویق می‌اندازد، چون سامانه تعهد زمانی ایجاد نکرد. در برخی موارد نوع خودرو را هم تغییر می‌دهند، پس تعهد کالایی هم ایجاد نکرده اســت. نهایتا قیمت‌ها هم که به‌تدریج متناسب با شرایط تغییر می‌کند، پس تعهد قیمتی هم ایجاد نشد. بازار به خاطر این سامانه آرام نگرفته، بلکه به‌خاطر ثبات نســبی قیمتها، چهار ماهی است قیمت‌های خودرو تقریبا ثابت مانده است. البته با کوچک‌ترین تغییری در قیمت دلار همه شــاهد تغییر قیمت خودرو هســتیم، پس این ســامانه بازار را هم کنترل نکرد. وعده‌های کیفی هم که محقق نشدند که بماند برای بحثی دیگر.

دربــاره واردات خــودرو هــم کــه الان همه می‌داننــد اعداد اعلام‌شده، واقعی نبوده است. خودرو ۵ هزار دلاری وجود ندارد و خــودرو ۱۰ هــزار دلاری هم بالای یــک و نیم میلیارد قیمت می‌خورد. البته بگذارید خودروها وارد شــوند، آن وقت مردم در مورد کیفیت هم متوجه می‌شــوند که خیلی از وعده‌ها، توخالی بوده است. به‌ویژه درباره خدمات پس از فروش، حدود یک سال دیگر، دردسرها به حد قابل رویت می‌رسد.

از سویی هم وزیر موضوع خودرو برقی را چنان مطرح می‌کنند انــگار ماننــد چین و اروپا می‌توانیم با جهش در مســیر تولید و مصــرف، خــودرو برقی را در برنامه قــرار دهیم. طوری برخی از صنایــع دانش‌بنیــان دم می‌زنند انگار بقیه دنیــا باید بیاید از ما فناوری بخرد. اما کسی نمی‌گوید برای تامین برقی معمولی‌مان در تابستان در مضیقه هستیم. کسی درباره کمبود گاز و آثار آن در تولید برقی قابل اطمینان و به‌نســبت پاک صحبت نمی‌کند. بــه مــردم نمی‌گویند که اگر چین و اروپا به ســمت خودروهای برقی می‌روند، سال‌هاســت برنامه‌ریزی کرده‌اند و در کنار انواع زیرســاخت‌های آماده، در حال اصلاح ســبد انرژی خود هستند و به ســمت انرژی‌های پاک می‌روند؛ آن هم با ســرمایه‌گذاری سنگین.

از اینها بگذریم، تکلیف‌مان با خصوصی‌سازی و اصل ۴۴ معلوم نیست. از یک سو رئیس جمهور سال اول قول داد که ایران خودرو و ســایپا را کاملا خصوصی کنــد. از آن طرف، نهادهای مختلف نقشــه می‌کشــند که چگونه دوباره این دو خودروساز را دولتی کنند. از آن ســو هم شــاهد رشــد ارزبری همین خودروسازان هستیم و به ام حمایت از تولید کاری کردند که در همین ۷ ماه نخست سال، سهم تعدادی خودروهای مونتاژکار دوبرابر شود و ارزش فروش آنها از کل دو خودروساز پیشی بگیرد، در حالی که خودروســازان مونتاژکار سود می‌کنند و دو خودروساز ما زیان. البتــه همین حرف مــرا عده‌ای بهانه می‌کننــد و به‌جای اینکه مشکل زیاندهی دو خودروساز را حل کنند، می‌روند دنبال زیانده کــردن خودروســازان بخش خصوصــی. از آن طرف هم عده‌ای ایده‌های شبه‌کمونیســتی را دنبال می‌کننــد و می‌خواهند با تعمیم قیمت‌گذاری دســتوری بــه زنجیره تامین و مواد اولیه و کنتــرل کامل خرید و فروش، صنایع معدنی مانند فولاد و مس را که ظاهرا هنوز سودده هستند، تحت سیطره خود قرار دهند.

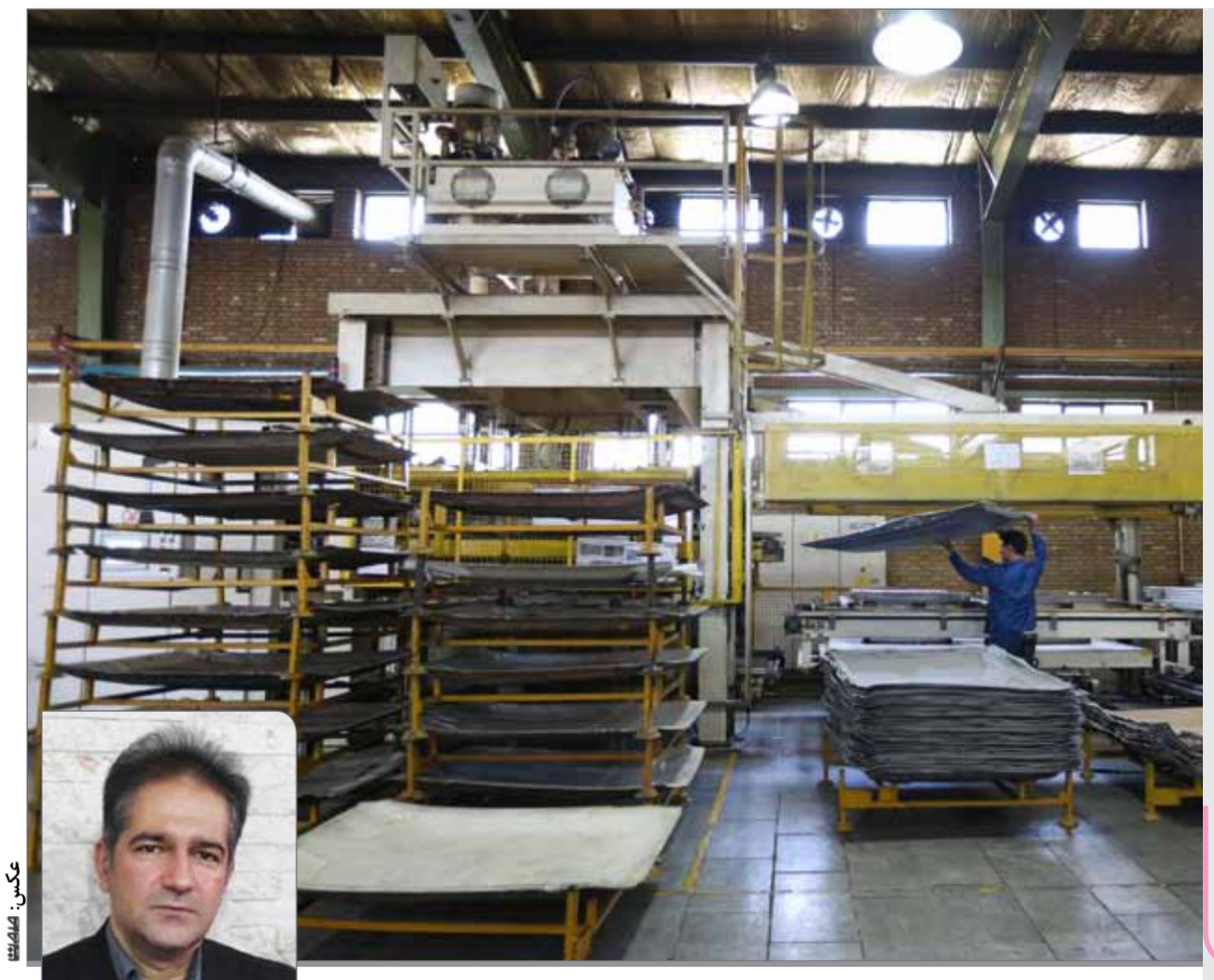
خلاصه اینکه در یک سردرگمی تاریخی نسبت به نوع نگاهمان نسبت به توسعه صنعتی به‌سر می‌بریم؛ نه پارادیمی برای توسعه صنعتی داریم و نه مشــخص است با کدام پارادایم اقتصادی قرار اســت برنامه توسعه هفتم مبنای توسعه را فراهم کند. یادآوری می‌کنم در حالی مســئولان در سردرگمی فلسفی توسعه به‌سر می‌برند که دنیا به‌شدت در حال تحول پارادیمی است و رقبای منطقه‌ای ما در حال پوست‌اندازی از خام‌فروشی به سمت توسعه فراصنعتــی هســتند؛ البته با کمک ده‌هــا و صدها میلیارد دلار مازاد تجاری ناشی از حرکت‌های درست دهه گذشته‌شان. اخیرا عربستان که از نظر من عقب‌مانده‌ترین اقتصاد بزرگ منطقه به لحــاظ صنعتی بود، به‌طرز وحشــتناکی در حال جهش اســت، به‌گونه‌ای که نه‌تنها فناوری‌های بزرگ دنیا را به‌ســرعت جذب خواهد کرد، بلکه به‌زودی مرکز تجمع دانشمندان و کارآفرینان بــزرگ دنیا می‌شــود. بدین‌ترتیب می‌توانــم ادعا کنم که عملا برنامه هفتم اگر نقش منفی در عقبگرد صنعت کشــور نداشــته باشد، فایده‌ای هم برای توسعه این صنعت نخواهد داشت.

گفت‌وگو

گفت‌وگوی صمت درباره اهداف خودرویی برنامه هفتم توسعه

دیپلماسی اقتصادی به کمک صنعت خودرو بیاید

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

در برنامه هفتــم توســعه، قانون‌گذار با علم به اینکــه اهداف صنعــت خودرو در برنامه ششــم توسعه محقق نشده، نه‌تنها از اهداف عقب‌نشــینی نکرده، بلکه آن را تنها در بند تولید خودرو از ۲ به ۳ میلیون دستگاه افزایش داده است. گرچه ظرفیت و توان بالقوه تولیــد این تعداد خودرو در کشــور وجود دارد، اما واقعیت این اســت که صنعــت ما، آنچنــان کــه در یکی، دو سال گذشته شــاهد بودیم، با مشکلات و معضلات بی‌شماری دست‌به‌گریبان است کــه تحقق این اهداف را دور از دســترس می‌نمایاند؛ بنابراین بدون حل مشــکلات ســاختاری صنعت خــودرو دســتیابی به اهــداف خودرویــی برنامه هفتم توســعه بعید به نظر می‌رسد. صمت در این گزارش درباره تحقق اهــداف خودرویی در برنامه هفتم توســعه با تاکیــد بر صــادرات این بخــش، با رضــا آریــاراد، پژوهشــگر این حوزه گفت‌وگویی انجام داده که در ادامه می‌خوانید.

◉ نگاه برنامه هفتم توســعه به صادرات در صنعت خودرو و قطعه چگونه اســت و چگونه می‌توان به تحقق اهداف این بخش نزدیک شد؟

در راستای صادرات قطعه و خودرو در برنامه هفتم توسعه سالانه تولید ۳ میلیون دســتگاه خودرو، عرضه ۲۰۰ هزار خودرو برقی و همچنین اســقاط ۵۰۰ هزار خودرو پیش‌بینی‌شــده که در نهایت قرار اســت ۲۰ درصد از تولیدات بــه صادرات اختصاص یابد. آنچه درباره صنعــت خودرو و بخش‌های مرتبط بــا آن در برنامه هفتم توســعه آمده را می‌توان از جنبه‌های گوناگون موردتوجه قرار داد. در این میان، موضوع مهم راهکارهایی است که تحقق این اهداف را تســهیل کند تا برنامه هفتم توسعه به سرنوشت برنامه ششم دچار نشود. اگر مســیر و برنامه‌های درســتی در این راستا دنبال شود، مانع از به انحراف رفتن اهداف تعیین‌شــده در برنامه هفتم توسعه خواهد شــد. به احتمال زیاد، برنامه هفتم توســعه از سال ۱۴۰۳ اجرایی خواهد شــد. آنچه در قالب تولیــد و صادرات برای صنعت خودرو از پیش برنامه‌ریزی شــده تا اتفاق بیفتد و به‌معنای واقعی تجمیع شده و ما را به توسعه برساند، نتیجه کار کارشناسی مجلس و مرکز پژوهش‌هاســت و به پشتوانه این کارهای مطالعاتی، امکان تحقق اهدافی که برای صنعت خودرو کشــور برنامه‌ریزی‌شده هم وجود دارد. واقعیت این است که صنعت خودرو در جهان به‌عنوان قوای محرکه و پیشــران ســایر صنایع مورد توجه دولت‌هاســت و هر کشــوری که قصد تولید صادرات‌محور در زمینه‌های گوناگون صنعتی از پالایشــی، پتروشیمی، قطعه‌ســازی و... را دارد بر قوای محرکه و پیشــران‌های اقتصادی تمرکز می‌کنــد تا با تقویت بنیه این بخش‌ها در نهایت منجر به توســعه ســایر صنایع خود شود و توســعه به معنای حقیقی آن را تجربه کند. در این صورت، توسعه و رشد اقتصادی در یک بستر درست شروع خواهد شد و به نتیجه دلخواه خواهد رسید.

برای بررســی اهدافی که صــادرات و ارزآوری صنعت خودرو در برنامه هفتم در نظر گرفته شده، بهتر است نگاهی به آمارهای این بخش در ســال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ بیندازیم. براســاس آمارهای منتشرشده در ســال ۱۴۰۰ در مجموع ۱۹ میلیون دلار خودرو و قطعه صادر شده که از این میزان، سهم خودرو ۱۲ میلیون دلار و سهم قطعه ۷ میلیون دلار است. این عدد برای سال ۱۴۰۱ اندکی افزایش داشــته و در مجموع به ۵۱ میلیون دلار رسیده که از این میزان ۳۷ میلیون و ۸۰۰ هزار دلار سهم خودرو و ۱۳ میلیون دلار ســهم قطعه اســت؛ یعنی سال ۱۴۰۰ نســبت به ۱۴۰۱ در قطعه رشــد ۸۹ درصدی در این بخش داشــته‌ایم و در خودرو رشد ۹۶ درصدی. براســاس این اطلاعات آماری به وضوح مشــخص است که با برنامه‌های تعریف‌شده در برنامه ششم توسعه فاصله بسیاری داریم و انحراف بالایی را شاهد هستیم.

◉ در شــرایطی که به وضــوح فاصله صنعت خــودرو ما از اهداف پیش‌بینی‌شــده زیاد اســت، چه راهکاری پیش‌روی کشورمان قرار دارد که در برنامه هفتم توسعه بتوانیم مسیر بهتری را طی کنیم و به گرفتاری‌های برنامه ششــم توسعه مبتلا نشویم و صادرات خودرو در این بخش براساس اهداف برنامه هفتم توسعه محقق شود؟

بــه نظر مــن، راهکارهــای گوناگونی برای محقق شــدن اهداف صادراتــی صنعت خــودرو در برنامه هفتم توســعه وجود دارد که این راهکارها عملیاتی، میدانی و شــدنی هســتند و اجرای آنها به واقعیت نزدیک اســت و کمــک می‌کند صنعت خــودرو حتی در شــرایط اقتصادی کنونی و وجــود تحریم‌ها به صنعتی پویا تبدیل شــود. دست‌کم باید در داخل کشــور اقدامات مدیریتی و منسجم متناســب با شرایط انجام شود تا پویایی در صنعت خودرو را بیش از پیش شاهد باشیم.

اولین راهکاری که در این زمینه می‌توان به آن اشاره کرد، ارتباط مستقیم با تولیدکننده است. در این راستا درست این است که در هرگونــه قانون‌گذاری و سیاســت‌گذاری در هر صنعتی و از جمله صنعت خودرو از تولیدکنندگان و صادرکنندگان به‌طور مســتقیم دعوت به عمل بیاید و سیاســت‌گذاران و برنامه‌ریزان در جلســات گوناگون پای صحبت‌ها و مشــکلات آنها بنشــینند و بی‌واســطه و به‌طــور مســتقیم حرف‌های آنها را بشــنوند و مشکلات‌شــان را شناســایی کنند. تاکید می‌کنم که این ارتباط باید بی‌واسطه اتفاق بیفتد، نه از طریق کارشناســان و رســانه‌ها؛ یعنــی نظر صنعتگر، خودروســاز و قطعه‌سازی که در فرآیند تولید حضور دارد و اساس کار و فعالیت او تولید است برای تعیین یا تغییر قوانین و برنامه‌ها شنیده شود. خودروســازان و قطعه‌سازان یک برنامه سالانه دارند، به‌عنوان نمونه، قطعه‌ســازی برنامه دارد که در سال ۱۴۰۳ حدود ۲ میلیــون دلار قطعــه صادر کند. اگر در نهایت محقق نشــد باید به‌دنبال شناســایی عواملی بود که مانع آن شــده که برخی از این موانع به خود قطعه‌ساز برمی‌گردد و بخشی به فضای اقتصادی که در آن فعالیت می‌کند. در ســال ۱۴۰۲ برنامه بوده که با توجه به ظرفیت و توان تولید، ۳ میلیون دلار قطعه در کشــور تولید شود، حال اگر این هدف محقق نشده و انحراف ۵۰، ۶۰ درصدی در روند تحقق اهداف وجود دارد، نشــان می‌دهد مشکلات زیادی در مسیر حرکت فعالان این بخش وجود داشته است.

◉ مواردی که در خلال این راهکار به‌عنوان موانع در مسیر تحقق اهداف مطرح شد، چگونه برطرف خواهد شد؟

بخشی از این مشکلاتی زمانی برطرف خواهد شد که سیاست‌گذار و قانون‌گذار بدون واســطه حــرف تولیدکنندگان را بشــنوند و از نظــرات آنها پیش و در حین برنامه‌ریــزی نهایی و حتی اجرا بهره ببرند. ارتباط بدون‌واسطه با صنعت و صنعتگران، راهکاری عملیاتی است و هزینه و برنامه پیچیده‌ای هم برای اجرایی کردن لازم ندارد. در ادامه باید امکان نظارت بر اجرای بی‌واســطه سیاست‌گذاری‌ها وجود داشــته باشد تا شرایط و بستر برای تحقق اهداف صادراتی و ارزآوری حداکثری صنعت خودرو فراهم شود.

تولیــد صادرات‌محور و صادرات حداکثــری زمانی می‌تواند جزو برنامه تولیدکننده باشــد که تولیدکننــده در برنامه‌ریزی‌ها به‌طور مســتقیم ورود و مشــکلات را مطرح کرده باشد، در این صورت، با کمترین میزان خطا برنامه اجرا می‌شود.

راهــکار عملیاتی دوم، دیپلماســی اقتصادی اســت. در شــرایط اقتصادی کنونی، دیپلماسی اقتصادی باید بسیار خاص عمل کند. از یک سو محدودیت‌های بین‌المللی از سال ۱۳۹۷ به‌طور مستقیم صنعت خودرو را هدف گرفت و تحریم‌هایی که از ســوی استکبار جهانــی و آمریکا علیه این صنعت اعمال شــد، عملا این صنعت را تحت‌تاثیر منفی و شدیدی قرار داد.

از ســوی دیگر، واقعیت این اســت که یک‌چهارم اقتصاد دنیا در اختیار ایالات متحده است، اما در مقابل هم ین طرز تفکر که دنیا صرفا ایالات متحده نیســت، کمابیش در این دولت شــکل گرفته که باید تقویت شــود. اگر ایــالات متحده محدودیت برای ما ایجاد می‌کند، مــا باید فرصت ایجاد کنیم و دســت‌اندرکاران پیشــبرد دیپلماسی اقتصادی کشورمان باید با سایر کشورهای جهان ارتباط اقتصادی و دیپلماتیک برقرار کنند. دولت در این بخش تمام تلاش خود را به کار بسته، اما با توجه به شرایطی که داریم، این اقدامات و فعالیت‌ها در دامنه دیپلماســی اقتصادی باید بیشــتر، قوی‌تر و پررنگ‌تر انجام شود.

◉ دیپلماسی اقتصادی که به‌عنوان یک راهکار کاربردی به آن اشــاره کردید، در صنعت خودرو چگونه امکان عملیاتی شدن دارد؟

در صنعــت خــودرو در بحــث ســرمایه‌گذاری، انتقــال دانش و تکنولوژی و مهم‌تر از همه به‌دست آوردن بازارهای جهانی می‌توانیم از توان دیپلماسی اقتصادی کشور بهره ببریم. دیپلماسی اقتصادی همچنیــن در تامین مواد اولیه صنعت خــودرو و قطعه می‌تواند با کمترین هزینه و راحت‌ترین روش ممکن، شرایط خاصی را فراهم کند. یافتن بازار برای تولیدات صادرات‌محور نیز از دیگر بخش‌هایی است که با کمک دیپلماسی اقتصادی می‌توان آنها را محقق کرد.

◉ بــرای تحقق اهــداف خودرویــی برنامه هفتم توســعه، سومین راهکار مدنظر شما چیست؟

راهکار سوم، حمایت واقعی از تولید است. حمایت واقعی از تولید را بایــد در تخصیص ارز به تولیدکننده ببینیم، نه در تخصیص ارز به واردکننــده. یعنی ارز به تولیدکننده‌ای داده شود که نیاز به خرید مواد اولیه برای به حرکت درآوردن چرخ تولید داخل را دارد. به‌عنــوان نمونه در صنعت خودرو بخشــی از تولید خودرو، تولید قطعاتی اســت که به مواد اولیه وارداتــی نیاز دارند. پس در اینجــا ارز باید به‌موقع و به میزان کافــی تخصیص به تولیدکننده قطعه‌ای پیدا کند که تامین‌کننده قطعات خودروســازان اســت تا بتوانــد مواد اولیه موردنیاز خطــوط تولید را به‌راحتی و با کمترین هزینه وارد کند. اینجاســت که می‌توانیم بگوییم حمایت به معنای واقعی رخ داده اســت. در ایــن صورت، تولید داخل رونق می‌یابد و رشــد تولید ناخالص داخلی را خواهیم داشــت که در ادامه رشــد داخلی منجر به شکل‌گیری اشتغال پایدار خواهد شد.

اینکه ارز به کالاهای ساخته‌شــده تخصیص داده شود، به ظاهر حمایت اســت، امــا در واقعیت حمایت از کالاهــای تولید خارج و اشتغال خارجی اســت و نه‌تنها هیچ سود و منفعتی برای ما ندارد که باعث می‌شــود درآمدهای ارزی کشور در جایی که نباید هزینه شود و از سویی هم از بخش‌هایی که می‌توانیم با تخصیص به‌موقع و به میزان کافی ارز حمایت کنیم، غافل شــویم. در هر شــرایطی که امکان تولید کالایی در داخل کشور وجود دارد، هرگونه اقدامی بــرای تقویــت واردات آن کالا، به‌نوعی جفا در حق تولیدکنندگان داخلی اســت. البته در شــرایط اقتصادی کنونی و تحریم‌ها که با دشــواری‌های زیادی در تامیــن ارز مواجه هســتیم، این موضوع قابل‌توجه بوده و باید بیشتر به آن توجه کنیم.

حتی در بدبینانه‌ترین شرایط اگر ارز به واردکنندگان سی‌کی‌دی اختصاص داده شــود که قطعات منفصله خــودرو وارد و در داخل کشــور محصول نهایی تولید شود، باز هم به‌نوعی حمایت از تولید داخل و اشــتغال مولد خواهد بود که نقش تاثیرگذاری در اقتصاد کلان ما خواهد داشــت. در این صورت، رفته‌رفته امکان خلاقیت، نــوآوری و حضور و ورود دانش‌بنیان‌ها تســهیل خواهد شــد و در نهایت امکان بومی‌ســازی به وجود خواهد آمــد. بنابراین حمایت صرفا ظاهری نیست و باید به عمق تاثیری که می‌گذارد نیز توجه کنیم. اگر هم بنا براین اســت که برای برخی از دهک‌ها، کالاها و بعضا خودروهای لوکس وارد شــود هم این پرسش مطرح می‌شود که چرا بر واردات ســی‌کی‌دی اقدام نشود. در این صورت محصول نهایی توسط صنعتگران داخلی تولید خواهد شد.

راهکار سوم، هم نیازمند توجه دولتمردان است تا در گام نخست ارز موردنیــاز بــه تولید اختصــاص یابد و هم نیازمند دیپلماســی اقتصــادی قوی برای برقراری روابط اقتصادی و بین‌المللی اســت. البته اجرایی شــدن تمام این راهکارها، انگیزه توان و رغبت بالایی می‌خواهد تا به معنای واقعی عملیاتی شوند و تاثیر خود را بگذارند.

◉ در نهایــت، به نظر شــما، برنامه صادراتی کــه در برنامه هفتم توسعه موردتوجه قرار گرفته با وجود تمام مشکلاتی که داریم محقق خواهد شد، یا خیر؟

مــن بــه تحقق اهــداف خودرویی کــه در برنامه هفتم توســعه موردتوجه و تاکید قرار گرفته، خوشــبین هســتم. دولت سیزدهم بسیار ســختکوش بوده و در تلاش است تحریم‌ها مانعی در مسیر تحقق اهدافی که برای توسعه در بخش‌های گوناگون مدنظر داریم، نباشــد. دولت با وجود تمام مشــکلاتی که تحریم‌ها در ارتباطات بین‌المللــی برای مــا ایجاد کرده، همواره در تــلاش برای برقراری تعامل با کشــورهایی اســت که داشــتن رابطه اقتصادی با آنها هر چند ســخت، اما امکان‌پذیر است. در این میان، مشکل بزرگی که با آن مواجه هســتیم تامین ارز و نوســانات نرخ آن است که لازم اســت بیشــتر موردتوجه قرار گیرد و تلاش شود مشکلاتی که در این بخش با آنها روبه‌رو هســتیم، برطرف شــود. عــلاوه بر تامین ارز و تســهیل روند صــادرات، دولت باید بر ارتباط مســتقیم بین فعــالان بخش‌های گوناگون اقتصــادی از تولیدکنندگان گرفته تا واردکنندگان و صادرکنندگان با سیاســت‌گذاران متمرکز شــود تا خلأها و ایرادات شناســایی و برطرف شــده و قوانین تســهیلگری تصویب شــود تا حرکت در مســیر توسعه، تســهیل و شعار سال به‌معنای واقعی محقق شود.

> تحقق اهداف صنعت خودرو در برنامه هفتم توسعه نیازمند اقدامات مدیریتی متناسب با شرایط است

> حمایت واقعی از تولید باید در تخصیص ارز به تولیدکننده نموده پیدا کند نه در تخصیص ارز به واردکننده

در بررسی برنامه هفتم توسعه در مجلس تصویب شد

اختصاص ۱.۵ درصد سود معادن به ترمیم زیرساخت‌ها

افزایش نرخ حمل کالا چه مستقیم و چه غیر مستقیم همه وجوه معدنکاری را تحت تاثیر قرار می‌دهد و مشکلات این حرفه را چند برابر خواهد کرد و در نهایت موجب کاهش نرخ تولید به ویژه در مجموعه‌های کوچک می‌شود. از جمله ارکان مهم توسعه صنعت معدنکاری توسعه زیرساخت‌های اساسی از جمله راه و جاده‌های مواصلاتی بین شهرها و روستاها و مناطق دور افتاده است.در گزارش امروز صمت به خانه ملت می‌رویم و روند بررسی برنامه هفتم توسعه را مورد بازخوانی قرار می‌دهیم که این روزها به مسئله حمل‌ونقل جاده‌ای تولیدات معدنی رسیده است.

عکس: صمت

ضرورت توسعه راه‌های ارتباطی

معادن اغلب در مناطق کمتر توسعه‌یافته به فعالیت مشغول هستند و تداوم فعالیت بسیاری از آنها، از جمله معادن کوچک، به توسعه راه‌ها و جاده‌های کشور وابسته است.

بی‌توجهی به ایجاد زیر ساخت و توسعه راه‌های ارتباطی سبب فصلی شدن فعالیت برخی از معادن خصوصا در مناطق سردسیری کشور شده است که در نتیجه شاهد افزایش هزینه‌های معدنکاری و نرخ تمام شده استخراج ماده معدنی و غیر اقتصادی شدن برخی از پروژه‌ها هستیم.

نبود جاده‌های استاندارد در برخی مناطق کشور سبب ایجاد حوادث خصوصا در هنگام انتقال تجهیزات و ماشین‌آلات سنگین معدنی شده است. همچنین کمبود زیر ساخت‌های مناسب باعث شده است در برخی موارد افراد حادثه‌دیده در معادن و محدوده‌های اکتشافی صدمات جبران‌ناپذیری را متحمل شوند یا جان خود را از دست دهند.

اهمیت توجه به جاده و توسعه امکانات حمل‌ونقل آنقدر است که در قانون معادن کشور نیز مورد توجه قرار گرفته است و بر این اساس بخشی از حقوق دولتی معادن باید به توسعه زیرساخت‌ها از جمله راه‌های ارتباطی اختصاص داده شود.

نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جریان بررسی برنامه هفتم توسعه، سازمان امور مالیاتی را مکلف کردند از بهره‌برداری معادن و فعالیت‌های صنایع معدنی جهت احداث زیرساخت‌های مناطقی که معادن در آن حوزه و راه‌های مواصلاتی به آن واقع شده و نگهداری رویه آسفالت و ابنیه فنی شبکه راه‌های اصلی و فرعی روستایی و نیز جبران خسارات وارده یا اضمحلال یا استهلاک راه‌های منشعب از معادن و متاثر از کامیون‌های حامل مواد معدنی، یک و نیم درصد سود خالص را وصول و به حساب سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای نزد خزانه داری کل کشور واریز کند. در بند (ب) ماده ۵۹ این لایحه آمده است: وزارت راه و شهرسازی موظف است جدول عوارض جبران خسارات واردشده به جاده‌ها را بر اساس میزان بارمحوری و میزان صدمه وارده به جاده‌های کشور توسط انواع کامیون‌ها و کامیونت‌ها تا پایان سال اول برنامه تهیه کند و به تصویب شورای‌عالی هماهنگی ترابری کشور برساند. شهباز حسن پور بیگلری در مخالفت با این بند بیان کرد: باید پرسید برای رانندگان چه خدماتی ارائه کردیم که باز هم برای آنها تکالیفی در نظر می‌گیریم. بهتر است بیمه آن‌ها در دستورکار قرار گیرد و مشاغل آنها سخت و زیان آور در نظر گرفته شود. چراکه این افراد در تمامی زمان‌ها از جمله دفاع مقدس و در فصول گرم و سرد سال همراه همیشگی کشور بوده‌اند.

مجتبی یوسفی در موافقت با این بند، گفت: براساس این بند هر آسیبی که به دلیل اضافه بار به جاده‌ها وارد شود به صورت الکترونیک جریمه می‌شود.

▣ کنترل برداشت معادن

همچنین در ادامه نوبت به بررسی بند (پ) ماده ۵۹ رسید که نمایندگان آن را با ۱۵۸ رأی موافق، ۹ رأی مخالف و ۴ رأی ممتنع از مجموع ۲۰۹ نماینده حاضر در صحن علنی به تصویب رساندند. علی جدی در مخالفت با این بند، گفت: هرچند اینکه در این بند مطرح شده که برداشت معادن کنترل شود و سهمیه سوخت متناسب با آن تخصیص داده شود مناسب است اما مدل اجرای آن باید اصلاح شود زیرا این روش موجب آسیب به خط تولید معادن خواهد شد. از سوی دیگر بروکراسی بسیاری برای صدور بارنامه ایجاد می‌شود. محمدحسن آصفری در موافقت با این بند، بیان کرد: درحال‌حاضر بسیاری از جاده‌ها به دلیل اضافه بار کامیون هایی که از معادن برداشت شده‌اند آسیب می‌بینند که باید برای جلوگیری از بین رفتن جاده‌ها سازوکار مناسبی پیش‌بینی شود.

▣ جلوگیری از تخریب

براساس بند (پ) ماده ۵۹ این لایحه؛ به منظور جلوگیری از تخریب جاده‌های کشور ناشی از اضافه گنجایش (تناژ) حمل تولیدات معدنی، کلیه معادن کشور مکلفند با هماهنگی ادارات کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای در خروجی واحد تولیدی نسبت به صدور بارنامه اقدام کنند. تخصیص سهمیه سوخت به ناوگان حمل‌ونقل محصولات واحدهای تولیدی معادن شن و نمک مشروط به اخذ بارنامه و تاییدیه پیمایش توسط اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای استان است. سازمان امور مالیاتی مکلف است از بهره‌برداری معادن و فعالیت‌های صنایع معدنی جهت احداث زیرساخت‌های مناطقی که معادن در آن حوزه و راه‌های مواصلاتی به آن واقع شده و نگهداری رویه آسفالت و ابنیه فنی شبکه راه‌های اصلی و فرعی روستایی و نیز جبران خسارات وارده یا اضمحلال یا استهلاک راه‌های منشعب از معادن و متاثر از کامیون‌های حامل مواد معدنی، یک و نیم درصد (۱.۵) سود خالص را وصول و به حساب سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای نزد خزانه داری کل کشور واریز کند. صد در صد منابع واریزی به سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای برای موارد مذکور پرداخت می‌شود.

▣ بدون کارت ممنوع

در ابتدای امسال معاونت معادن و فرآوری مواد وزارت صمت طی اطلاعیه‌ای اعلام کرده بود: نظر به الزامات قانون بودجه ۱۴۰۲ و لزوم ساماندهی حمل مواد معدنی و توافقات انجام‌شده با وزارت راه و شهرسازی و سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای کشور پس از این تاریخ، هرگونه حمل مواد معدنی در سطح جاده‌ها و شهرها برای ماشین‌ها و رانندگان فاقد کارت هوشمند ممنوع است. بر اساس این اطلاعیه مسئولیت تصمیمات متخذه (جرایم احتمالی و یا توقیف محموله) در صورت تحویل بار به رانندگان و وسایل حمل بار فاقد کارت هوشمند برعهده بهره‌برداران معدن است و باری که این دستگاه‌ها حمل می‌کنند، به‌عنوان برداشت غیرمجاز تلقی خواهد شد. علاوه بر این، از تاریخ یادشده، اختصاص سهمیه سوخت به ناوگان حمل‌ونقل معادن مشروط به گرفتن بارنامه و تاییدیه پیمایش از طرف اداره کل راهداری حمل‌ونقل جاده‌ای استان‌ها خواهد بود. گفته می‌شود بخش عمده‌ای از تناژ حمل کالا در جاده‌های کشور مربوط به کالاهای معدنی است و حمل اضافه تناژ تولیدات معدنی سالانه خسارت زیادی به جاده‌ها وارد می‌کند. بنابراین، باتوجه به الزام قانون بودجه امسال و ساماندهی حمل مواد معدنی، اخذ کارت هوشمند برای حمل بار و مواد معدنی برای رانندگان الزامی شده است.

سخن پایانی

از آنجایی که ایران یکی از کشورهای پهناور جهان به شمار می‌رود، حمل‌ونقل مواد معدنی از محل تولید تا محل مصرف داخلی با مشکلاتی روبه‌رو است. مناطق معدنی ما عموما فاصله زیادی تا محل فرآوری یا استفاده دارد که یکی از تبعات نبود آمایش سرزمین مناسب است و موجب شده که بخش زیادی از ظرفیت حمل‌ونقل جاده‌ای ما صرف پوشش این نقیصه شود. علاوه بر این استاندارد نبودن مسیرها و شیب عرضی و طولی جاده‌ها، فشار وارد به ناوگان حمل‌ونقل را افزایش می‌دهد. در بسیاری موارد زیرسازی جاده‌ها، به ویژه در مناطق عملیاتی مناسب ترددهای معدنی نیست و عمدتا برای ترددهای روستایی و با زیرسازی و روکش آسفالت بسیار ضعیف تعبیه شده است.

از سوی دیگر، توسعه ناوگان حمل‌ونقل فعالیتی بسیار هزینه‌بر است و دولت‌ها درحال‌حاضر چه از نظر مالی و چه اجرایی از عهده انجام چنین کاری بر نمی‌آیند. معمولا توسعه این زیرساخت‌ها با مشارکت بخش خصوصی و حتی سرمایه‌گذاری‌های خارجی انجام می‌گیرد.

در بخش خارجی، محدودیت‌های تحریمی مانع آن شده است که دولت بتواند از ظرفیت‌های موجود استفاده کند. در بخش داخلی هرچند کم و بیش از ظرفیت‌های موجود استفاده شده است اما کافی نیست.

یکی از روش‌های جبرانی توجه به طراحی دقیق و مناسب برای معادن تازه تاسیس است، به عبارت دیگر فواصل بین آخرین نقطه کانی‌سازی تا دامپ باطله، دپوی استخراجی و کارخانه باید به بهترین شکل ممکن طراحی شود تا نه معدنکاری دچار اشکال بشود و نه فواصل جوری افزایش پیدا کند که هزینه حمل بالا رود.

مجتمع فرآورده های معدنی تیوا صنعت ماهان
Tiva Sanat Mahan Co.

افتتاح مجتمع فرآورده‌های معدنی تیوا صنعت ماهان

به عنوان نخستین کارخانه تولیدکننده و فعال شمش منیزیم در ایران و خاورمیانه با حضور وزیر صنعت، معدن و تجارت

همزمان با دور دوم سفر هئیت دولت در استان چهارمحال و بختیاری،مجتمع فرآورده‌های معدنی تیوا صنعت ماهان با حضور وزیر صنعت و معدن و تجارت افتتاح گردید.

در این افتتاح که با حضور مدیران ارشد صنعتی کشور صورت گرفت، عباس علی‌آبادی وزیر صمت گفت: فرآورده‌های معدنی به خصوص منیزیم، یکی از کالاهای مهم، آینده‌دار و با ظرفیت بالا در کشور است که می‌تواند آینده درخشانی در عرصه صنعت ایفا نماید.

وزیر صمت ابراز داشت: فلز منیزیم در کلاس جهانی به‌عنوان فلز آینده شناخته شده و خوشحالم که چنین واحد صنعتی (مجتمع فرآورده‌های تیوا صنعت ماهان) به صورت خود جوش و با ظرفیت نیروی بومی در استان چهارمحال و بختیاری در حال فعالیت است.

مدیرعامل مجتمع تیوا صنعت ماهان در این مراسم گفت: این واحد در این مقطع ظرفیت تولید ۲هزار تن شمش منیزیم با خلوص ۹۹/۹۵ درصد در سال را دارد که با اجرای طرح‌های توسعه در آینده‌ای نزدیک به ظرفیت تولید ۶هزار تن شمش منیزیم در سال خواهد رسید.

محمدعلی عزتی افزود: این کارخانه تنها واحد تولیدکننده فعال شمش منیزیم در خاورمیانه است و در صنایع آلومینیوم، نظامی، هوا فضا و خودروسازی، پزشکی و کشاورزی کاربرد گسترده‌ای دارد.

وی گفت: تا کنون یک هزار میلیارد تومان برای راه‌اندازی این کارخانه هزینه شده و با راه‌اندازی مرحله نخست این کارخانه حداقل ۱۵۰ نفربه صورت مستقیم در منطقه اشتغالزایی صورت پذیرفته که با اجرای طرح‌های توسعه به بیش از ۳۵۰ نفر خواهد رسید.

وزیر صمت در حاشیه افتتاحیه این کارخانه گفت: تولید شمش منیزیم در این کارخانه، به مرز خودکفایی رسیده است و واردات آن ممنوع است.

علی‌آبادی افزود: کسانی که شمش منیزیم را وارد کنند، ارز تامینی دریافت نمی‌کنند.

گفتنی است شرکت مجتمع فرآورده‌های معدنی تیوا صنعت ماهان در ۲۴ فروردین ۱۳۹۴ تحت مجوز ثبت شرکت‌های اصفهان تاسیس شد و با عنوان شرکت دانش‌بنیان در معاونت ریاست‌جمهوری شرکت‌های دانش‌بنیان برای تولید شمش منیزیم موفق به دریافت عنوان تولید نوین شرکت‌های نوع دوم قرار گرفت.

در حال حاضر شرکت با سرمایه‌گذاری کاملا خصوصی در منطقه سفید دشت استان چهار محال و بختیاری مشغول به فعالیت می‌باشد. تولیدات این شرکت به صورت خاص شامل شمش منیزیم و فروسیلیکو منیزیم است که در کنار آن محصولاتی شامل دولومیت و منیزیت به‌صورت کلسینه و زینتره و انواع اجرام نسوز قابل استفاده در کارخانجات فولاد و صنایع نسوز و دیرگداز قابل عرضه می‌باشد.

این شرکت در حال حاضر با شرکت‌های بزرگی همچون فولاد مبارکه اصفهان، ذوب‌آهن اصفهان، صنایع آلومینوم ایران (ایرالکو)، صنایع آلومینوم جنوب(سالکو)، فولاد خوزستان، فولاد زرند ایرانیان و ... در حال همکاری به‌عنوان تامین‌کننده بوده و امید دارد با یاری دولتمردان و صنعتگران این مرز و بوم و با تکیه بر دانش فنی بومی و تلاش پرسنل خدوم این شرکت جایگاه خود را به‌عنوان صادرکننده این محصولات در بین شرکت‌های بزرگ دنیا ایجاد نماید.

این کارخانه تنها واحد تولیدکننده فعال شمش منیزیم در خاورمیانه است و در صنایع آلومینیوم، نظامی، هوا فضا و خودروسازی، پزشکی و کشاورزی کاربرد گسترده ای دارد

وزیر صمت در حاشیه افتتاحیه این کارخانه گفت: تولید شمش منیزیم در این کارخانه، به مرز خود کفایی رسیده است و واردات آن ممنوع است. علی آبادی افزود: کسانی که شمش منیزیم را وارد کنند، ارز تامینی دریافت نمی‌کنند.

تاکنون یک‌هزار میلیارد تومان برای راه‌اندازی این کارخانه هزینه شده و با راه‌اندازی مرحله نخست این کارخانه حداقل ۱۵۰ نفربه صورت مستقیم در منطقه اشتغالزایی صورت پذیرفته که با اجرای طرح های توسعه به بیش از ۳۵۰ نفر خواهد رسید.

یادداشت

یکی مرد جنگی به از صد هزار

بهرام شکوری، رئیس کمیسیون معادن و صنایع‌معدنی اتاق ایران

تهیه سند آمایش سرزمین که در برنامه توسعه هفتم هم بر آن تاکید شده، کاری ضروری و عاقلانه است که باید مدت‌ها پیش‌ازاین انجام می‌شد و امیدواریم در این دوره حتما به‌سرانجام برسد.

اما نکته مهم‌تر از تنظیم برنامه، پایبندی به آن است. آمایش سرزمین اطلاعاتی پایه‌ای است که باید براساس آن، استراتژی توسعه صنعتی در بخش‌های اقتصادی به‌ویژه در بخش معدن تنظیم شود.

به‌عبارت‌دیگر، ما باید سند آمایش سرزمین را در اختیار داشته باشیم تا بدانیم کشور چه ظرفیت‌هایی دارد و روی کدام بخش باید سرمایه‌گذاری کرد و هر فعالیت اقتصادی در کدام منطقه و برای چه نوع فعالیتی مناسب است و در نهایت براساس آن، استراتژی و نقشه‌راه اقتصادی کشور را تدوین کنیم.

در مقطعی، نماینده‌های مجلس به دولت‌ها فشار آوردند تا ۸ تا طرح فولادی را در مناطقی اجرا کنند که اصلا توجیه اقتصادی برای فولادسازی نداشت. متاسفانه هر دولتی که سرکار آمد، نتوانست مقابل این لابی‌های قدرتمند مقاومت کند و اجرای طرح‌ها ادامه یافت و سرمایه عظیمی در این مناطق به مصرف رسید، اما امروز به آفتی برای اقتصاد بدل شده و نه به معدن نزدیک است و نه به آب دسترسی دارد.

استراتژی مانند پازل است و توسعه در آن به‌صورت افقی و عمودی طراحی می‌شود. به‌عنوان‌مثال، اگر قرار است صنعت فولاد را توسعه بدهیم، باید برای تامین انرژی، جاده و وسیله حمل‌ونقل در نهایت صادرات و بازار نهایی هم، برنامه‌ریزی داشته باشیم.

آنچه تا امروز شاهد بوده‌ایم، این است که دولت‌های گوناگون، هریک به‌نوبه خود با همکاری دانشگاه‌ها، استراتژی‌هایی تدوین کرده‌اند، اما داده‌های آمایش سرزمین وجود نداشته و به‌این‌ترتیب، از اساس ناقص است. ازاین‌رو امروزه کشور فاقد استراتژی توسعه صنعتی است و این ایراد بزرگی است.

حال فرض کنیم سرانجام دولت به این نتیجه رسید که حتما باید براساس برنامه توسعه هفتم، سند آمایش سرزمین را تدوین کند. روشن است که در شرایط موجود، برای به‌سرانجام‌رساندن این فرآیند با چالش‌های زیادی روبه‌رو است. راهکار حل این چالش‌ها هم از پیش ارائه داده شده است. به‌نظر می‌رسد، به‌جای اینکه تهیه سند آمایش در دست دولت‌ها بچرخد و هرکدام با نادیده گرفتن تلاش‌های انجام‌گرفته در دولت قبلی، کار را باز از اول آغاز کنند، بهتر است این امر را به اتاق بازرگانی واگذار کنند تا این نهاد، با استفاده از منابع مالی خود و کمک گرفتن از شرکت‌های معتبر داخلی و خارجی، آمایش را به‌سرانجام برساند و براساس آن، استراتژی تدوین کند.

اما این استراتژی باید به‌صورت سندی ملی و بالادستی درآید و همه دولت‌ها ملزم و مقید به اجرای آن شوند و هیچ وزیر و وکیلی اجازه نداشته باشد که پا را فراتر از چارچوب این استراتژی بگذارد.

وقتی سند توسعه را مرور می‌کنیم، با برنامه‌هایی روبه‌رو می‌شویم که رابطه طولی با هم دارند. به‌عبارت‌دیگر، تحقق هریک در گرو به‌نتیجه رسیدن دیگری است. بنابراین، منطقا نمی‌توان تا نخستین اقدام عملی نشده، برای اقدامات بعدی قدم برداشت. معلوم نیست وقتی ما نه سند آمایش سرزمین داریم و نه استراتژی توسعه اقتصادی، چطور می‌توانیم صنایع پیشتاز را شناسایی کنیم و طرح‌های پیشران را به مرحله اجرا بگذاریم. چقدر باید تولید کنیم، نیاز بازار داخلی چقدر است و مقصد صادراتی کجاست. وقتی آمایش سرزمین انجام نگرفته و استراتژی برمبنای آن تدوین نشده است، چطور می‌توان هدفی در نظر گرفت و برای رسیدن به آن ریل‌گذاری کرد.

نتیجه هم که روشن است. تابه‌حال کدام‌یک از برنامه‌های گذشته محقق شده است که امید داشته باشیم، برنامه هفتم به نتیجه برسد. همه این اقدامات تشریفاتی است. تا زمانی که علم را کنار بگذاریم و مبنای تصمیم‌گیری‌های‌مان شعار باشد، چیزی جز این در انتظارمان نیست.

در حال حاضر، کشورها به‌سمت تولید فولاد سبز پیش می‌روند، اما ما تا به امروز برای فولاد سبز هیچ اقدامی نکرده‌ایم؟ دنیا به‌سوی کربن‌زدایی تغییر جهت داده و برای تولید کربن مالیات‌های سنگین در نظر گرفته شده است و در آینده نزدیک، اگر محصولی از طریق مصرف سوخت‌های فسیلی، مانند گاز و زغال‌سنگ تولید شود، دیگر جزو محصولات سبز به‌شمار نمی‌رود. امروز برای تولید این نوع فولاد، مالیات در نظر گرفته شده است، اما به‌زودی دنیا به‌سمتی می‌رود که جلوی فروش این نوع فولاد را می‌گیرد. اما ما هنوز برای این تحول مهم که تبعاتش دامن ما را هم می‌گیرد، هیچ برنامه‌ای نداریم.

اقدام عاجلی که ما باید هم‌اینک انجام دهیم، این است که استراتژی دقیقی برای توسعه اقتصادی و برنامه‌های توسعه‌ای براساس آن تعریف کنیم و بعد از پایان یافتن دوره ۵ساله، باید ارزیابی دقیقی صورت گیرد که در کجا پیشرفت داشته‌ایم. به‌عنوان‌مثال، آیا حمل‌ونقل ما به‌موازات تولید ۵۵ میلیون تن فولاد توسعه پیدا کرده است؟ آیا توانسته‌ایم راهی برای تامین آب یا دیگر انرژی‌ها پیدا کنیم. آیا کارخانجات در زمان مقرر بازسازی شده‌اند؟ نیروگاه‌های کافی راه‌اندازی شده‌اند و... .

به‌نظر می‌رسد، بهتر است به‌جای برنامه چند بندی برای توسعه، تنها یک برنامه تعریف شود و همه دستگاه‌ها هم‌وغم خود را برای تحقق آن برنامه در مدت مقرر بگذارند.

در گزارش صمت درباره چشم‌انداز حوزه معدن در برنامه هفتم در مطرح شد

ضعف در سایه غفلت ۱۰۰ساله

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

این روزها همچنان خبر بررسی برنامه هفتم توسعه از مجلس به‌گوش می‌رسد، اما نکته اینجاست که در بخش معدن هنوز سخنی از اصلاح موارد متناقض شنیده نمی‌شود. به‌عنوان‌مثال، در میان اهداف و اولویت‌های برنامه هفتم توسعه مواردی دیده می‌شود که به‌نظر ارتباطی طولی با همدیگر دارند و تحقق هر یک در گرو عملی شدن دیگری است و بندهای زیر از جمله این موارد است: «در نظر گرفتن رشد ۱۳ درصدی برای معدن» همزمان با تاکید بر «جلوگیری از خام‌فروشی»، «اجرای طرح‌های عظیم اقتصادی ملی، پیشران، زیرساختی، روزآمد و مبتنی بر آینده‌نگری» همزمان با تدوین «سند آمایش سرزمین» است یا «افزایش ارزش‌افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش» در حالی که پیش‌نیاز آن یعنی «حمایت حقوقی و قضایی از سرمایه‌گذاری، امنیت اقتصادی و بهبود محیط کسب‌وکار» هنوز محقق نشده است. در گزارش امروز صمت از پیام افضل، استاد دانشگاه و فعال معدنی و علی سلگی، کارشناس و فعال معدنی، خواستیم باتوجه به ایراد وارد بر برنامه هفتم در حوزه معدن، چشم‌انداز خود را درباره تحقق برنامه‌های توسعه هفتم در بخش معدن بیان کنند.

عکس: صمت

معدن خوش درخشید

پیام افضل، استاد دانشگاه و فعال معدنی: در برنامه‌های قبلی توسعه کشور به‌ویژه برنامه‌هایی که در زمان دولت‌های نهم و دهم نوشته شد، واژه معدن بیشتر از ۲ یا ۳ بار تکرار نشده بود و تو خود حدیث مفصل بخوان. وقتی در یک برنامه چند هزار صفحه‌ای تنها ۳ یا ۴ بار نامی از معدن برده می‌شود، روشن است که مسئولان و برنامه‌ریزان دیدگاه درستی درباره معدن ندارند. اما با تمام این کم‌لطفی‌هایی که به بخش معدن و صنایع‌معدنی شده، به‌عقیده‌من تاکنون این حوزه خوش درخشیده است. شاید یکی از ایرادهای مهم این است که در بسیاری از آمارها صنایع‌معدنی چون فولاد، سیمان و صنایع‌معدنی از این دست را از بخش معدن جدا کرده‌اند، در حالی که این بسته با هم معنا پیدا می‌کند.

▣ جایگاه شایسته

اگر در نظر بگیریم که نقش معدن بیش از یک تا ۳ درصد در تولید ناخالص داخلی است، باز هم این سوال وجود دارد که معدن با همه ظرفیت‌هایی که دارد، چرا نقش و جایگاه شایسته خود را به‌دست نیاورده است. پاسخ این است؛ همان‌طوری که پیش از این هم اشاره شد، معدن در سپهر فکری سیاست‌گذاران کشور آن نقش اساسی را هرگز نداشته و شاید تنها در چند سال اخیر این شرایط ایجاد شده که به‌واسطه افول نفت و به‌دلیل ظهور فناوری‌های نویی، که بخش معدن را به‌شدت ارتقا داده، این بخش کم‌کم مورد توجه قرار گرفته است و شاید بتوان گفت در ۱۰ سال اخیر به‌مرور شاهد پررنگ‌تر شدن این توجه هستیم. به هر حال، با سیطره بخش نفت بر اقتصاد کشور و همین‌طور سیطره بخش‌هایی مانند کشاورزی، خودروسازی، مسکن، راهسازی و... در برنامه‌های توسعه کشور، بخش معدن را در حاشیه نگه داشتند و این اشتباه بزرگی بود که در برنامه‌های قبلی رخ داده بود.

▣ دست‌انداز در مسیر

در صحبت‌های قبلی خودم بارها به این نکته اشاره کرده‌ام که همواره شعارهای خوبی مطرح می‌شود،اما سوال اینجاست که دسترسی و تحقق این شعارها چگونه مقدور است. جلوگیری از خام‌فروشی حرف بسیار خوبی است، اما در کنار آن، ما باید مزیت نسبی خودمان را هم در بازارهای بین‌المللی بسنجیم. آیا برای ما مقرون به صرفه است که پالایشگاه ذوب مس و پالایشگاه مس کاتودی را در هر معدن بزرگ خود احداث کنیم یا اینکه ما اگر کنسانتره را به کشورهای همسایه‌ای بفرستیم که صاحب این کارخانجات هستند و دوباره از آنها تهیه کنیم، برای ما درآمد بیشتری خواهد داشت؛ بنابراین نیاز نیست در همه بخش‌های معدنی کشور تا انتهای زنجیره پیش برویم. بدون هیچ تردیدی، تبدیل ماده خام به کنسانتره امری کاملا درست است، اما اینکه الزام وجود داشته باشد که در هر معدنی با هر ظرفیتی یک کارخانه فرآوری تاسیس بشود، نادرست است.

باید برای این موضوع فکری جدی و درست و همواره این نکته را مدنظر داشته باشیم که به‌خاطر فناوری‌های ضعیفی که در برنامه‌های پیشین مورداستفاده قرار گرفت و متاسفانه همچنان این روال ادامه دارد و میزان مصرف آب و انرژی به‌ویژه در صنایع پایین‌دستی و صنایع ذوب، هنوز بالاتر از استانداردهای جهانی است و در این زمینه، دچار مشکلات جدی هستیم. پس باید این نکته را مدنظر قرار دهیم که به‌شکل شعاری، با همه‌چیز برخورد نکنیم. فناوری خود را ارتقا ببخشیم و در کنار یک بررسی جامع اقتصادی لازم نیست تا همه جای کشور، کارخانجات ذوب و فولاد احداث کنیم و تا آخر زنجیره پیش برویم.

▣ چالش فناوری

موضوعی که اهمیت فراوانی دارد، بحث توسعه فناوری و تلاش برای ارتقای کشور به فناوری نسل ۴ و آماده شدن برای بهره‌مندی از فناوری نسل ۵ است.

تا هنگامی که ما از فناوری نسل ۲ و ۳ استفاده می‌کنیم، نمی‌توانیم بخش معدن و صنایع‌معدنی خودمان را در مسیر پیشرفت قرار دهیم.

تا زمانی که هنوز ارتباطات بین‌المللی کشور دچار مشکل است و با قدرتمندترین کشورهای دنیا که صاحب فناوری برتر در حوزه معدنکاری هستند، هیچ‌گونه ارتباطی نداریم و نمی‌توانیم فناوری روز را وارد کشور کنیم، ماشین‌آلات و تجهیزات صنایع کشور را روزآمد کنیم و از بخش اکتشاف تا فرآوری و ذوب مزیت نسبی برای رقابت در بازار منطقه‌ای که رقابتی بسیار قوی داریم و رقبای دیگری هم مانند عربستان پا در میدان گذاشته‌اند، بازار منطقه‌ای را حفظ کنیم، بازار را از دست خواهیم داد که متاسفانه در برخی از بخش‌های سنگ‌های تزئینی این اتفاق برای ما رخ داده است.

بنابراین برای رسیدن به رشد ۱۳ درصدی موضوع سیاسی از اصلاح سیاست‌های داخلی گرفته تا سیاست‌های خارجی مبتنی بر توسعه فناوری و ارتقای فناوری معادن و صنایع‌معدنی بسیار مهم است.

▣ جبران عقب‌ماندگی

اگر با اصلاح سیاست‌های داخلی و خارجی این موارد و مشکلات فوق را به‌نوعی مرتفع کنیم، جهش بزرگی در بخش معدن و صنایع‌معدنی خواهیم داشت، زیرا این حوزه مزیت نسبی کشور ما در بسیاری از امور پروژه‌ها و موارد است و ما می‌توانیم از آنها استفاده بسیار خوبی را داشته باشیم. حرف من پیش از این هم این بود که با اصلاح سیاست‌های کشور می‌توانیم ظرف ۱۰ سال حتی کره‌جنوبی را هم پشت‌سر بگذاریم. این اتفاق واقعا شدنی است. اگر از دیدگاه قوانین داخلی و بین‌المللی، بهبود ارتباطات خارجی و بحث تصدی‌گری دولت مشکلات خود را حل کنیم و موضوعاتی که تبدیل به گره‌های کور سیاسی شده‌اند و در حوزه کارشناسی و اقتصادی محلی از اعراب ندارند، باز شوند، ایران کشور بسیار جذابی برای همه سرمایه‌گذاران و شرکت‌های بزرگ دنیا خواهد بود. به‌عنوان‌مثال، ریوتینتو بی‌اچ‌پی، آنگلو امریکن و بسیاری دیگر از ابرشرکت‌های معدنی بسیار علاقه‌مند هستند که در کشور ما فعالیت کنند. این شرکت‌ها در کشور ما سابقه فعالیت دارند و می‌دانند کانسراهایی که در ایران کشف کرده‌اند، به ذخایر ارزنده‌ای در کلاس جهانی تبدیل شده است و بخش خصوصی کشور ما هم در زمانی که درها تا حدودی باز بود، با این شرکت‌ها همکاری و به پیشرفت‌هایی دست پیدا کرد. در واقع، این ظرفیت در ایران ما وجود دارد و به‌یقین جای کار زیادی وجود دارد و ما باید این را هم در نظر داشته باشیم که کشور ما دارای مزیت‌های نسبی قابل‌توجهی است که بسیاری فاقد آن هستند. به‌عنوان‌مثال، جاده‌سازی گسترده‌ای که در کشور ما انجام شده، دسترسی به بسیاری از محدوده‌های معدنی را آسان کرده است. گستردگی شبکه توزیع برق گاز و انرژی از ویژگی‌هایی است که نباید از آن غفلت کرد.

به‌گمان من، مشکل توسعه ایران در همه بخش‌ها از جمله معدن، وجود دارد و در مواردی ناشی از سیاست‌های نادرست داخلی و خارجی است که اگر این مسائل رفع شوند، معادن ایران به‌راحتی شکوفا خواهد شد، به‌ویژه در بخش معدن که ظرفیت‌های ارزشمندی دارد.

دوشادوش نفت

علی سلگی، کارشناس و فعال معدنی: باتوجه به اینکه ایران در ۱۰۰ سال گذشته همواره به درآمدهای نفتی متکی بوده و همواره این ماده به‌عنوان منبع اصلی درآمد کشور در نظر گرفته شده و میزان درآمدهای حاصل از نفت و مشتقات نفتی هم فراوان بوده است، بنابراین در طول زمان سایر وجوه اقتصادی کشور از جمله بخش صنعتی، کشاورزی و معدنی موردتوجه چندانی قرار نگرفته‌اند و دلیل اصلی آن هم، این بوده که نفت همواره توانسته است نیازهای کلان کشور را برطرف کند. بنابراین، یکی اصلی‌ترین پارامترهای تاثیر اندک یک تا ۳ درصدی معدن در تولید ناخالص داخلی وجود نفت در کشور است و برای همین، به جز در ۲۰ سال اخیر که کشورها برنامه‌های توسعه معدن هم داشته است تا پیش از این هیچ‌گاه اکتشافات در حوزه غیر از نفت اهمیت خاصی نداشته است. بنابراین، خارجی‌ها عمده اکتشافاتی را که در کشور انجام شده،برعهده داشته و دیگر اینکه، فقط ذخایر بزرگ و بسیار مهم طرف توجه قرار گرفته‌اند. بنابراین به‌نظر من، بی‌توجهی و نداشتن برنامه‌ریزی و هدف و استراتژی در ۱۰۰ سال گذشته به اینجا رسیده است که امروز، شاهد رشد یک تا ۳ درصدی تولید ناخالص داخلی از محل منابع‌معدنی باشیم.

▣ خام یا فرآوری‌شده؟

خام‌فروشی یکی از روش‌های تامین درآمدهای حاصل از معدنکاری محسوب می‌شود. کشوری که ماده اولیه معدنی خود را به‌صورت خام نمی‌فروشد، هرچند از یک منبع درآمد محروم می‌شود، اما ماده معدنی از بین نمی‌رود، بلکه وارد زنجیره تولید می‌شود و ارزش‌افزوده بیشتری خلق می‌کند و محصول نهایی صادر می‌شود.

پس وقتی مازاد تولید معدنی وجود داشته باشد، مازاد تولید ماده خام است و اگر امکان صادرات نداشته باشد، به‌طبع در زنجیره تولید داخلی وارد می‌شود و ارزش‌افزوده بیشتری خلق خواهد کرد. بنابراین، این سیاست می‌تواند باعث افزایش درآمدهای حاصل از معدنکاری شود، اما در عین حال می‌تواند آسیب دیگری هم ایجاد کند.

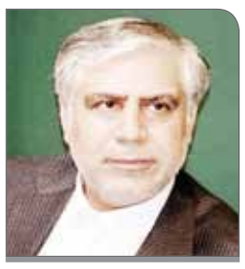
▣ حضور در هر دو جبهه

نکته اینجاست که بازارهای بین‌المللی فقط خریدار محصول نهایی نیستند و بهترین نوع دادوستد، فروش بخشی از ماده خام به‌همراه محصولات تولیدی است. یعنی فعال صادراتی باید در هر دو بازار حضور داشته باشد و در هر دو زمینه فعالیت کند. به‌عقیده‌من، اگر درصدی فروش ماده معدنی به‌صورت خام هم در پروتکل‌ها و برنامه‌های تجاری وجود داشته باشد، این کار باعث توفیق بیشتر در کسب درآمدهای نهایی حاصل از معدنکاری می‌شود، اما تمرکز باید بر استفاده از مواد خام در صنایع داخلی باشد و توسعه زنجیره ارزش که می‌تواند باعث درآمد بیشتر کشور در نتیجه افزایش زنجیره ارزش شود.

▣ تقاضای کاذب

در طول یکی دو سال اخیر، هجمه‌ای از سوی علاقه‌مندان معدنکاری در کشور رخ داده و تقاضاهای زیادی برای کار در حوزه معدن ایجاد شده که برخی از این تقاضاها، کاذب و برخی دیگر واقعی است. به‌عبارت ساده‌تر، بسیاری از شرکت‌ها که حوزه فعالیت تخصصی‌شان معدن هم نیست، علاقه‌مند هستند که در حوزه‌های معدنی هم فعالیت کنند و همین افزایش تقاضا، باعث رشد نرخ محدوده‌های اکتشافی و معدنی شده است. این رشد تورمی بیش از نرم، پدیده پرخطری است، زیرا تورم موجود سود معدنکاری را به‌شدت کاهش می‌دهد و سرمایه‌گذاری در حوزه معدن را از محدوده اقتصادی بودن خارج می‌کند. یعنی اینکه اگر تورم‌ها در حوزه معدنی به‌صورت افسارگسیخته کنونی ادامه پیدا کند، متقاضی ثبت محدوده معدنی، با این قیمت‌های بسیار گزاف توجیه اقتصادی پیدا نمی‌کند. معمولا IRR (میزان متوسط میزان بازده سالانه یک طرح تجاری) در کارهای معدنی بین ۲۵ تا ۴۵ درصد در نوسان است و اگر تکانه‌های افزایش نرخ به‌گونه‌ای باشد که ۲۰ یا ۳۰ درصد از این مقدار را کاهش دهد، معدنکاری سود خاصی نخواهد داشت و ریسک سرمایه‌گذاری فعالیت معدنی به‌ازای درآمدهای ۱۰ تا ۱۵ درصدی قابل‌توجیه نخواهد بود که می‌تواند بسیار آسیب‌زا باشد. بنابراین، لازم است در این زمینه هم دولت یا نهادهای نظارتی، اقدامات لازم را به‌عمل آورند یا سامانه‌هایی را برای این کار اختصاص دهند تا تورم، در بخش معدنکاری کنترل شود، در غیر این صورت باعث آسیب‌های جدی به حوزه معدنکاری وارد خواهد شد.

جهش ۴برابری تاثیر بخش معدن در تولید ناخالص داخلی یعنی آن را از ۳ درصد به ۱۳ درصد جهش دهیم که در برنامه کوتاه‌مدت پنج‌ساله قطعا امکان‌پذیر نیست. اساس جهش در حوزه معدنکاری با بهبود چند پارامتر امکان‌پذیر خواهد شد. اول این است که ما بتوانیم مدیریت و رهبری زنجیره معدنکاری را به‌شکلی پیش ببریم که در درجه اول زمانبر، هزینه‌بر و وقت‌گیر بودن آن را کنترل کنیم. چیزی که امروز در حال رخ دادن است، به‌شدت نادرست و در حد فاجعه است. به‌عبارت‌دیگر، اگر کسی می‌خواهد قدم در حوزه معدنکاری بگذارد، حداقل باید ماه‌ها برای دریافت مجوزهای مربوطه و کارهای اداری زمان صرف کند. به‌گمان‌من، این یکی از مهم‌ترین اقداماتی است که باید در برنامه پنجم توسعه توجه ویژه‌ای به آن مبذول و موانع و مشکلات پیش‌روی آن مرتفع شود تا از اساس بستر سرمایه‌گذاری فراهم آید.

▣ فرار سرمایه

دیگر اینکه، چالش سرمایه‌گذاری بسیار جدی است. پس باید تمهیداتی اندیشید که از سرمایه‌های داخلی به‌نحو فراگیری برای توسعه معدنکاری استفاده کرد. از سوی دیگر، جذب منابع مالی خارجی و سرمایه‌گذاران کشورهای دیگر ضروری است.

حال که اقبال عمومی به سرمایه‌گذاری در حوزه معدن وجود دارد، باید آن را به حوزه معدن جذب و همین‌طور پلتفرمی ایجاد کرد که سرمایه‌گذاران خارجی را هم تشویق به حضور در این بخش کنیم. در حال حاضر حدود ۱۰ هزار معدن بلاتکلیف داریم که باید اینها وارد چرخه تولید بشوند، پس نیاز است که در این بخش سرمایه‌گذاری زیادی انجام گیرد.

اگر ما در شرایط فعلی برای راه‌اندازی هر معدن چیزی حدود ۳۰ الی ۴۰ میلیارد تومان هم در نظر بگیریم، عدد بسیار بزرگی برای راه‌اندازی این تعداد معدن راکد باید وارد حوزه معدن شود. این اعداد در قدم اول و در حوزه اکتشاف موردنیاز است و به‌عبارت‌دیگر، چیزی حدود ۲۰۰ تا ۳۰۰ همت در حوزه اکتشاف برای راه‌اندازی این ۱۰هزار محدوده معدنی لازم خواهد بود. بنابراین، بسیار خوشبینانه و ساده‌انگارانه خواهد بود، اگر فرض را بر این بگذاریم که می‌توانیم بدون چاره‌اندیشی برای حل این معضلات، جهش‌های عظیمی در حوزه معدن به وجود آوریم. موضوع اول تسهیل معدنکاری از طریق مدیریت بهینه، صحیح و درست در حوزه معدنکاری و دیگر جذب سرمایه‌گذار خارجی به این حوزه است. اگر این دو مورد را بتوانیم به‌خوبی انجام دهیم، قطعا شاهد تحقق اهداف برنامه هفتم توسعه خواهیم بود. اما باتوجه به شرایطی که در حال حاضر در حوزه معدنکاری وجود دارد، تحقق برنامه را در حدود ۵۰ الی ۶۰ درصد پیش‌بینی می‌کنم.

سخن پایانی

پیش از دستیابی به اهداف برنامه هفتم توسعه باید تکلیف کشور در برخی از حوزه‌ها، از جمله مسائل خارجی روشن شود و وقتی تکلیف روشن شد، آنگاه می‌توان براساس همین شرایط برنامه‌ریزی کرد تا اهداف آرمان‌گرایانه و رویایی نباشد.

> در برنامه‌های قبلی توسعه کشور به‌ویژه برنامه‌هایی که در زمان دولت‌های نهم و دهم نوشته شد، واژه معدن بیشتر از ۲ یا ۳ بار تکرار نشده بود؛ تو خود حدیث مفصل بخوان

> بازارهای بین‌المللی فقط خریدار محصول نهایی نیستند و بهترین نوع دادوستد، فروش بخشی از ماده خام به‌همراه محصولات تولیدی است

محاسبه سن بازنشستگی در قانون جدید

اینفوگرافی: سیمین عابدی

مدیرعامل هلدینگ پتروپالایش اصفهان در دیدار با رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار کشور عنوان کرد:

کسب ۳همت سود در پتروشیمی اصفهان تا ۲ سال آینده

ظرفیت تولید بنزین در پالایشگاه اصفهان را تا ۶۰۰هزار بشکه افزایش می‌دهیم

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار به همراه معاونانش در بازدید از طرح‌های در حال اجرا و بهره‌برداری شده در هلدینگ پتروپالایش اصفهان در نشست با مدیران این هلدینگ از عملکرد و برنامه‌های انجام شده در این شرکت بورسی قدردانی کردند. مدیرعامل هلدینگ پتروپالایش اصفهان در نشست با رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار و معاونان ایشان که در محل پتروپالایش اصفهان برگزار شد با اشاره به اینکه در پیچ تاریخی پالایشگاه و رسیدن به نقطه عطف این شرکت هستیم افزود: هدف‌گذاری ما رسیدن به ۵۰۰شرکت برتر دنیا و دستیابی به ضریب پیچیدگی ۱۶است. دکتر محسن قدیری گفت: با بهره‌گیری از توان داخلی تمامی تجهیزات طرح RFCC در پتروپالایش اصفهان از داخل کشور تامین می‌شود و اولین پالایشگاهی هستیم که در راستای تامین زنجیره ارزش حرکت می‌کنیم. وی با اشاره به اینکه هدف‌گذاری ما این است تا پتروشیمی اصفهان را پویا کنیم افزود: در ۶ماهه اول امسال سود پالایشگاه اصفهان در میان دیگر پالایشگاه‌های کشور ۹درصد رشد داشت. همه این موفقیت‌ها در راستای انضباط مالی و شفاف‌سازی اقدامات و مدیریت‌ها بوده است. وی با اشاره به اجرای ۴۶۰طرح در پتروپالایش اصفهان گفت: تاکنون ۱۵۰طرح به بهره‌برداری رسیده است و ۱۰۰طرح نیز تا پایان امسال آماده بهره‌برداری می‌باشد البته استراتژی ما این است که چالش‌ها را برطرف کرده و به قله‌های موفقیت برسیم. دکتر قدیری افزود: با طرح‌هایی که در پتروشیمی اصفهان در حال انجام است این شرکت تا ۱۴۰۴ به میزان ۳همت سود خواهد داشت، این در حالی است که پتروشیمی در ۳۰سال گذشته زیان‌ده بوده است. مدیرعامل پتروپالایش اصفهان گفت: برنامه ما این است تا ظرفیت پالایشگاه اصفهان را تا ۶۰۰هزار بشکه افزایش دهیم. وی ادامه داد: شرکت‌های راهبر ترابری انرژی، میرداماد و ملاصدرا از جمله شرکت‌های سود ده هستند که در سال قبل شرکت شرکت ملاصدرا ۱۳میلیون یورو صادرات داشت و راهبر ترابری انرژی ۲۸میلیون یورو سود داشت.

■ تحریم‌های داخلی بیشترین موانع موجود است

در ادامه سید محمود سیدی، رئیس هیات مدیره هلدینگ پتروپالایش اصفهان با اشاره به اینکه اعتقاد داریم جلسات هم‌اندیشی با صاحبان سرمایه و گردانندگان سرمایه می‌تواند بسیاری از مشکلات موجود را برطرف کند افزود: در پالایشگاه اصفهان طرح‌ها و اقدامات شاخصی صورت گرفته که در سایه روحیه تعاون، همکاری کار جهادی بوده است. وی ادامه داد: بیشترین مشکلات ما در سایه تحریم‌ها و مسائل داخلی است تا خارجی که امیدواریم این موانع با تدبیر مسئولان برطرف شود.

■ سود آوری ۳. ۵همتی طرح‌های شرکت ملاصدرا برای پتروپالایش اصفهان

همچنین مدیرعامل شرکت ملاصدرا صفاهان در این نشست گفت: با طرح‌های کیفی‌سازی اکنون تولید گوگرد در پالایشگاه به ۳۰۰تن رسیده است ما برای استفاده بهینه از گوگرد نیز طرح پارک گوگردی را در شرکت ملاصدرا در دست اجرا داریم که ۱۲کارخانه در این رابطه ایجاد می‌شود دو محصول میانی و ۱۰محصول نهایی در این کارخانه‌ها تولید می‌شود که در راستای کودهای کشاورزی است. علی محمد یسیلانی ، طرح احداث پارک گوگردی در مجاورت پالایشگاه نفت اصفهان و طرح اتصال پالایشگاه اصفهان به شبکه راه‌آهن سراسری کشور را از دیگر برنامه‌های این شرکت عنوان کرد و افزود: بودجه این شرکت ۲۰۰میلیون یورو است و سالانه ۳تا ۳. ۵همت سود این شرکت خواهد بود. وی افزود: برای اجرای دیگر طرح‌های این شرکت در حال مذاکره با بانک‌ها برای دریافت تسهیلات هستیم ، طرح‌های این شرکت تاکنون ۱۴درصد پیشرفت داشته و فاز به فاز این طرح‌ها انجام می‌شود. وی خبرداد: فاز اول طرح‌های شرکت ملاصدرا امسال بهره‌برداری شد و کل اجرای طرح‌های این شرکت ۳۶ماهه است.

■ به بازارهای جدید صادراتی ورود کرده‌ایم

در ادامه مدیرعامل شرکت میردامادصفه کارکرد این شرکت را تولید، بازرگانی و توسعه زنجیره ارزش حلال‌ها و فرآورده‌ها عنوان کرد و افزود: به بازارهای جدید صادراتی ورود کرده‌ایم و هدف ما تغییر و تحولات بسیار درارائه محصولات به بازار است. میر محمدی افزود: با راه‌اندازی واحد آیزوماکس و صادرات از این واحد را مدنظر داریم. مهندسی معکوس و ساخت تجهیزات خارجی با تکیه بر توان داخلی ماموریت شرکت مشعل پویا است

■ با تکمیل فاز اول نیروگاه خورشیدی پترو پالایش اصفهان ۱۴همت سود نصیب این شرکت می‌شود

مدیرعامل مشعل پویا نیز فعالیت این شرکت را بهره‌گیری از توان متخصصان و نخبگان داخلی دانست و افزود: ماموریت ما ساخت تجهیزاتی است که بعضاً از خارج کشور وارد می‌شد، اما ما با تکیه بر توان داخلی همه این تجهیزات را با استفاده از شرکت‌های دانش‌بنیان در حال ساخت، بومی‌سازی و مهندسی معکوس هستیم. مجید نادری‌نژاد، اجرای قرارداد ساخت نیروگاه هزار مگاواتی با ساتبا را از دیگر برنامه‌های شرکت عنوان کرد و افزود: در حال بومی‌سازی پنل‌های خورشیدی برای این نیروگاه به کمک شرکت‌های فناور مستقر در شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان هستیم.

وی گفت: انجام کلیه خدمات تعمیرگاهی پالایشگاه اصفهان، ساخت کمپرسورها، ساخت رآکتور و پیشرفت ۷۳درصدی این طرح با کمک متخصصان داخلی از دیگر برنامه‌های شرکت مشعل پویا است. نادری‌نژاد، تکمیل ۲هزار تن تجهیزات خارجی از کشور کره را از دیگر ماموریت‌های این شرکت برشمرد و افزود: با تحقق همکاری صندوق توسعه ملی در طرح نیروگاه خورشیدی می‌توانیم در فاز اول ۲۰۰مگاوات برق را بر روی شبکه وارد کنیم و۱۴همت سود خالص نصیب پترو پالایش اصفهان شود. مدیرعامل مشعل پویا گفت: ساخت سیستم‌های کنترل، باطری‌های برقی، کنترل و نوسازی ابزار دقیق، از دیگر برنامه‌های این شرکت است.

■ اقدام جهادی پترو پالایش اصفهان در کاشت ۳۰۰هکتار درخت تا ۴۵روز

معاون منابع انسانی و مدیر روابط عمومی و امور بین‌الملل پتروپالایش اصفهان نیز اجرای طرح کاشت درخت به وسعت هزار هکتار در این شرکت را از برنامه‌های پتروپالایش اصفهان در راستای حفاظت محیط‌زیست عنوان کرد و گفت: در راستای طرح کاشت یک میلیارد درخت در کشور و سهم ۲۰میلیونی اصفهان در کاشت درخت طی ۴سال، شرکت پتروپالایش به عنوان نخستین واحد صنعتی در استان اولین گام را برای تحقق این طرح برداشت و با حضور استاندار اصفهان طرح کاشت درخت بادام اسکوپاریا کلنگ‌زنی شد. محمد ده‌بیدیان افزود: فاز اول طرح درختکاری تا ۴۵روز آینده به وسعت ۳۰۰هکتار در این شرکت به پایان می‌رسد.

■ تولید ۳۰هزار بشکه نفت سفید با راه‌اندازی واحد گوگردزدایی

در این نشست همچنین مدیرعامل شرکت اکسیر ایرانیان گفت: با راه‌اندازی واحد گوگردزدایی دراین شرکت روزانه ۳۰ هزار بشکه در روز نفت سفید تصفیه و به سوخت هواپیما تبدیل می‌شود.

لیلا جعفری، از دیگر طرح‌های شرکت را تولید الکل‌های چرب برشمرد و افزود: ماموریت دیگر این شرکت ساخت کاتالیست‌های مورد نیاز برای صنایع نفت است که در حال پیگیری است.

■ ۲۰۰جایگاه سوخت را با برند پالایشگاه اصفهان مدیریت خواهیم کرد

در پایان نیز مدیرعامل راهبر ترابری انرژی گفت: این شرکت در حوزه تجارت و جابه‌جایی فرآورده‌های نفتی فعال است و حمل ۲. ۲ میلیون تن فرآورده‌های نفتی با در اختیار گرفتن ۵۰۰ دستگاه نفتکش جاده پیما، حمل ۲ میلیون تن فرآورده از طریق خطوط ریلی با اتصال پالایشگاه اصفهان به خطوط ریلی، فعالیت‌های صادراتی و جابه‌جایی ادوات مورد نیاز پتروپالایش اصفهان از اهداف این شرکت است.

ابراهیم کاویانی‌پور، با اشاره به اینکه واحد حمل‌ونقل پالایشگاه اصفهان نیز از طریق این شرکت انجام می‌شود با حضور در صنعت جایگاه‌داری و برندینگ جایگاه‌های سوخت، امیدواریم بتوانیم ۲۰۰ جایگاه سوخت را مدیریت کنیم.

گپ و گفت

تاثیرات عضویت در بریکس

کیمیا ملکی: مبادلات تجاری و حفظ بازارهای جهانی عامل مهمی در بهبود وضعیت اقتصادی است. بر همین اساس باوجود تشدید تحریم‌ها دولت سیزدهم تمام تلاش خود را برای ارتباط با سایر کشورها به‌کار گرفت و در نهایت در سفرهای رئیس‌جمهوری به کشورهای هدف، تفاهمنامه‌هایی بین ایران و این کشورها منعقد شد. یکی از آثار تلاش‌های دولت سیزدهم عضویت دائمی ایران در بریکس بود که اوایل شهریور اعلام شد. به‌عقیده کارشناسان عضویت ایران در بریکس به توسعه تجارت و صادرات، تقویت کریدور شرق-غرب و شمال-جنوب منجر می‌شود و رشد اقتصادی کشور را به همراه خواهد داشت. حالا پس از گذشت حدود ۳ ماه از عضویت دائم ایران در این اتحادیه منطقه‌ای گزارشی از آمار تجارت اعضای بریکس منتشر شده است. بنا بر این گزارش تجارت بین ۵ کشور عضو بریکس در ۵ سال گذشته ۵۶ درصد افزایش یافته و در مجموع به ۴۲۲ میلیارد دلار رسیده است. باتوجه به آمار ارائه‌شده که نشان از افزایش تعاملات تجاری کشورهای عضو این سازمان دارد آیا می‌توانیم منتظر رشد قابل‌توجهی در صادرات ایران باشیم؟

صمت به‌منظور بررسی بیشتر آثار عضویت دائم ایران در بریکس به گپ‌وگفت با قدیر قیافه، نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران پرداخت.

◉ عضویت ایران در بریکس چه تاثیری بر مبادلات تجاری دارد؟

شرایط کشور ما با سایر کشورها و حتی کمی با روسیه که سخت‌ترین تحریم‌های تاریخ علیه آن اعمال شده، متفاوت است؛ در نتیجه نمی‌توان افزایش مبادلات تجاری تجربه‌شده سایر کشورهای عضو را برای ایران انتظار داشت. اقتصاد روسیه به‌دلیل قوی‌بودن شاهد چالش‌هایی مشابه آنچه ما تجربه می‌کنیم، نخواهد شد. در کل عضویت در بریکس فرصتی است که در اختیار کشور قرار گرفته تا با سیاست‌گذاری صحیح و رفع موانع صادرات بتوان جهش صادرات و افزایش تجارت را رقم زد. بسیاری از کشورها که در حوزه بریکس کار می‌کنند، به‌دنبال مراوده با ایران هستند، اما بعید است افزایش حجم مبادلاتی مانند سایر کشورها را شاهد باشیم. در مجموع ورود به چنین سازمان‌هایی به‌صورت بالقوه برای ایران مفید است، اما برای بهبود وضعیت اقتصاد کافی نیست.

◉ اصل موضوع پیوستن به پیمان‌های منطقه‌ای می‌تواند شرایط اقتصادی کشور را تغییر دهد؟

در کل پیوستن ما به پیمان‌های منطقه‌ای کمک بسیاری به اقتصاد کشور خواهد کرد. بی‌شک عضویت در بریکس هم تاثیراتی در انجام مراودات ما خواهد داشت. یکی از نتایج مثبت این عضویت امیدی است که به‌منظور افزایش مبادلات تجاری در میان تجار به‌وجود آمده است. همچنین عضویت در بریکس بر صادرات و خنثی‌سازی اثر تحریم‌ها تاثیر بسزایی خواهد داشت و بازار بزرگ کشورهای عضو بریکس می‌توانند فرصتی بزرگ برای بازگشت به شرایط مطلوب و رشد صادرات کالاهای ایرانی فراهم کنند که البته این هدف با برنامه‌ریزی و رفع موانع محقق خواهد شد.

◉ چقدر زمان می‌برد تا شاهد نتایج مثبت این عضویت در اقتصاد کشور باشیم؟

در کل اثر عضویت ایران در بریکس در آینده مشخص خواهد شد، اما با نگاه امیدوارانه می‌توان به دستاوردهای آن برای بالفعل کردن ظرفیت‌های موجود در اقتصاد ایران دل بست. البته اگر بخواهیم نگاهی واقع‌بینانه به این موضوع داشته باشیم، نمی‌توانیم شاهد تاثیر شگفت‌انگیزی در مبادلات با کشورهای بریکس باشیم. به‌بیان شفاف‌تر اکنون در شرایط تحریمی انتظار جهش تعاملات با غرب وجود ندارد، اما این اتفاق فرصتی را برای ایران ایجاد کرده تا وارد سازکاری جدید شود.

در بررسی صمت از چگونگی دستیابی به هدف رشد صادرات در برنامه هفتم توسعه مطرح شد

گره‌کور تعهد ارزی بر رشد صادرات

عکس: صمت

مدتی است که ترکیب «رفع تعهد ارزی» وارد ادبیات تجاری کشور و تبدیل به دغدغه‌ای برای صادرکنندگان شده است. قانون رفع تعهد ارزی برای بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور از سال ۱۳۹۷ توسط بانک مرکزی تصویب شد که براساس آن صادرکنندگان باید از طریق سامانه نیما و طبق مقررات برای رفع تعهد ارزی خود اقدامات لازم را انجام دهند؛ در غیر این صورت شامل معافیت‌های مالیاتی نمی‌شوند. این در حالی است که باتوجه به تحریم‌ها هرگونه تبادلات بانکی با کشورهای خارجی مقدور نیست و تاجر برای بازگرداندن ارز صادراتی باید از هفت‌خوان رستم بگذرد.

حال باید دید باتوجه به گله‌های صادرکنندگان و پیشنهادات کارشناسان، دولت در برنامه هفتم توسعه چه برنامه‌ای برای بازگشت ارز حاصل از صادرات دارد و با این الزام رشد سالانه ۲۳ درصدی صادرات امکان‌پذیر است؟ برخی معتقدند تا زمانی که سیاست ارزی کشور برگشت ارز با نرخی پایین‌تر از نرخ بازار غیررسمی است، مشکلات صادرات باقی خواهد ماند.

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

کم و کیف صادرات در برنامه هفتم

براساس بند (الف) در اجرای بند (۱) سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه مبنی بر ایجاد ثبات در سطح عمومی قیمت‌ها و نرخ ارز، دستگاه‌های اجرایی، بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی، صرافی‌ها و صادرکنندگان دولتی یا وابسته به شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و سایر صادرکنندگان حقیقی و حقوقی مکلفند کلیه اطلاعات مربوط به دارایی‌های ارزی و جریان درآمد ارزی تحت مالکیت خود را تحت ضوابط و مطابق با شیوه‌های که بانک مرکزی مشخص می‌کند در اختیار این بانک قرار دهند.

دستگاه‌های اجرایی، بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی، صرافی‌ها و صادرکنندگان دولتی یا وابسته به شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی باید ارزهای در اختیار خود را با هماهنگی بانک مرکزی در چهارچوب قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز عرضه کنند.

صادرکنندگان خرد، ازجمله صادرکنندگان خدمات فنی-مهندسی، محصولات صنعتی دانش‌بنیان و خلاق، محصولات باغی و کشاورزی و صنایع دستی، می‌توانند ارز حاصل از صادرات خود را در مرکز مبادله ارز و طلا عرضه کنند یا پس از اعلام به بانک مرکزی، برای واردات کالاهای مجاز که بانک مرکزی با تامین ارز آنها موافقت کرده است، توسط خود یا دیگر واردکنندگان مورداستفاده قرار دهند. البته صادرکنندگان خرد موضوع این بند با پیشنهاد وزیر صنعت، معدن و تجارت و با همکاری وزرای جهاد کشاورزی و میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و معاون علمی رئیس‌جمهوری و با تصویب هیات وزیران تعیین می‌شوند.

صادرات کالا به‌دلیل ارزآوری برای کشور، نقش بسیار مهمی در رشد اقتصاد دارد. با این وجود در سال‌های اخیر در برخی موارد، صادرات کالا از طرف صادرکنندگان واردات ارز را به‌دنبال نداشته که این امر موردتوجه دولت قرار گرفته است. برای حل این مشکل بانک مرکزی در سال ۱۳۹۷ دستورالعمل نحوه بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور را تصویب کرد. به‌موجب این قانون صادرکنندگان باید از طریق سامانه نیما و براساس مقررات نحوه رفع تعهدات ارزی صادرات، تعهدات ارزی خود را رفع کنند.

به‌عقیده کارشناسان مهم‌ترین مشکل تولید و صادرات ایجاد مشوق برای واردات به‌جای صادرات است. بدین معنی که ارز واردات کالای اساسی ۲۸۵۰۰ تومان و برای بقیه کالاها ۳۷۵۰۰ تومان است و واردکنندگان کالاهای وارداتی را معمولا برمبنای دلار ۵۰ تا ۶۰ هزار تومان و بیشتر به فروش می‌رسانند و از این رانت عجیب بهره‌مند هستند. در نقطه مقابل تولیدکننده و صادرکننده داخلی محصول را با دلار ۵۰ هزار تومانی تولید می‌کند، اما باید دلار حاصل از صادرات آن را با نرخ ۳۷۵۰۰ بفروشد.

این در حالی است که تولیدکننده و صادرکننده برای تولید، انرژی و نیروی کار ارزان و سوبسید دارند؛ چرا نباید این مورد نیز مدنظر قرار گیرد؟

اقدامات در مقابل اختیارات

مجیدرضا حریری، رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و چین درباره میزان توجه برنامه هفتم توسعه به تجارت به صمت گفت: تجارت اصل اول اقتصاد است، اما متاسفانه آن‌طور که در سیاست‌گذاری‌ها به بخش تولید و تنظیم بازار توجه می‌شود، به این بخش توجه نمی‌شود. در واقع تجارت خارجی یکی از مغفول‌ترین نقاط سیاست‌گذاری در کشور است و سازمان توسعه تجارت به‌عنوان سکاندار این بخش عملا در سیاست‌گذاری‌ها نقش خاصی ندارد. وی درباره روند بازگشت ارز حاصل از صادرات به‌عنوان یکی از چالش‌های اصلی صادرکنندگان در برنامه توسعه هفتم بیان کرد: آنچه درباره برگشت ارز حاصل از صادرات در برنامه هفتم توسعه ذکر شده اکنون نیز در حال انجام است. البته در حال حاضر صاحب کالا می‌تواند ۲۰ تا ۳۰ درصد ارز را در اختیار خود نگه دارد، اما براساس برنامه توسعه هفتم ۱۰۰ درصد ارزها تحت کنترل بانک مرکزی خواهد بود. رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و چین با اشاره به ارزهایی که به دور از کنترل بانک مرکزی از کشور خارج می‌شوند، افزود: متاسفانه سالانه ۱۰ تا ۱۵ میلیارد دلار کالای قاچاق به کشور وارد می‌شود و حدود ۸ تا ۱۰ میلیارد دلار خروج سرمایه شکل می‌گیرد. با این حساب حداقل حدود ۲۰ میلیارد دلار خارج از کنترل بانک مرکزی صرف واردات کالای قاچاق می‌شود.

▣ توقع چیست؟

حریری درباره توقعات صادرکنندگان از بانک مرکزی در برابر اختیارات داده شده، اظهار کرد: بی‌شک هر اندازه که به اختیارات بخشی افزوده شود، مسئولیت و وظایفی برای آن تعریف می‌شود. در مقابل اینکه ۱۰۰ درصد درآمدهای ارزی کشور تحت مدیریت بانک مرکزی قرار می‌گیرد، بانک مرکزی موظف است به تقاضاهای قانونی ارز پاسخ مناسب و به‌موقع دهد، چراکه اکنون صف ارز بین یک تا ۲ ماه معطلی دارد.

وی با تاکید بر مزیت‌های روند بازگشت ارز حاصل از صادرات در برنامه هفتم توسعه گفت: باید ۱۰۰ درصد درآمدهای ارزی کشور از جمله ارز حاصل از صادرات غیرنفتی، تحت نظارت و مدیریت بانک مرکزی باشد، چراکه برخی از بنگاه‌ها که اغلب بنگاه‌های حاکمیتی هستند و محصولات معدنی یا محصولاتی برپایه نفت می‌فروشند، مجاز به بازنگرداندن ۳۰ درصد ارز حاصل از صادرات هستند که در مجموع رقم چشمگیری خواهد شد. این در حالی است که حدود ۸۰ درصد صادرات غیرنفتی توسط بنگاه‌های حاکمیتی صورت می‌گیرد و کمتر از ۲۰ درصد آن توسط بخش خصوصی انجام و بالطبع فشار بیشتری نیز بر آنها اعمال می‌شود. در نتیجه این شرایط صادرکنندگان بخش خصوصی همیشه از قوانین و ضوابط بانک مرکزی گله‌مند هستند و در عین حال ۸۰ درصد باقیمانده در نقطه امن نشسته‌اند.

▣ رانت و فساد ناشی‌از ارز چندنرخی

رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و چین با اشاره به چندنرخی بودن ارز و مشکلات ناشی از آن اظهار کرد: تفاوت نرخ ارز آزاد و دولتی موجب شکل‌گیری رانت و فساد می‌شود و صادرات را مختل می‌کند. اگر کالایی بدون یارانه تولید و صادر می‌شود، باید نرخ ارز حاصل از صادرات آن نیز به‌لحاظ قیمت‌گذاری تابع عرضه و تقاضا باشد، اما کالاهایی که در فرآیند تولید، یارانه دریافت می‌کنند، باید تفکیک شوند. اکنون ارز حاصل از صادرات همه کالاها چه دارای بیشترین و چه کمترین بهره از سوبسید باید به بانک مرکزی تحویل داده شود که ظلمی آشکار است.

▣ همه را به یک چشم نبینید

حریری در بیان راهکاری برای برون‌رفت از این شرایط افزود: نباید همه کالاها را به یک‌چشم نگاه کرد و باید دسته‌بندی کالاهای صادراتی باتوجه به یارانه‌ای که برای تولید دریافت می‌کنند، تهیه و نرخ ارز حاصل از صادرات نیز متناسب با این دسته‌بندی تعیین شود و دولت یک نرخ برای خرید هر نوع ارزی اعلام کند. اما در فرآیند صادرات، هزینه‌های یارانه‌های پرداخت‌شده از صادرکننده گرفته شود، زیرا دولت یارانه را به تولید می‌دهد تا از این طریق مصرف‌کننده داخلی از مزایای آن بهره‌مند شود.

بهترین کمک برنامه توسعه هفتم برای رشد صادرات

آنوش رحام، کارشناس تجارت درباره میزان توجه به تجارت و دستیابی به هدف افزایش سالانه صادرات در برنامه هفتم توسعه به صمت گفت: در بخش‌هایی از برنامه توسعه هفتم به بخش خدمات تجارت مانند ترانزیت به‌خوبی اشاره شده است. البته بر تجارت کلان نیز نسبت به برنامه‌های قبلی تمرکز بیشتری شده، اما هنوز به تجارت مانند یک عنصر کلیدی در برنامه‌ها توجه نشده است. در مجموع تا زمانی که اقتصاد ما در برنامه‌های توسعه مبتنی بر تجارت و تجارت به‌روز نشود، نمی‌توان صادرات را ارتقا داد، زیرا عمر یک محصول در بازارهای جهانی محدود است و ما به‌دلیل سیاست‌های غلط هر روز بخش از بازار جهانی را از دست می‌دهیم.

وی با اشاره به اهمیت تجارت به‌عنوان مولفه اصلی اقتصاد اظهار کرد: همان اندازه که تولید موردتوجه است، باید به تجارت نیز توجه شود، زیرا این دو مکمل هم هستند. بی‌شک با تداوم این شرایط و نادیده گرفتن تجارت، شاهد کاهش ارقام صادراتی و از بین رفتن کیفیت بازارهای صادراتی خواهیم بود و صادرکنندگان واقعی که سال‌های بسیاری مشتریان خود را در بازار حفظ کردند، بازار خود را از دست می‌دهند. متاسفانه امروزه صنایع تکمیلی عملا در صادرات زمینگیر شده‌اند و آنچه صادر می‌شود از طریق واسطه‌های بازار است.

رهام درباره روند بازگشت ارز حاصل از صادرات در برنامه هفتم توسعه بیان کرد: الزام به بازگرداندن ارز حاصل از صادرات یکی از بزرگ‌ترین اشتباهات دولت در بخش صادرات است. در شرایطی که نرخ دلار در حاشیه بازار ۵۱ هزار تومان است و صادرکننده مواد اولیه خود را با دلار ۵۱ هزار تومانی می‌خرد، نمی‌توان او را وادار کرد ارز حاصل از صادرات این کالا را با دلار ۴۰ هزار تومان بازگرداند.

▣ آثار مخرب ورود کارت‌های بازرگانی یکبارمصرف

این کارشناس تجارت با اشاره به ورود کارت‌های بازرگانی یکبارمصرف و تاثیر آن بر حوزه تجارت اظهار کرد: سال گذشته دیوان عدالت اداری اعلام کرد الزامی وجود ندارد که تنها تولیدکننده به صادرات بپردازد. در نتیجه این مصوبه شاهد ورود بسیاری از افراد برای صادرات با کارت‌های بازرگانی یکبارمصرف و عدم بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصاد کشور بودیم. در مجموع برآورد کارشناسان این است که سالانه حدود ۸ تا ۹ میلیارد دلار صادرات بدون بازگشت ارز از محل همین خلأ خواهیم داشت.

▣ ادعاهای تثبیت نرخ ارز

رحام با اشاره به تاثیرات مخرب ارز چندنرخی در روند صادرات بیان کرد: بی‌شک ارز چندنرخی موجب ایجاد رانت و فساد خواهد شد. از سوی دیگر تصمیم‌گیری بخش بزرگی از حوزه تجارت به‌دلیل نرخ ارز در دست بانک مرکزی است.

فعالان این حوزه بارها پیشنهاد دادند که صادرکننده و واردکننده با توافقاتی حسب عرضه و تقاضا نرخی را برای ارز تعیین کنند، اما متاسفانه دولت با ادعای همیشگی بر تثبیت نرخ ارز، زمینه را برای روی کار آمدن کارت‌های بازرگانی یکبارمصرف فراهم کرد. در نتیجه بهترین کمک برنامه هفتم توسعه برای رشد صادرات می‌توانست تثبیت نرخ ارز باشد که محقق نشد. با این اقدام امیدی برای فعالان تجاری به‌وجود می‌آمد که یکی از بزرگ‌ترین مشکلات حوزه صادرات حل خواهد شد.

سخن پایانی

باتوجه به تجربه‌های پیشین به‌نظر می‌رسد برنامه هفتم توسعه نیز با چالش میزان تحقق اهداف در بخش تجارت مواجه خواهد شد، زیرا در آن به رفع تعهد ارزی که بزرگ‌ترین چالش صادرکنندگان است هیچ توجهی نشده و در عین حال صحبت از رشد سالانه ۲۳ درصدی صادرات می‌شود.

در نتیجه بهتر است سازمان توسعه تجارت تمام تلاش خود را برای پیگیری این موضوع با بانک مرکزی داشته باشد تا در نهایت اوضاع تجاری به سمت بهبود پیش برود.

تجارت خارجی یکی از مغفول‌ترین نقاط سیاست‌گذاری در کشور است

الزام بازگرداندن ارز حاصل از صادرات یکی از بزرگ‌ترین اشتباهات دولت در بخش صادرات است

خبر

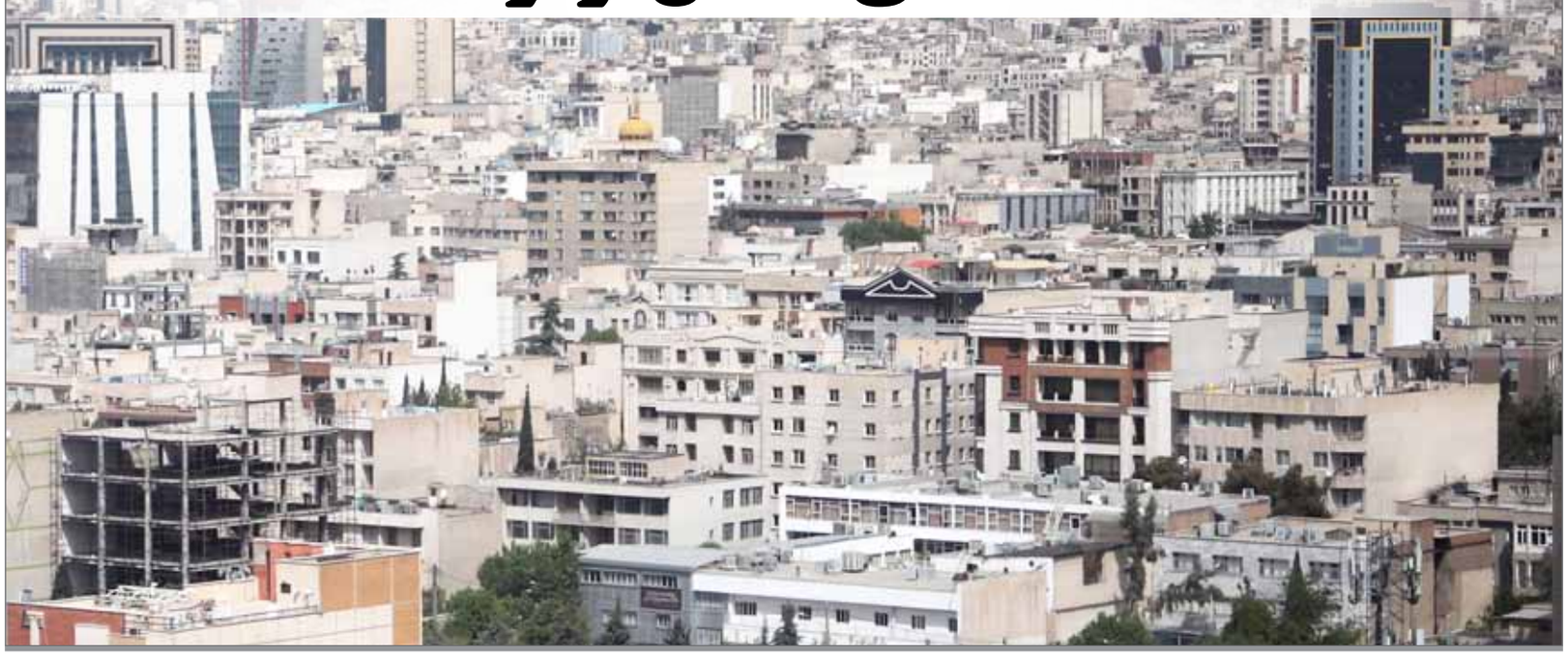
سهم اصناف از شهرک‌های صنفی به ۱۵ هزار قرارداد رسید

فرشاد مقیمی، مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران درباره قراردادهای شهرک‌های صنعتی گفت: از حدود ۱۰۱ هزار قراردادی که امروز در شهرک‌های صنعتی داریم، حدود ۱۵ هزار قرارداد به شهرک‌های صنفی تخصصی مربوط می‌شوند و امیدواریم این روند منجر به توسعه اقتصادی کشور و بهبود شرایط صنایع خرد و متوسط کشور شود. وی با اشاره به عضویت غیرموظف رئیس اتاق اصناف ایران در هیات مدیره شرکت شهرک‌های صنعتی ایران، گفت: از این پس، رؤسای اتاق‌های اصناف نیز به‌عنوان عضو غیرموظف در شرکت شهرک‌های صنعتی شهرستان‌ها عضویت خواهند داشت و بدین واسطه امیدواریم ارتباطات و همکاری های وسیع‌تری بین بخش خصوصی و شهرک‌های صنعتی شکل بگیرد. فرشاد مقیمی بیان کرد: اعتقاد دارم ظرفیت تشکل‌های بخش خصوصی، به‌ویژه تشکل های صنفی چنان است که کمک‌های زیادی به تقویت شهرک‌های صنعتی خواهند کرد؛ بنابراین باید از این ظرفیت‌ها استفاده کرد. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی اتاق اصناف ایران، وی یادآور شد: قدمت مجموعه شهرک‌های صنعتی به ۵۶ سال گذشته باز می‌گردد، درحالی که ظرفیتی برای حضور اصناف در شهرک‌های صنعتی پیش بینی نشده بود. تا اینکه در سال ۱۳۹۶ طی تفاهمنامه‌ای در ساختار و طراحی شهرک‌ها از این ظرفیت برای استقرار صنوف استفاده کردیم. در ادامه در دهه ۹۰ ادغام ۲ وزارتخانه و تشکیل وزارت صنعت و معدن و تجارت موجب شد بتوانیم از ظرفیت صنوف در این زمینه بیشتر استفاده کنیم. اعتقاد داریم توسعه تولیدی و اقتصادی کشور به سمتی می‌رود که افزایش بنگاه‌های کوچک را پیش رو خواهیم داشت و به‌موجب همین امر در تدوین برنامه هفتم توسعه پیشنهادی مبنی بر ایجاد شهرک‌های صنعتی در حریم شهرها مطرح شده است.

برنامه‌های توسعه نوسانات زیادی از نظر اجرا دارند

دست خالی مسکن از توسعه

عکس: آیدا فریدی

لایحه برنامه هفتم توسعه برای سال‌های ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۶ تدوین شده که دارای ۲۲ فصل و ۷ بخش است که بخش‌های اقتصادی، زیربنایی، فرهنگی و اجتماعی، علمی، فناوری و آموزشی، سیاست خارجی، دفاعی و امنیتی و اداری، حقوقی و قضایی است. برنامه هفتم توسعه چهارمین برش از سند چشم‌انداز ۲۰ساله کشور و نخستین برنامه در راستای تحقق بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی است که برای تحقق عدالت و با رویکرد مسئله‌محوری بر موضوعات انسانی و مهم کشور تمرکز و این برنامه با اتکا به اسناد بالادستی از جمله سند تحول دولت، مردمی برنامه‌های اولویت‌دار مشخصی را براساس پیشران‌های توسعه محور انتخاب و مبنای حرکت توسعه مستمر و باثبات در جامعه تنظیم و تدوین کرده است. بخش مسکن باتوجه به اینکه به رفاه اجتماعی و زندگی آحاد جامعه گره خورده، یکی از مهم‌ترین بخش‌هایی است که دولت باید اهتمام ویژه‌ای به آن داشته باشد. بر همین اساس، در بخش دوم لایحه برنامه هفتم توسعه که به مسائل زیربنایی پرداخته، برنامه‌هایی برای مسکن در نظر گرفته شده است تا از این طریق زمینه‌سازی و تسهیل دسترسی به مسکن مناسب به‌ویژه برای فاقدین مسکن انجام شود. ماده ۱۱۰ الی ۱۲۴ برنامه هفتم توسعه به بخش مسکن اختصاص داده شده و در این ۱۵ ماده برنامه‌های مختلفی برای افزایش دسترسی به مسکن برای محرومان، نوسازی بافت فرسوده و افزایش تولید مسکن در نظر گرفته شده است.

دلیل اجرایی نشدن سیاست‌های دولت در زمینه مسکن

مسکن در جایگاه یک بازار مولد و تامین‌کننده نیازهای اساسی اقشار مختلف جامعه، همواره یکی از اصلی‌ترین حوزه‌های اقتصادی است که در برنامه‌ریزی کشورها گنجانده می‌شود. در ایران نیز ساخت مسکن و ابعاد مختلف آن همواره سهمی کوچک در قانون بودجه و برنامه‌های توسعه داشته و لایحه برنامه هفتم توسعه هم که هنوز به قانون تبدیل نشده است و همچنان در مجلس موردبررسی قرار دارد، از این قاعده مستثنا نیست.

عملکرد دستگاه‌های اجرایی در تحقق اهداف برنامه ششم توسعه قابل‌بررسی است، اما براساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس در سال‌های اخیر، تورم بالا و بی‌ثباتی در متغیرهای کلان اقتصادی نیز مانع سیاست‌گذاری در این حوزه بوده‌اند. بنابراین، یکی از شروط لازم اثرگذاری سیاست‌های حوزه مسکن، مهار تورم است. از این‌رو، طرح‌های ساخت و احداث گسترده واحدهای مسکونی بدون در نظر گرفتن منابع پایدار برای تامین مالی آنها، به تشدید کسری بودجه دولت و افزایش تورم منجر خواهد شد که دسترسی خانوارها به‌ویژه اقشار کم‌درآمد جامعه را به مسکن مناسب دشوارتر خواهد کرد. از سوی دیگر، محدود کردن برنامه‌های حمایتی حوزه مسکن به ساخت مسکن یکی از دلایل عملکرد نامطلوب در این حوزه است. هزینه‌های بالای زمین و احداث یک واحد مسکونی به‌ویژه در مناطق شهری موجب می‌شود که اعتبارات تنها به بخش کوچکی از جامعه هدف اصابت کند.

حالا با بررسی جزئیات برنامه هفتم در حوزه مسکن، ناامیدی از ایجاد اصلاح در بازار ملک رنگ دیگری به خود گرفته است. برنامه ششم اگرچه عملکرد موفقی در حوزه مسکن نداشت، اما حالا دولت رئیسی با ارائه برنامه هفتم بدون هدف‌گذاری و تعیین مسیر برای بهبود شرایط بازار مسکن، آب پاکی را روی دست مردم ریخته است.

زمین رایگان برای دهک‌های اول تا سوم

از جمله مواردی که در برنامه هفتم پیش‌بینی شده، پرداخت سالانه ۲۰ درصد از تسهیلات بانکی به بخش مسکن است. کمیسیون تلفیق همچنین مصوب کرده است که با برنامه‌ریزی دولت، مدت زمان خانه‌دار شدن افراد به ۱۲ سال کاهش پیدا کند. در حال حاضر و بنا به‌گفته مجتبی یوسفی، عضو کمیسیون تلفیق لایحه برنامه هفتم توسعه، اگر فردی تمام درآمد خود را پس انداز کند، در مدت زمان ۳۰ سال در عمده شهرهای کشور صاحب خانه خواهد شد و اگر این فرآیند براساس استانداردهای لازم باشد و فرد یک‌سوم درآمد خود را موردصرفه‌جویی و پس‌انداز قرار دهد، در طول ۹۰سال خانه‌دار می‌شود.

به‌گزارش ایسنا، مجتبی یوسفی بااشاره به بررسی موضوع تامین زمین رایگان برای اقشار حمایتی در لایحه برنامه هفتم توسعه ادامه داد: در این بخش کمیسیون مصوب کرد، افرادی که جزو دهک یکم تا سوم محسوب می‌شوند، زمین رایگان یا زمین ۹۹ساله دریافت کنند. کمیسیون در روستاها هم این تکلیف را برعهده بنیاد مسکن قرار داد تا در روستاها هم، زمین رایگان در اختیار اقشار حمایتی در طول برنامه هفتم گذاشته شود.

وی با بیان اینکه تسهیلات مقاوم‌سازی و نوسازی روستایی در لایحه برنامه هفتم توسعه گنجانده شده است، گفت: کمیسیون در این بخش دولت را مکلف کرد تا سالانه پیش‌بینی لازم برای ارائه تسهیلات به ۲۰۰ هزار واحد مسکونی با سود ۵ درصد را در برنامه هفتم توسعه مدنظر قرار دهد.

۵۴ درصد واحدهای روستایی مقاوم شده‌اند

بنابر این گزارش، دولت در حال حاضر طرح نهضت ملی مسکن با هدف ساخت ۴ میلیون واحد مسکونی طی ۴ سال را اجرا می‌کند. طبق آخرین آمار، تاکنون برای یک میلیون و ۷۸۵ هزار واحد زمین تامین شده و در بخش ساخت نیز، ۴۴۳ هزار واحد دارای قرارداد با سازنده، ۳۲۶ هزار واحد دارای پروانه ساختمانی و ۱۸۲هزار واحد در مرحله اتمام فوندانسیون است.

این نماینده مجلس در پایان گفت: همچنین، سایر نهادها و ارگان‌های مرتبط با بخش مسکن، ماموریت‌های خود را در قالب تامین مسکن دنبال می‌کنند. در این بخش نیز، بنیاد مسکن برنامه‌ریزی کرده است تا سال ۱۴۱۰ نوسازی تمام خانه‌های روستایی را جشن بگیرد. در حال حاضر، ۵۴ درصد واحدهای روستایی مقاوم‌سازی شده‌اند.

پرداخت وام ۲۰۰ میلیون تومانی ساخت با نرخ سود ۵ درصد و سنددار کردن تمامی خانه‌های روستایی تا پایان برنامه هفتم توسعه از دیگر برنامه‌های بنیاد محسوب می‌شود. برای کنترل بازار مسکن و اجاره‌بها نیز مجلس شورای اسلامی لایحه‌ای را در دست بررسی دارد که در حال حاضر با ایراداتی از سوی شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام مواجه شده است و پس از رفع ایرادات، به‌تصویب می‌رسد.

سیاه و سفید برنامه هفتم توسعه

امین دلیری، کارشناس بازار مسکن گفت: برنامه‌های توسعه به‌طورکلی دچار نوسانات زیادی از نظر اجرا بوده‌اند. برنامه سوم توسعه تاحدودی از نظر محتوا و اجرا موفق بود، اما سایر برنامه‌های توسعه موفقیت چندانی نداشتند. حتی درصد کمی از برنامه‌های توسعه ۵ ساله اجرایی شد.

به‌گزارش مشرق، دلیری در ادامه بیان کرد: باید توجه داشت برنامه‌های توسعه یکی از مهم‌ترین اسناد ملی برای اجرا و انجام بخش‌های مختلف فعالیت‌های کشور در زمینه موضوعاتی نظیر اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی کشور در یک دوره معین است. کشورهایی در برنامه‌های توسعه‌ای خود موفق بوده‌اند که توانسته‌اند به تمام زوایای آن جامه عمل بپوشانند. کره‌جنوبی نمونه موفق کشور در حال توسعه بود که ۵ برنامه پنج‌ساله را به‌طوردقیق با فرماندهی واحد و به‌موقع اجرا کرد. در برنامه پنج‌ساله اول، باتوجه به مزیت نسبی کره‌جنوبی در تولیدات صنایع نساجی و تولید و صادرات نخ و نیز صادرات محصولات صنایع نساجی به سراسر جهان، به یکی از تولیدات با مزیت نسبی تولید در این کشور به‌عنوان نخستین برنامه پنج‌ساله توسعه در اولویت قرار گرفت.

تقسیم‌بندی اولویت براساس توانمندی‌های داخلی

این کارشناس اذعان کرد: این صنایع ابتدا با مونتاژ و مشارکت و نیز حضور سرمایه‌گذاری شرکت‌های بزرگ خودروسازی جهان، موردتوجه برنامه‌ریزان و مجریان قرار گرفت. کره‌جنوبی در این برنامه هم به‌طورکامل، موفق عمل کرد. کشورهای در حال توسعه دیگر نظیر هند، مالزی، ترکیه و برزیل را به‌عنوان نمونه، می‌توان نام برد که در فرآیند توسعه اقتصادی، تحت اقتصاد برنامه‌ای به‌طورموفق عمل کرده‌اند. علت اصلی موفقیت آنها، تقسیم‌بندی اولویت براساس امکانات و توانمندی‌های داخلی و مزیت‌های نسبی، جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و فعال کردن یک بخش خصوصی توانمند، استمرار اجرای برنامه‌ها در دوره و زمان تعریف شده و سرانجام، فرماندهی واحد در اجرای برنامه‌ها، از شروط موفقیت برنامه‌های توسعه‌ای این کشورها بوده است.

معاون سابق وزیر اقتصاد افزود: برنامه هفتم توسعه در زمانی رونمایی شد که مدت مدیدی از اتمام دوره برنامه ششم توسعه گذشته بود. جا داشت به‌عنوان پیوست برنامه توسعه هفتم، گزارش کوتاهی از عملکرد ۶ برنامه پنج‌ساله توسعه‌ای قبلی و علت موفقیت‌ها و ناکامی‌های برنامه‌ها در عمل و اجرا تهیه می‌شد تا در تدوین و تنظیم برنامه هفتم باتوجه به این گزارش تحلیلی استناد و با وقوف به مشکلات قبلی، از علت‌ها و مسائلی که اجرای برنامه‌های توسعه را دچار چالش کرد، اجتناب شود.

وی گفت: اگر هم گزارش تحلیل چگونگی عدم موفقیت برنامه‌های توسعه‌ای قبلی وجود دارد، حداقل در انظار تحلیلگران و صاحب‌نظران بیرونی که عملکرد دولت را رصد می‌کنند، قرار داده نشده است. گرچه اعداد و ارقامی از عملکرد برنامه‌های توسعه در ۲ دهه گذشته در پیشگفتار ارائه شده، اما به دلایل ناکامی‌ها و چرایی عدم‌موفقیت برنامه‌های توسعه اشاره‌ای نشده است.

دلیری تصریح کرد: ارقام عملکردی برنامه‌های توسعه در ۲ دهه گذشته نشان می‌دهد، باوجود اجرای طرح‌های تحول اقتصادی، به‌عبارت‌دیگر، جراحی اقتصادی که با اعلام برنامه اصلاحات اقتصادی از دولت مهرورزی آغاز و در کنار آن، طرح پرداخت یارانه نقدی به همه دهک‌های درآمدی شروع شد و اکنون نیز که در دولت سیزدهم، اجرای سیاست‌های تعدیل اقتصادی ادامه دارد، هیچ اثر مثبتی در متغیرهای اقتصاد کلان نداشته است. به زبان آمارهای اقتصادی که در پیش‌گفتار برنامه هفتم توسعه آمده، آمارهای مایوس‌کننده‌ای را به‌نمایش می‌گذارد.

به‌عبارت‌دیگر، حجم حقیقی اقتصاد در یک دهه فقط ۱۰درصد رشد داشته و از ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ فقط ۱۱درصد افزایش یافته است. متوسط رشد اقتصادی ۳ برنامه توسعه قبلی فقط ۱.۸ درصد بود، در حالی که این رشد در برنامه‌های توسعه ۸ درصد تعیین شده بود.

سخن پایانی

بازار مسکن یکی از مهم‌ترین رویکردهایی است که می‌تواند رونق و توسعه را در دیگر بخش‌های اقتصادی کشور نیز به‌همراه آورد، همچنین اشتغالزایی یکی از شاخص‌هایی است که همواره با رونق ساختمان‌سازی بهبود می‌یابد و البته ترانزیت و حمل‌ونقل نیز از جمله گزینه‌هایی است که شرط توسعه در هر بخش و صنعتی محسوب می‌شود، چراکه تامین مواد اولیه و واردات در گرو بهبود حوزه ترانزیت و حمل‌ونقل بهینه است. کارشناسان معتقدند که تجربه قریب به ۲ سال فعالیت دولت سیزدهم در حوزه مسکن که اتفاقا همراستا با مصوبه مجلس یازدهم هم بود، نشان می‌دهد که اقتصاد مسکن نیز مانند اقتصاد سایر بخش‌ها با دستور، روی ریل رونق نمی‌افتد و پیش‌بینی خوش‌بینانه تدوین‌کنندگان برنامه هفتم توسعه خلاف شواهد ملموس در سطح جامعه است و تاکنون به‌خوبی برای آحاد مختلف جامعه مشخص شده که با دستور و نه بازار ارز و مسکن سامان یافته است. از سوی دیگر، دولت و مجلس بار دیگر رویکرد دستوری خود در حوزه مسکن را در برنامه هفتم توسعه تکرار کرده و دوباره چشم به تسهیلات نظام بانکی دوخته و اهدافی از جمله کاهش دوره انتظار خانه‌دار شدن به ۱۲سال را نشانه رفته‌اند که با هیچ معجزه‌ای جز تحول اساسی در سازکار اقتصاد کشور به‌دست نمی‌آید.

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

تسهیلات مقاوم‌سازی و نوسازی در روستایی در لایحه برنامه هفتم توسعه گنجانده شده است

کشورهایی در برنامه‌های توسعه‌ای خود موفق بوده‌اند که توانسته‌اند به تمام زوایای آن جامه عمل بپوشانند

یادداشت

دستاوردی در تولید انرژی حاصل نشده

علی جمشیدیان
کارشناس انرژی

تاثیر ناهماهنگی انرژی بر رشد اقتصادی از طریق اثر آن بر صنایع ایجاد می‌شود.

برای افزایش کارآیی، صنایع به منابع انرژی قابل‌اعتماد و پایدار نیاز دارند. در صورت وجود ناهماهنگی انرژی، ممکن است صنایع با قطعی در تامین برق و سوخت و همین‌طور با اختلالات دیگر روبه‌رو شوند که تمام این عوامل، باعث کاهش بهره‌وری، افزایش هزینه‌ها و کاهش رقابت‌پذیری خواهند شد.

برای مقابله با این مسائل، دولت باید برنامه‌ریزی مناسبی انجام دهد و موانع را از سر راه بردارد.

هنگامی که ناهماهنگی انرژی وجود دارد، خانوارها ممکن است با قطعی برق، گاز یا سایر اختلالات مواجه شوند که می‌تواند منجر به افزایش هزینه‌ها و کاهش کیفیت زندگی شود.

این موضوع باعث کاهش درآمدهای دولت می‌شود و در بلندمدت تاثیر قابل‌توجهی بر رفاه کلی افراد و خانواده‌ها دارد. در چنین شرایطی، رشد کلی اقتصادی کشور به‌خطر می‌افتد و مشکلات عدیده‌ای را به‌وجود می‌آورد.

بحران انرژی در کشور مدت‌ها است که به‌طورجدی موردتوجه قرار می‌گیرد و تاکنون اقدامات موثری برای حفظ و نگهداری از منابع انرژی حیاتی کشور انجام نگرفته است.

باید به‌روزتر فکر کرد و در نظر داشت که هیچ منبع انرژی تجدیدپذیری در کشور وجود ندارد. همین بحث درباره سایر حامل‌های انرژی نیز قابل‌اعمال است.

مصرف بی‌رویه انرژی در کشور، باتوجه به سیاست‌هایی که دولت سیزدهم برای آن تدوین کرده، ناهماهنگی‌ها را شدت بخشیده است.

ایران که دارای بزرگ‌ترین میدان گازی جهان است، به‌صورت رسمی اعلام کرده است که نیاز به تامین سرمایه‌ای در حدود ۲۴۰ میلیارد دلار دارد تا از وابستگی به واردات گاز جلوگیری کند. در حال حاضر، ایران حتی با تامین نیازهای گازی داخلی خود نیز، مشکلات زیادی را تجربه می‌کند.

ایران، با منابع غنی انرژی مانند نفت، گاز طبیعی و آب، قادر به تامین نیازهای انرژی خود است؛ اما عوامل مختلفی مانند نبود توازن در تولید و مصرف انرژی، نقص در زیرساخت‌ها، رشد ناپایدار در تقاضا، تحریم‌های غرب، افزایش هزینه‌ها و کاهش توان تولیدی، مشکلات زیادی را در حوزه انرژی ایجاد کرده و این مشکلات به‌صورت تجمعی رخ می‌دهند و برای کنترل آنها، نیاز به تدابیر و راهکارهای موثری است.

دولت سیزدهم با مشکلات و چالش‌های بسیاری مواجه شده که تاکنون برخی از آنها حل و انجام نشده است.

این وضعیت، توقعات عمومی را افزایش داده و مشکل ناترازی انرژی در کشور به وضعیت بحرانی نزدیک است. به‌همین‌دلیل، تمام نهادها و سازمان‌های دولتی و خصوصی باید با دولت همکاری و با شناسایی و حل مسائل به تسریع در مسیر توسعه و پیشرفت کشور کمک کنند.

اکنون، تعداد زیادی طرح و سیاست‌گذاری برای حل مشکل ناترازی گاز در کشور انجام شده است. با این حال، باوجود اینکه ایران یکی از بزرگ‌ترین منابع نفت و گاز طبیعی در جهان را دارد، هنوز دستاورد خاصی در زمینه تولید برای وابستگی به آن نداریم و هر ساله با مشکل ناترازی گاز در کشور مواجهیم.

هم‌اکنون، یکی از مشکلاتی که برای افزایش تولید محصولات نفتی و گازی وجود دارد، مربوط به سرمایه‌گذاری و تامین مالی است. امکانات برای افزایش تولید انرژی در کشور وجود دارد، اما صادرات با مشکلاتی همراه شده و انتقال درآمدهای ناشی از صادرات انرژی به داخل کشور بسیار دشوار است.

ایران دارای رتبه دوم و سوم در ذخایر گاز و نفت جهان است و باید جایگاه بسیار بالاتری در بازارهای انرژی جهان داشته باشد؛ اما متاسفانه هنوز این جایگاه را نداریم. دلیل اصلی این امر ابتدا به‌دلیل مشکلات موجود است که مانع از سرمایه‌گذاری در بالادست شده و امکان دستیابی به فناوری و دانش فنی روز را محدود کرده است.

عامل بعدی که بسیار مهم است، ناتوانی ما در قرار دادن مبنای اقتصاد کشور برپایه بهینه‌سازی مصرف انرژی است. به‌همین‌دلیل، تولید انرژی در کشورمان متناسب با ذخایر ما انجام نمی‌گیرد.

اگر چنین چالش‌هایی در کشور به‌صورت جدی موردبررسی و برنامه‌ریزی قرار نگیرند، در نهایت باوجود منابع عظیم نفتی و گازی، کشور به یک واردکننده انرژی در سال‌های آینده تبدیل خواهد شد.

یادداشت

تاثیر عرضه و تقاضا بر بازار نفت

حمیدرضا شکوهی
کارشناس انرژی

تولید نفت ایران نسبت به قبل از تحریم‌ها، کاهش چشمگیری پیدا کرده، اما طی یک سال اخیر، شاهد افزایش تولید نفت بوده‌ایم؛ اما این آمارهایی که اعلام می‌شود تا چه میزان دقیق است، اطلاعی در دسترس نیست.

تجربه سال‌های اخیر نشان داده که مسائل روانی روی بازار نفت تاثیر درازمدتی نداشته است. اگر نگاهی به جنگ اوکراین و همچنین جنگ غزه داشته باشیم، متوجه خواهیم شد که آثار روانی این جنگ‌ها، تاثیر کوتاه‌مدتی را روی بازار نفت گذاشت و نرخ نفت افزایش یافت، اما با گذشت زمان، این تاثیر کوتاه‌مدت از بین رفت.

به‌نظر می‌رسد، آنچه روی بازار تاثیر بسیار دارد و دارای اهمیت خواهد بود، بحث عرضه و تقاضا است. به‌دلیل آنکه، شواهد نشانگر آن است که شاهد جنگ بزرگ در منطقه نخواهیم بود که بتواند تاثیر خود را روی بازار نفت بگذارد؛ اما اگر جنگ گسترده‌ای رخ دهد و به اطراف منطقه کشیده شود و کشورهای دیگر هم درگیر جنگ شوند، می‌تواند تاثیر خود را روی بازار جهانی نفت بگذارد و نرخ نفت را بالا ببرد.

اما به‌نظر می‌رسد در شرایط کنونی، عرضه و تقاضا تعیین کننده نرخ جهانی نفت باشد. باید گفت که عرضه و تقاضا بیش از تاثیرات روانی جنگ، توانسته است تاثیرات خود را بر نرخ نفت بگذارد و بازار جهانی را با تغییرات همراه کند. چنین موضوعی می‌تواند نرخ نفت را تا حد بسیار بالایی افزایش دهد و عکس آن نیز می‌تواند باشد؛ یعنی عرضه و تقاضا می‌تواند همان‌طور که باعث بالا رفتن نرخ می‌شود، سبب پایین آمدن نرخ نفت نیز بشود.

موضوع بسیار مهمی که در این‌باره وجود دارد، این است که تقاضا برای خرید نفت بسیار زیاد بوده و از طرفی، عرضه نفت با کاهش مواجه شده است. کشورهای تولیدکننده نفت به‌ویژه در اوپک پلاس مانند عربستان و روسیه، خواهان کاهش تولید هستند و عربستان پافشاری بیشتری بر کاهش تولید نفت دارد؛ دلیل چنین امری این است که یک کف قیمتی را برای نرخ نفت حفظ کنند.

شاهد هستیم که این کشورها در حال کاهش تولیدات نفت هستند تا بتوانند نرخ نفت را کنترل کنند و نرخ نفت افزایش پیدا کرده، کاهش نیابد؛ اما از طرف دیگر نیز شاهد نقش امریکا و تاثیرات دخالت‌های امریکا بر کاهش یا افزایش نرخ نفت هستیم. باید گفت، امریکا تمایل ندارد تا نرخ نفت از میزان مشخص‌شده‌ای بالاتر برود. به‌همین دلیل، شاهد کاهش تحریم‌های ونزوئلا از سوی ایالات‌متحده هستیم. درباره ایران، این احتمال وجود دارد تا یک‌سری سختگیری‌ها برای افزایش صادرات نفت در آینده انجام گیرد.

در کل، وضعیت بازار جهانی نفت به‌گونه‌ای است که یک‌سری از کشورها با نظرات متضاد و متناقض تاثیر خود را روی بازار می‌گذارند. کشورهایی مانند عربستان و روسیه که تمایل دارند نرخ نفت افزایش پیدا کند، عرضه خود را محدود می‌کنند. کشورهایی مانند امریکا نیز، به‌دنبال کاهش نرخ و رشد تولید نفت هستند. در این میان، کشورهایی هم وجود دارند که از شرایط پیش‌آمده به‌نفع خود استفاده می‌کنند. به‌عنوان‌مثال، کشور عراق، در روزهای گذشته، اقدام به افزایش عرضه نفت کرد و همین امر سبب شد تا نرخ نفت در بازار جهانی کاهش پیدا کند. کشورهایی مانند عراق از شرایط به‌وجودآمده در راستای تامین منافع کشورشان استفاده می‌کنند.

البته باید گفت که ایران هم به همین روش عمل می‌کند. در حال حاضر، ایران نفت خود را به کشور چین صادر می‌کند، اما این موضوع که کشوری مانند ایران، تنها یک مشتری برای صادرات نفت داشته باشد، بسیار خطرناک است؛ اما باوجود شرایط فعلی کشور در وضعیت تحریم، همین فروش نفت به چین آن‌هم با تخفیف را باید غنیمت دانست و از آن استفاده کرد.

یکی از این سناریوها که مطرح می‌شود؛ سناریوی اختلال پایین است. بانک جهانی پیش‌بینی کرده است که میزان عرضه به ۲ میلیون بشکه نفت کاهش پیدا کند که در این صورت، نرخ نفت بین ۹۳ تا ۱۰۲ دلار پیش‌بینی شده که بالاتر از روند فعلی است.

سناریوی بعدی که وجود دارد، سناریوی اختلال متوسط است. در این صورت، پیش‌بینی‌ها به آن سمت می‌رود که تولید نفت در روز به ۵ میلیون بشکه کاهش پیدا کند. اگر این سناریو، اجرایی شود، نرخ نفت بین ۱۰۹ تا ۱۲۱ دلار افزایش پیدا می‌کند؛ چنین موضوعی مانند حمله امریکا به عراق، مقداری دور از ذهن است. آخرین سناریو را می‌توان سناریوی اختلال بزرگ نام برد که مشابه سال ۱۹۷۳ و جنگ عراق و اسرائیل است که عرضه نفت محدود شد و نرخ نفت بالا رفت. در حال حاضر پیش‌بینی می‌شود که اگر چنین اختلالی به‌وجود آید، نرخ نفت را از ۱۴۰ تا ۱۵۷ دلار افزایش خواهد داد. هم‌اکنون ما تنها شاهد یک اختلال کوچک در بازار هستیم. عرضه و تقاضا توسط کشورهای تولیدکننده نفت و کشورهای خریدار، تاثیر تعیین‌کننده‌ای در بازار دارد.

چالش‌های حوزه انرژی در تحقق اهداف برنامه هفتم توسعه بررسی شد

تیر خطای توسعه بر سیبل انرژی

عکس: صمت

لایحه برنامه هفتم توسعه شامل ۲۴ فصل است که فصل نهم آن، به حوزه انرژی اختصاص دارد. این فصل به‌صورت‌خاص به مسائل مربوط به انرژی می‌پردازد، اما در بخش‌های دیگر لایحه، مانند فصل اول «رشد اقتصادی»، فصل سوم «اصلاح ساختار بودجه» و فصل دوازدهم «ترانزیت و اقتصاد دریامحور» نیز به‌طورجزئی برخی از موضوعات مرتبط با حوزه انرژی، به‌ویژه در زمینه روابط مالی نفت و دولت، موردبحث و بررسی قرار گرفته است.

ارزیابی اجرای شاخص‌ها و اهداف مدون در برنامه ششم توسعه نشان می‌دهد که از میان ۱۷ تکلیف قانونی مرتبط با بخش نفت و گاز در این برنامه، بیش از ۷۰ درصد آنها به‌صورت ناقص اجرا شده یا به‌طورکامل اجرایی نشده‌اند. دلایل اصلی عدم‌موفقیت در اجرای مفاد برنامه ششم در بخش نفت و گاز شامل بی‌توجهی به رویکرد آینده‌پژوهی، تاخیر در تدوین آیین‌نامه‌ها، نبود شاخص‌های مشخص برای ارزیابی برخی از مفاد، عدم‌تضمین اجرا، نبود هماهنگی بین نهادها و عدم‌تعریف اولویت‌های برنامه باتوجه به منابع و محدودیت‌های کشور است. همچنین، در کنار نقاط قوت، برخی از مفاد ارائه‌شده در لایحه برنامه هفتم توسعه دارای ضعف و نقاط ضعف است که شامل «نادیده گرفتن برخی مسائل اساسی بخش انرژی» و «ضعف در احکام و به‌تبع آن احتمال عدم‌اثربخشی» است. صمت در این گزارش مسائل حائزاهمیت لایحه برنامه هفتم توسعه در بخش انرژی را از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

کاهش مصرف انرژی از طریق طرح‌های بهینه‌سازی

لایحه برنامه هفتم توسعه با هدف اجرای سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه، برای اجرا طی سال‌های ۱۴۰۲ الی ۱۴۰۶ در ۲۴ فصل و ۱۱۸ ماده با فصول مختلفی از جمله رشد اقتصادی، اصلاح نظام بانکی و مهار تورم، اصلاح ساختار بودجه و نظام مالیاتی و همچنین انرژی و تسریع در اجرای طرح‌های کلان پیشران و زنجیره ارزش (مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۸) توسط دولت به مجلس شورای اسلامی ارائه شد. براساس اهداف کمی عملکرد رشد اقتصادی مبتنی بر این برنامه، به‌صورت سالانه ۸ درصد در نظر گرفته و همچنین، رشد میزان صادرات نفتی سالانه ۱۲ درصد و صادرات غیرنفتی ۲۳ درصد لحاظ شده است. طبق اهداف کمی لایحه، کاهش مصرف نهایی انرژی از طریق اجرای طرح‌های بهینه‌سازی مصرف، ۶۲۵ بشکه معادل نفت خام در روز هدف‌گذاری شده است. در حالی که در بخش تولیدی نیز، میزان ظرفیت تولید نفت خام در پایان برنامه برابر با ۴۴۵۰ هزار بشکه در روز، میزان ظرفیت تولید بنزین ۱۲۹ میلیون لیتر در روز، تولید گاز خام ۱۲۳۹ میلیون مترمکعب در روز و در نهایت، میزان کل ظرفیت برق نیز برابر با ۱۲۴ هزار مگاوات با هدف تولید ۴۸۹ میلیون کیلووات ساعت در نظر گرفته شده است. باتوجه به شرایط کشور و اهمیت مسئله ناترازی انرژی و وابستگی بالای بخش‌های مصرفی کشور به گاز طبیعی، یکی از اولویت‌های اصلی برنامه هفتم باید رفع ناترازی انرژی و به‌طور ویژه ناترازی گاز باشد. همچنین، مواردی مانند تبدیل شدن ایران به مرکز مبادلات انرژی منطقه باتوجه به شرایط منطقه‌ای و بین‌المللی، اصلاح ساختاری رابطه مالی شرکت ملی نفت و دولت نیز از جمله نکات مهمی است که باید در لایحه لحاظ شوند.

برنامه‌های توسعه نیاز به انسجام دارد

حسن مرادی، نماینده اسبق مجلس شورای اسلامی درباره عملکرد برنامه‌های توسعه در بحث انرژی به صمت گفت: برنامه‌های توسعه بیشتر برای کشورهایی است که با عوض شدن دولت‌ها، همچنان انسجام دارند و به روند خود ادامه می‌دهند تا سرانجام آن برنامه‌ها در یک زمان مشخص اجرایی شود. در قبل انقلاب هم، برنامه توسعه داشته‌ایم و این روند ادامه‌دار شد. برنامه‌های توسعه در زمان‌بندی‌های پنج‌ساله تنظیم می‌شوند و اگر طبق یک برنامه‌ریزی دقیقی انجام گیرند، می‌توانند اهداف مدنظر را برای توسعه کشور، یکی پس از دیگر محقق کنند. دولت‌ها براساس قانون اساسی عوض می‌شوند. از این‌رو دولت‌ها نباید همه تقصیرها را بر دوش دولت بعد بیندازند و انباشتی از پروژه‌های ناتمام را به دولت بعدی سوق دهند. از طرفی، دولت‌های جدید نیز نباید طوری وانمود کنند که می‌خواهند کارآیی داشته باشند، اما دولت‌های قبلی به‌خاطر سهل‌انگاری‌های پی در پی، مانع این کار شده‌اند.

وی در ادامه با بیان اینکه دولت‌هایی که سر کار می‌آیند، نباید به‌گونه‌ای اقدام به پیشبرد طرح‌های توسعه‌ای کنند که فعالیت دولت یا دولت‌های بعدی برای‌شان مهم نباشد؛ افزود: متاسفانه چنین مسائلی باعث شده است تا تفکر جزیره‌ای در کشور متداول شود و دولت‌ها با آمار و ارقام مختلف سعی کنند تا همه‌چیز را موجه و بدون مشکل جلوه دهند. مسلما با این گونه تفکرات، کشور در مسیر درستی قرار نمی‌گیرد و مقصد توسعه روزبه‌روز از ما دور می‌شود.

نیاز به یک ثبات اقتصادی و برنامه‌ریزی دقیق

این کارشناس حوزه انرژی تصریح کرد: در برنامه‌های توسعه گذشته که بنا بود مرحله به مرحله اجرایی شوند، کاستی و کمبودهای فراوانی وجود داشت؛ بنابراین برنامه توسعه هفتم هم ممکن است از این سرنوشت در امان نباشد و این سناریو ادامه‌دار شود؛ بنابراین ما به یک ثبات اقتصادی و برنامه‌ریزی دقیق نیاز داریم تا به ما کمک کند که برنامه‌های توسعه را به‌صورت دقیق اجرایی کنیم. متاسفانه به‌دلیل تورم و مشکلات ناخواسته و عدیده‌ای که پیش می‌آید، دولت‌ها نمی‌توانند به اهداف خود به‌طور کامل جامه عمل بپوشانند و به هر طریقی می‌خواهند عملکرد خودشان را منزه جلوه دهند، در نتیجه برای‌شان مهم نیست که بعدا چه اتفاقاتی رخ می‌دهد.

مرادی در خاتمه متذکر شد: یکی از مواردی که در حال حاضر دولت سیزدهم دنبال می‌کند و سعی دارد به اجرا برساند، طرح‌های نیمه‌کاره است. مسلما طرح‌های نیمه‌کاره هزینه‌های زیادی را به کشور تحمیل می‌کند و توان دولت را تحلیل می‌برد. اگر می‌خواهیم به ثبات اقتصادی در حوزه‌های کلان، نظیر انرژی برسیم، دولت‌ها باید مجاب شوند که با تحلیل و اندازه‌گیری دقیق نسبت به اجرای اهداف خود اقدام کنند. اگر سازمان برنامه‌ریزی انسجام بیشتری داشت، می‌توانست به‌عنوان یک موتور پیشران این مسائل را در دوران‌های مختلف مدیریت کند؛ اما متاسفانه این سازمان هم تغییرات زیادی داشته و نتوانسته است در این‌باره اقدام چشمگیری انجام دهد. شاید اگر بنا بود ما طبق برنامه پیش رویم، باید سازمان برنامه را مستقل می‌کردیم تا به‌دلخواه دولت‌ها تغییر نکند.

تعامل مثبت بین مجلس و دولت

مرتضی پورمند، کارشناس حوزه انرژی به صمت گفت: تعامل مثبتی بین مجلس و دولت در فرآیند تصویب برنامه هفتم توسعه وجود داشته است. به‌همین دلیل، در زمینه انرژی، تصمیمات مهمی اتخاذ شده است که می‌تواند به‌عنوان یک پایه قوی برای اصلاح نابسامانی‌های انرژی در کشور و رفع مشکلات مربوطه عمل کند. وی افزود: تصمیم گرفته شده است که در پایان برنامه هفتم توسعه، حجم تولید گاز از ذخیره‌سازی گاز طبیعی به‌میزان ۱۲۰ میلیون متر مکعب در روز افزایش یابد. در سراسر جهان، شاخصی تعریف شده است که نسبت میزان گاز ذخیره‌سازی‌شده به مصرف کل گاز در طول سال را نشان می‌دهد. این نسبت در جهان به‌طور متوسط ۱۱ درصد است؛ به‌عبارت‌دیگر، در سایر کشورها، در ماه‌های گرم، گاز در مخازن زیرزمینی ذخیره می‌شود و در ماه‌های سرد، از این مخازن برداشت می‌شود تا بتوانند مصرف را بهینه‌سازی کنند.

بخش خصوصی بی‌انگیزه است

این کارشناس بیان کرد: بهینه‌سازی مصرف انرژی یک فرآیند فرابخشی و فرادستگاهی است که در حوزه‌های مختلف اعم از کشاورزی، صنعت، ساختمان و حمل‌ونقل صورت می‌گیرد. به‌همین علت، بهینه‌سازی مصرف یک وظیفه فرادستگاهی و بین بخشی است که با تشکیل چنین سازمانی، مسئله بهینه‌سازی در حوزه مربوطه حل می‌شود. در حال حاضر، بخش خصوصی هیچ انگیزه‌ای برای انجام بهینه‌سازی در حوزه ساختمان یا صنعت ندارد. به‌عنوان‌مثال، عایق‌بندی دیوارهای خانه‌ها را انجام نمی‌دهد، زیرا هیچ انگیزه اقتصادی برای آن وجود ندارد و از این کار هیچ سودی به‌دست نمی‌آورد. ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر، این مسئله را مطرح کرده است که اگر کسی بهره‌برداری از انرژی را بهبود دهد، معادل آن انرژی صرفه‌جویی‌شده به او تعلق می‌گیرد. به‌عنوان‌مثال، اگر کسی یک لیتر بنزین یا یک مترمکعب گاز کمتر مصرف کند، معادل آن میزان صرفه‌جویی‌شده به او تحویل داده می‌شود.

ایجاد حساب بهینه‌سازی مصرف انرژی

این کارشناس انرژی گفت: با تصویب ماده ۴۶ برنامه هفتم توسعه توسط مجلس، بازگشت سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده از طریق سوخت صرفه‌جویی یا سوخت مصرف‌نشده، براساس منطق ماده ۱۲ انجام می‌شود. با این حال، روش اجرایی آن به‌نحوی تغییر یافته است تا بازگشت سرمایه در اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی تضمین شود. او خاطرنشان کرد: باتوجه به این سازکار، در صورت تولید انرژی تجدیدپذیر، به این معنی که سوخت فسیلی مصرف نشود، یک گواهی معادل سوخت که مصرف نشده است، صادر می‌شود. این گواهی قابل‌فروش در بازار است و می‌توان از آن سود به‌دست آورد و بازدهی اقتصادی پروژه را تضمین کرد. بسته‌ای که در حوزه بهینه‌سازی مصرف ذکر شده است، شامل یک واحد مسئول برای بهینه‌سازی مصرف انرژی، یک حساب بهینه‌سازی مصرف انرژی برای تضمین تسویه گواهی‌های صرفه‌جویی و اقتصادی پروژه‌های انرژی و همچنین قوانینی است که بازار بهینه‌سازی مصرف انرژی را شکل می‌دهد. وی در پایان عنوان کرد: احکام انرژی برنامه هفتم توسعه که در تعامل مجلس با دولت، مصوب شدند، این نوید را می‌دهد که در سال‌های اجرای برنامه، بهینه‌سازی مصرف انرژی به‌صورت واقعی در دستور کار کشور قرار می‌گیرد. در برنامه هفتم توسعه تصویب شد که هدف‌گذاری کاهش مصرف روزانه معادل یک میلیون و ۲۸۵ هزار بشکه نفت خام اتفاق بیفتد. این هدف‌گذاری از طریق ساز کارهای ذکرشده، باعث می‌شود که به این سمت حرکت کنیم و بهینه‌سازی مصرف انرژی آرام‌آرام به یک امر عمومی در سطح مردم و شرکت‌های بخش خصوصی اتفاق بیفتد.

سخن پایانی

در اهمیت و ضرورت تبدیل شدن ایران به قطب انرژی منطقه، در گام نخست می‌توان به کاهش اهمیت نفت و افزایش سهم گاز در سبد مصرف انرژی جهان اشاره کرد. پیش‌تر ایران با صادرات نفت، علاوه بر کسب درآمد اقتصادی، به‌دنبال ایجاد تعادلی سیاسی ـ امنیتی در جهان برای توسعه خود بود، اما با روند کاهشی مصرف نفت اروپا، افزایش عرضه نفت ایالات‌متحده و پدیده تحریم، غرب به‌مرور نیازمندی خود به نفت کشورهای خاورمیانه به‌ویژه ایران را کاهش داد و اهرم قدرت ایران در عرصه بین‌المللی تضعیف شد. دومین مورد از اهمیت راهبرد پیشنهادی قطب انرژی، استفاده از موقعیت جغرافیایی ایران است. جایگاه جغرافیایی کشور ایران و نیز قرارگیری بین کشورهای دارنده ذخایر بزرگ گاز و نفت، همچنین قرارگیری بین بازارهای بزرگ انرژی در شرق و غرب خود، امتیاز ویژه‌ای برای کشور محسوب می‌شود که تبدیل شدن به هاب انرژی منطقه به‌شکل مناسبی از این مزیت استفاده می‌کند. سومین اهمیت این راهبرد نیز ایجاد درهم‌تنیدگی سیاسی، اقتصادی و امنیتی با کشورهای همسایه و ایجاد وابستگی متقابل بین ایران و این کشورها و در نتیجه، کاهش تحریم‌پذیری است. این موضوع در ناتوانی ایالات‌متحده در تحریم گاز ایران از سوی ترکیه و عراق در ۲ دور اخیر تحریم‌ها قابل‌مشاهده است. در همین زمینه، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در گزارشی که شهریور منتشر کرد، به مسائل راهبردی تبدیل شدن ایران به مرکز مبادلات انرژی منطقه اشاره و اظهار کرده است: برای تبدیل شدن به هاب انرژی منطقه، ایران ۴ ابزار در اختیار دارد که عبارتند از: تجارت نفت، گاز طبیعی، فرآورده‌های نفتی و برق. در مجموع باتوجه به ایجاد وابستگی بالای سیاسی و اقتصادی، روند صعودی تقاضای گاز در دهه‌های پیش‌رو، حساسیت محل مصرف، قراردادهای بلندمدت و ظرفیت کم ارزش‌افزوده، تجارت گاز مناسب‌ترین گزینه برای دیپلماسی انرژی و تبدیل ایران به هاب انرژی منطقه به‌شمار می‌رود و ۳ مورد دیگر، به‌عنوان مکمل این رویکرد باید به‌کار گرفته شوند. در فصل نهم برنامه هفتم توسعه به‌صورت‌خاص به مسئله انرژی پرداخته شده است، اگر چه در برخی دیگر از فصل‌های لایحه مانند فصل نخست رشد اقتصادی، فصل سوم اصلاح ساختار بودجه و فصل دوازدهم ترانزیت و اقتصاد دریامحور نیز به‌صورت موردی برخی مواد مرتبط با حوزه انرژی به‌ویژه حوزه روابط مالی نفت و دولت مطرح شده است.

> به‌دلیل تورم و مشکلات ناخواسته و عدیده‌ای که پیش می‌آید، دولت‌ها نمی‌توانند به اهداف خود به‌طورکامل جامه عمل بپوشانند

> در زمینه انرژی، تصمیمات مهمی اتخاذ شده که می‌تواند به‌عنوان یک پایه قوی برای اصلاح نابسامانی‌های انرژی عمل کند

نوبت اول
شماره ۱۶۱۰۰۲۲

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۲/۱۰۵۳۸۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۹ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک بهشهر تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای سیدعباسعلی رضوی کنتی فرزند سیدمحمود نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۸۰۰ مترمربع قسمتی از پلاک ۲۰ - اصلی به شماره کلاسه ۱۴۰۲/۵۳۰ واقع در اراضی شهیدآباد بخش ۱۸ ثبت بهشهر مستند مالکیت خریداری شده مع‌الواسطه از مالک رسمی سیدمحمود رضوی کنتی برگه استشهادیه ارائه شده محرز گردیده است.

لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی‌که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند بدیهی است در صورت انقضاء مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۹/۰۴ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۹/۱۸

فرهاد آقابابائی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک بهشهر

نوبت دوم
شماره ۱۶۰۰۸۳۵

آگهی موضوع ماده ۳ و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰ املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی آمل مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد:

املاک متقاضیان واقع در بخش سه ثبت آمل - دهستان دشت‌سر

۴۷- اصلی (قریه عطایان (نوده))

۱۰۲۲ فرعی آقای رمضان حسن‌زاده در ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۱۱۰۲۳ مترمربع خریداری شده بلاواسطه از رمضان و مهدی و هادی همگی حسن‌زاده و مع‌الواسطه از سیده صغری اسدالله‌زاده و مالک رسمی قنبر سعیدی.

لذا به موجب ماده ۳- قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳- آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق روزنامه محلی و کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها رای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی در روستاها از طریق الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض، گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۸/۲۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۹/۰۴

حسن صالحی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک آمل

تحلیل صمت از جایگاه صندوق‌های بازنشستگی در برنامه هفتم توسعه

مشکل صندوق‌های بازنشستگی چگونه حل می‌شود؟

امیرعباس آذرموند: **صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان تامین‌اجتماعی نیروهای مسلح از منظر پایداری مالی در مرحله‌ای هستند که عمده مستمری‌های پرداختی خود را از محل منابع عمومی تامین می‌کنند. وضعیت پایداری مالی سازمان تامین‌اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین صندوق بیمه‌ای کشور که در حال حاضر وابستگی کمتری به منابع عمومی دارد نیز، در این گزارش موردبررسی قرار گرفته است. در نهایت، با ارائه یک جدول، تمامی مواد و بندهای مرتبط با صندوق‌های بازنشستگی، موردتبیین و بررسی قرار گرفته‌اند و پیشنهادهای تقنینی لازم ارائه شده است. پس از آن و در بخش انتهایی به ذکر خلأهای موجود در لایحه برنامه هفتم توسعه و احکام پیشنهادی مربوط به هریک از خلأها پرداخته شده است.**

گستره صندوق‌های بازنشستگی در ایران

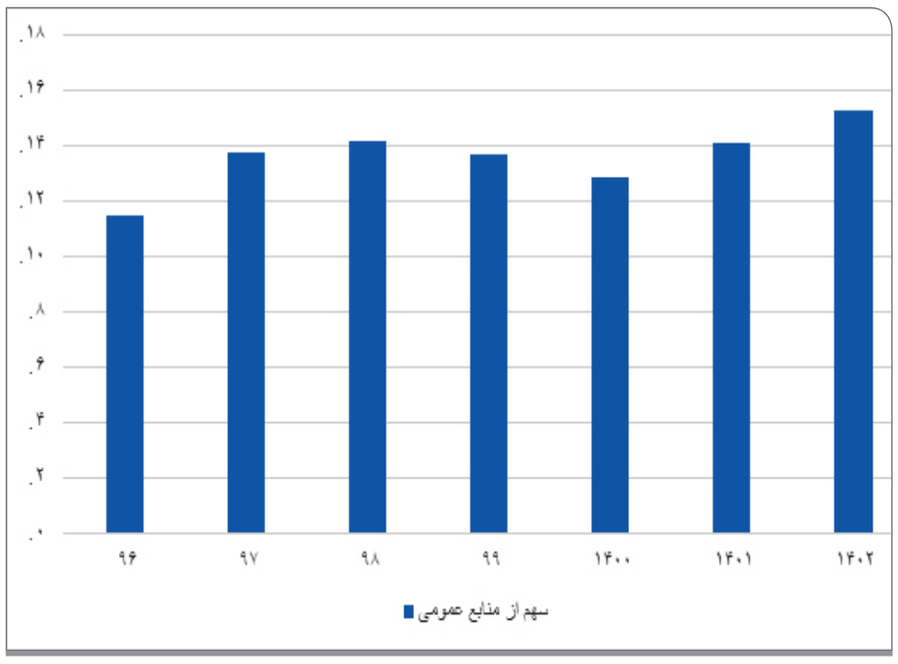
در ایران ۱۷صندوق بازنشستگی وجود دارد که در مجموع حدود ۲۵.۳ میلیون مشترک و مستمری‌بگیر اصلی را تحت‌پوشش قرار داده‌اند.

در حال حاضر بیشتر این صندوق‌ها قادر به پرداخت حقوق و مزایای بازنشستگان خود از محل منابع داخلی نیستند و در قوانین بودجه سالانه، مبلغی برای کمک به آنها در نظر گرفته می‌شود.

از منظر بودجه‌ای، نکته قابل‌تامل در این زمینه، رشد فزاینده مقدار این کمک‌ها در اثر اتخاذ تصمیمات هزینه‌ساز برای صندوق‌ها و همچنین رسیدن تعداد قابل‌توجهی از شاغلان فعلی به سن بازنشستگی است.

براساس جداول بودجه، میزان اعتبارات دریافتی صندوق‌ها از حدود ۴۳هزار میلیارد تومان در سال ۹۶ به حدود ۳۳۱ هزار میلیارد تومان رسیده، هرچند باید توجه داشت که در این مدت به‌دلیل تورم سقف بودجه حتی با شتاب بیشتری هم افزایش پیدا کرده است.

براساس آخرین آمارهای منتشرشده، حدود ۱۸میلیون و ۲۰۰هزار نفر مشترک اصلی سازمان تامین‌اجتماعی، حدود ۲ میلیون و ۵۱۵ هزار نفر مشترک اصلی صندوق بازنشستگی کشور، حدود ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار نفر مشترک اصلی صندوق روستاییان و ۱.۱ میلیون نفر هم مشترک اصلی صندوق تامین‌اجتماعی نیروهای مسلح هستند.

بررسی‌ها نشان می‌دهند هرساله درصد قابل‌توجهی از کل مصارف بودجه عمومی در راستای کمک به بازپرداخت تعهدات صندوق‌های بازنشستگی هزینه می‌شود. آنچه اهمیت موضوع را بیشتر می‌کند، روند کلی رو به رشد این نسبت در طول سال‌های برنامه ششم توسعه است.

نسبت پشتیبانی صندوق‌ها

نسبت پشتیبانی، نشان‌دهنده تعداد بیمه‌شدگان به تعداد مستمری‌بگیران است. هرچه اندازه این نسبت بزرگ‌تر باشد، آن صندوق از نظر درآمد و هزینه در نقطه مطلوب‌تری قرار دارد و نسبت‌های پشتیبانی پایین در صندوق‌ها هم نشان‌دهنده ناپایداری آنها است. بررسی آمارهای منتشرشده توسط سازمان تامین‌اجتماعی نشان می‌دهد که روند تغییرات این شاخص در طول برنامه ششم توسعه برای این سازمان نزولی بوده و مقدار آن در پایان ۱۴۰۰ به عدد ۴.۲۱ رسیده است. به‌عبارت‌بهتر، طی سال‌های اجرای برنامه ششم توسعه به‌صورت‌مستمر نسبت درآمد حاصل از دریافت حق بیمه به هزینه پرداخت مستمری کاهش یافته است.

آمارهای منتشرشده نشان می‌دهند که از این نظر، سایر صندوق‌ها نیز وضعیت مناسبی ندارند و درآمدهای حاصل از دریافت حق بیمه در بیشتر آنها کفاف پرداخت مستمری‌ها را نمی‌دهد. به‌طورمثال، طبق آمارهای سال ۹۸ نسبت پشتیبانی صندوق بازنشستگی نیروهای مسلح حدود ۰.۸۵ و طبق سال ۱۴۰۰، این نسبت در صندوق بیمه اجتماعی روستاییان حدود ۱۰ است.

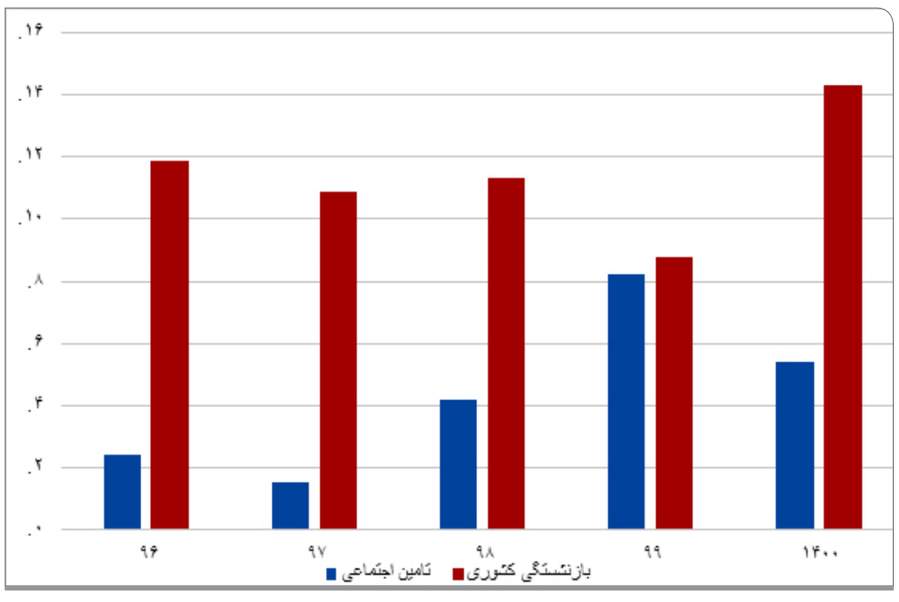
بررسی روند آتی سطوح درآمدی و هزینه‌ای سازمان تامین‌اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین صندوق بیمه اجتماعی کشور نشان می‌دهد که با حفظ شرایط فعلی، هزینه‌های کل صندوق همواره بیشتر از میزان درآمدهای آن است. پیش‌بینی می‌شود سرعت شکاف میان این دو به‌صورت تدریجی افزایش یافته است و تا سال ۱۴۳۰ این مقدار می‌تواند معادل ۱۰درصد از تولید ناخالص داخلی کشور هم باشد.

عوامل ایجاد بحران در صندوق‌ها

از موارد اثرگذار بر بحران صندوق‌های بازنشستگی، گسترش بازنشستگی‌های پیش از موعد است. این مسئله به‌واسطه قوانین مختلف تکلیف شده‌اند و اصلی‌ترین دلیل مشکلات فعلی صندوق‌ها هستند. همچنین، ورود زودهنگام به صندوق‌های بازنشستگی و امکان بازنشستگی تنها براساس سنوات حق بیمه‌پردازی را می‌توان یکی از عوامل بازنشستگی زودهنگام عنوان کرد.

از دیگر مواردی که می‌تواند تاثیر سرمایه‌گذاری‌ها و بازده حاصل از آنها را در تامین مصارف صندوق‌های بازنشستگی نشان دهد، بررسی سهم درآمد حاصل از دارایی‌ها از کل منابع در هریک از صندوق‌ها است.

بنا بر اطلاعات موجود، سهم درآمدهای سازمان تامین‌اجتماعی از کل منابع حدود ۲ تا ۸ درصد بوده و در سال ۹۹ به بیشترین حد خود رسیده است. همچنین، سهم درآمدهای صندوق بازنشستگی از کل منابع آن حدود ۱۲ تا ۱۴ درصد بوده است. این امر بیانگر آن است که سرمایه‌گذاری‌های سازمان تامین‌اجتماعی و صندوق بازنشستگی کشوری، سهم چندانی در تامین منابع آنها ندارند!

متوسط بازدهی واقعی سرمایه‌گذاری‌های سازمان در طول دوره برنامه ششم -۵.۵ درصد بوده که حاکی از وضعیت نامناسب درآمد حاصل سرمایه‌گذاری‌های این سازمان است. وضعیت درآمدی صندوق‌های بازنشستگی و سهم پایین بازده سرمایه‌گذاری‌ها از سبد درآمدی آنها، حاکی از این است که برای بهبود وضعیت صندوق‌ها، اصلاحاتی همه‌جانبه نیاز است و اصلاحات تک‌بعدی تاثیر چندانی نخواهد داشت. وضعیت ناپایدار اقتصاد کلان، تولد ناقص صندوق‌ها و کمبود منابع برای سرمایه‌گذاری مناسب، عدم‌پرداخت به‌موقع بدهی‌های قانونی دولت به صندوق‌ها، واگذاری برخی بنگاه‌های کم‌بازده در قالب رد دیون به صندوق‌های بازنشستگی، دخالت‌های سیاسی، نبود ثبات مدیریت و عدم‌پایبندی به سیاست سرمایه‌گذاری مدون از جمله مهم‌ترین علل عدم بهره‌وری سرمایه‌گذاری‌ها بوده است.

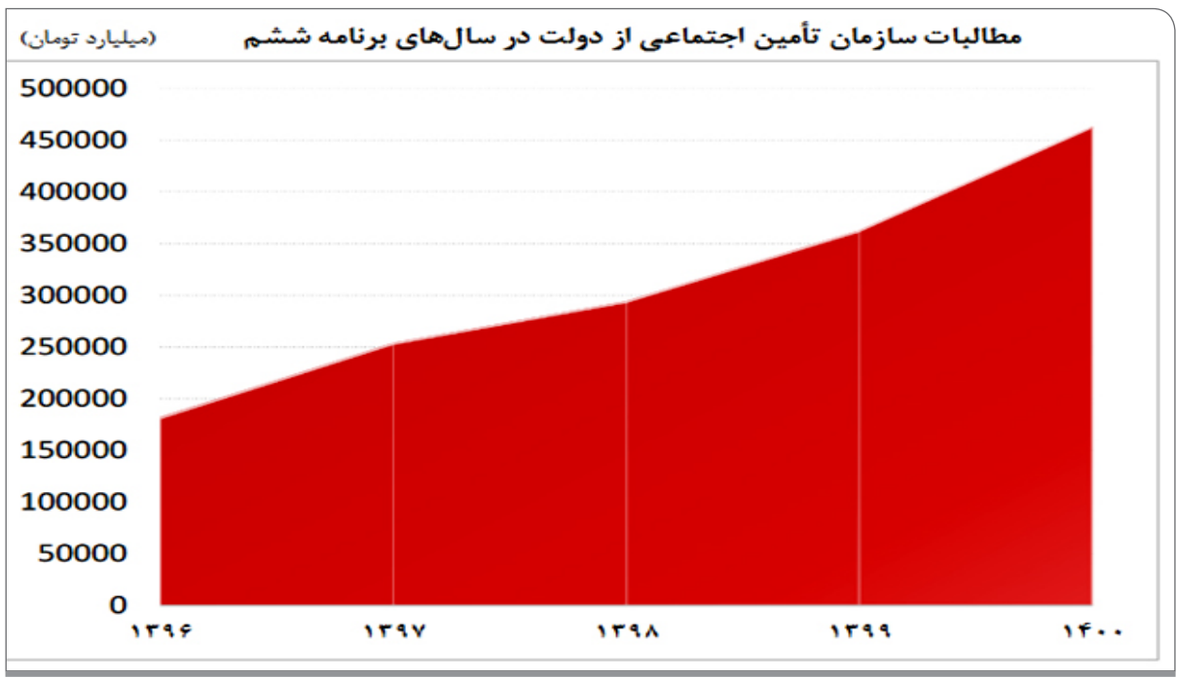
جایگاه سازمان تامین‌اجتماعی

در حال حاضر، سازمان تامین‌اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین صندوق بازنشستگی، اعتبار کمکی از بودجه عمومی دریافت نمی‌کند و اعتبارات اختصاص‌یافته به این سازمان در بخش تبصره‌های قوانین بودجه سال‌های اخیر، برای تسویه بخشی از دیون دولت به این سازمان بوده است. به‌همین‌دلیل، در سال‌های ۱۳۹۹، ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به‌ترتیب ۳۲، ۸۹ و ۹۰ هزار میلیارد تومان از این بدهی تسویه شده است.

هرچند باید در نظر داشت که این تسویه از طریق واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی بوده و اعتباری به سازمان تامین‌اجتماعی اختصاص نیافته است و از سوی دیگر، از همان سال ۹۹ این تسویه بدهی با تکلیف به متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان همراه شد که بار مالی مداومی را که به‌شکل سالانه با افزایش سنواتی مستمری بازنشستگان افزایش می‌یابد، با خود به‌همراه داشت. به‌دلیل شیوه‌های متفاوت بروزرسانی، در میزان دقیق این بدهی بین دولت و سازمان تامین‌اجتماعی اختلاف وجود دارد. با این حال، طبق آمارهای ارائه‌شده در گزارش آماری شاخص‌های کلیدی مالی و عملکردی سازمان، میزان بدهی دولت به سازمان بیش از ۴۵۰هزار میلیارد تومان تخمین زده می‌شود.

انباشت این بدهی‌ها که ناشی از اعطای معافیت‌ها و حمایت بیمه‌ای از برخی اقشار در سال‌های گذشته بوده و پرداخت نشدن آنها علاوه بر کاهش درآمد سازمان تامین اجتماعی و محرومیت این سازمان از انجام سرمایه‌گذاری‌های جدید، موجب قطع بیمه برخی از بیمه‌شدگان نیز شده است. همچنین تسویه بدهی از طریق واگذاری بنگاه‌های زیانده و با بیش‌برآورد قیمتی در سال‌های گذشته، چالش دیگری است که موجب شده سازمان تامین‌اجتماعی از سرمایه‌گذاری فعالانه بازبماند. بنا بر آمارهای ارائه‌شده توسط این سازمان، نزدیک به ۲۰ درصد از سرمایه‌گذاری‌های سازمان تامین‌اجتماعی فعالانه و حدود ۸۰ درصد آن غیرفعالانه و از طریق رد دیون دولت است. این در حالی است که هر بخش سرمایه‌گذاری فعالانه و غیرفعالانه به‌شکل مساوی، نیمی از سود سازمان تامین‌اجتماعی را تامین کرده‌اند که این نشان از کیفیت پایین بنگاه‌های واگذارشده از طرف دولت دارد.

به‌نظر می‌رسد در کنار فشار افراد و گروه‌های ذی‌نفع برای ایجاد تعهدات دارای بار مالی، بدون تامین منابع پایدار، عامل مهم دیگر، «نرخ بروزرسانی» بدهی دولت به سازمان تامین‌اجتماعی است که به‌دلیل اندک بودن در مقابل تورم، به دولت این انگیزه را می‌دهد که پرداخت بدهی‌های خود را به‌تعویق بیندازد. طبق قانون ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی، بدهی‌های دولت با نرخ اوراق مشارکت رشد می‌کند.

بحران مدیریتی تامین اجتماعی

در حال حاضر سازمان تامین‌اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین صندوق بیمه‌ای کشور شناخته می‌شود و به‌سبب پوشش حدود ۵۴ درصد از جمعیت کشور، جایگاه مهمی از منظر اقتصادی و اجتماعی دارد. بدیهی است، پایش و بررسی عملکرد و وضعیت این نهاد یکی از ضروریات برای سیاست‌گذاران این حوزه است؛ چراکه اخلال یا ضعف عملکردی آن، می‌تواند معیشت بیش از نیمی از جمعیت کشور را به‌شکل مستقیم متاثر کند. متاسفانه بررسی روند منابع مالی و مخارج صندوق‌ها مبین آن است که میزان کسری فعلی و وابستگی صندوق‌های بازنشستگی به بودجه عمومی تنها نوک کوه بخش بحران صندوق‌ها است. سرعت بالای رشد جمعیت بازنشستگان نسبت به شاغلان در افق آینده جمعیتی کشور در کنار ثبات گروه جمعیت پیش از سن کار، خود علامتی بر تکمیل قریب‌الوقوع پدیده کهنسالی جمعیت است. در این میان، صندوق‌های بازنشستگی کشور که با ساختار توازن درآمد ـ هزینه تاثیر زیادی از شوک‌های جمعیتی می‌پذیرند، با کاهش نسبت پشتیبانی کل کشور از جانب فاکتورهای جمعیتی با تشدید ناترازی اعضای ورودی و خروجی خود و در نتیجه فزونی مخارج و تعهدات به میزان درآمدهای‌شان مواجه می‌شوند. بررسی بندهای مربوط به اصلاحات حوزه بازنشستگی نشان می‌دهد که به برخی مسائل مهم توجه چندانی نشده است. گسترش پوشش بیمه همگانی در کشور، از اهداف مهم دولت‌ها در راستای افزایش رفاه عمومی است. در قوانین متعددی بر این مهم تاکید شده و در حال حاضر ایران با ضریب نفوذ بیش از ۷۰ درصدی، یکی از بهترین عملکردها را در این حوزه داشته است.

بخشی از مواد پیشنهادی در لایحه برنامه هفتم بر لزوم گسترش پوشش بیمه‌ای از طریق اجباری کردن بیمه اجتماعی اقشار مختلف است. به‌نظر می‌رسد این مواد با هدف افزایش ضریب نفوذ بیمه و افزایش جریان ورودی صندوق‌ها، سعی بر گسترش چتر بیمه‌ای در کنار پایدارتر کردن صندوق‌های بازنشستگی دارد که ساختار مزایای معین را دارا هستند. به‌نظر می‌رسد اجرای اصلاحات سنجه‌ای در لایحه از پیش‌شرط‌های اصلی، لازم و حداقلی برای اجرای سیاست‌هایی با هدف افزایش جمعیت ورودی صندوق‌ها تلقی می‌شود. به‌طورحتم پایداری صندوق در بلندمدت، متضمن تامین تعهدات آتی ناشی از پذیرش گروه‌های جدید در بلندمدت خواهد بود.

همچنین، شفافیت آمار و اطلاعات در بخش‌های مختلف از اصول اولیه حکمرانی به‌شمار می‌رود. در رابطه با صندوق‌های بازنشستگی هم باتوجه به اینکه این صندوق‌ها بیشتر به‌شکل سه‌جانبه تامین مالی می‌شوند، شفافیت عملکرد آنها برای بیمه‌پردازان از اهمیت زیادی برخوردار است. با این همه، صندوق‌های بازنشستگی در ایران در این حوزه ضعف زیادی دارند، هرچند در سال‌های گذشته پیشرفت‌هایی رخ داده و لایحه برنامه هفتم در این‌باره بسیار ضعیف بوده و به مسائل آن نپرداخته است.

یک کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با صمت:

برنامه هفتم به مسائل حاشیه‌ای پرداخته است

امیرعباس آذرموند: یک تحلیلگر اقتصاد عنوان می‌کند: «مشکل صندوق‌ها چون هر مشکل دیگری باید به‌طور ریشه‌ای بررسی و رفع شود. بهبود شرایط صندوق‌های بازنشستگی در گرو رشد اقتصاد و افزایش اشتغال در سطح عمومی است. وقتی رشد اقتصادی وجود دارد، تعداد شاغلان و بیمه‌شدگان بیشتر می‌شود که همین امر منابع ورودی را افزایش می‌دهد. همزمان بنگاه‌های زیرمجموعه بیمه‌های کشور بازدهی بهتری پیدا می‌کنند که این نیز می‌تواند منجر به بهبود کارآیی صندوق‌های بازنشستگی کشورمان شود.»

محمدتقی فیاضی، کارشناس حوزه اقتصاد کلان، درباره لایحه تقدیمی دولت برای برنامه هفتم توسعه اظهار می‌کند: «دولت موانع کسب درآمد خود را شناسایی و تلاش کرده از تعهداتش بکاهد. هر کدام از دستگاه‌ها هم مسائل و مطالبات خود را در برنامه طرح کردند. به این ترتیب چیزی که باعنوان برنامه هفتم در دست بررسی است، بیشتر مطالبات روزانه دستگاه‌ها است تا برنامه عمل میان‌مدت دستگاه اجرایی.»

آنچه در ادامه می‌خوانید متن کامل گفت‌وگوی صمت با این تحلیلگر اقتصاد است.

عکس: آیدا فریدی

این روزها باتوجه به تغییر سن بازنشستگی توسط نمایندگان مجلس در جریان بررسی لایحه برنامه هفتم توسعه، این بحث دوباره داغ شده است. از نظر شما مشکلات امروز صندوق‌های بازنشستگی تا چه اندازه به خدمات آنها مربوط می‌شود و چه اندازه به سوءمدیریت؟

هر کس ذره‌ای انصاف و آشنایی به مباحث اقتصادی داشته باشد و نگاهی اجمالی به وضعیت این صندوق‌ها در ایران بیندازد، به‌وضوح متوجه خواهد شد که مشکلات امروز چندلایه و متنوع هستند. دلایل مشکلات گوناگون فعلی صندوق‌ها زیاد است، اما به‌طور کلی یکی از اساسی‌ترین دلایلی که آنها به این روز دچار شده‌اند، سوءمدیریت در بالاترین سطوح این صندوق‌ها است. درباره صندوق‌های بازنشستگی و اصلی‌ترین آنها، یعنی سازمان تامین اجتماعی یادآوری این نکته ضروری است که تمام منابع آنها از محل حقوق کارمندان و دستمزد کارگران و پرداختی‌های کارفرمایان تامین شده، اما مدیریت آن کاملا انتصابی و دولتی است. در واقع کسانی که خود طی چند دهه این سرمایه بزرگ را گرد آورده‌اند، امکان دخالت در مدیریت منابع خودشان را ندارند. هرچند اگر مدیرانی که توسط دولت منصوب می‌شدند، عملکرد مناسبی می‌داشتند، می‌توانستیم از آنها دفاع کنیم و بگوییم هرچند یکسری قواعد دموکراتیک رعایت نشده، اما در هر حال سرمایه‌های عمومی به‌خوبی مدیریت شده است. متاسفانه دولت‌ها هم به‌جای انتخاب افرادی شایسته و توانمند برای این صندوق‌ها، افرادی را در رأس آنها قرار دادند که بیشتر سیاسی و همسو با خودشان به‌نظر می‌آمدند. این افراد اغلب آشنایی با نحوه مدیریت یک صندوق بزرگ مالی و بنگاه‌های زیرمجموعه آن نداشتند و از جایی دیگر به این صندوق‌ها آمدند و تصمیماتی گرفتند که تبعات آن همچنان بر دوش صندوق‌های بازنشستگی محسوس است.

بنابراین از هر طرف که به ماجرا نگریسته شود، یک مشکل مهم در بخش مدیریت این صندوق‌ها و منابع آنها وجود داشته و باید توجه شود اگر مدیریت این منابع همچنان به دست افراد ناآشنا به امور اقتصادی و غیرحرفه‌ای باشد، از مشکلات آنها هم کاسته نخواهد شد.

می‌توانیم ادعا کنیم مشکل اصلی در این بخش است؟

من فکر می‌کنم حادترین مشکلی که امروز با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنیم از این محل است.

بخش دیگر مشکلات ناشی از چیست؟

مسئله بعدی این است که ما در ۴ دهه پس از انقلاب اسلامی، رشد اقتصادی بسیار ناچیز و اندکی را تجربه کردیم. پس از عبور از دهه ۹۰ میانگین رشد اقتصادی سالانه پس از انقلاب به یک درصد کاهش یافته است. اقتصادی که در ۴۴ سال گذشته، تنها سالی یک درصد رشد کرده، اقتصادی نیست که فعالیت در آن بازدهی مناسب داشته باشد. در اقتصاد که به‌نظر می‌رسد در رکودی بزرگ و دراز فرو رفته ثروتی خلق نمی‌شود، انباشت کافی صورت نمی‌گیرد و سرمایه آن‌طور که به آن نیاز است جذب نمی‌شود. در این وضعیت عدم بازدهی کافی فعالیت‌های اقتصادی هم به‌طور قطع وجود دارد. این موضوع موجب شده فعالیت بنگاه‌های زیرمجموعه تامین اجتماعی نیز بازدهی مورد نظر را نداشته باشد و از این محل کمک کافی به صندوق‌ها نشده است.

مسئله دیگری که نمی‌توانیم از آن چشم‌پوشی کنیم این است که مصارف صندوق‌های بازنشستگی کشور اصولی و منطقی نبوده است. به‌طور مثال بسیاری از افراد با اهداف اجتماعی یا سیاسی تحت پوشش خدمات تامین اجتماعی قرار گرفته‌اند. این اقدام موجب می‌شود تعهدی بلندمدت ازسوی این صندوق‌ها نسبت به افرادی که دولت آنها را به بیمه‌های بازنشستگی تحمیل کرده، ایجاد شود. باید توجه داشت پرداخت مستمری برای یکی دو سال انجام نمی‌شود و بازنشسته اگر سال‌ها هم زنده باشد، صندوق‌های بازنشستگی موظفند که منابع کافی برای پرداخت مستمری وی را فراهم کنند. حالا دولت برای یک یا دو سال سهم خود را به صندوق‌ها داده و گاهی به‌نظر می‌رسد انتظار دارند این پرداخت سهم خاتمه یابد؛ حال آنکه ممکن است تعهد ایجادشده توسط دولت برای چند دهه ادامه داشته باشد.

این تعهدات بر چه مبنایی به صندوق‌های بازنشستگی تحمیل شده است؟

مبنای متعددی برای آن می‌توان برشمرد، اما دولت در مجموع با تصمیمات احساسی و غلطی که گرفته، هزینه‌های بسیاری را تحمیل کرده و موجب افزایش چشمگیر تعهدات شده است. این عوامل به‌باور من دست به دست هم دادند تا امروز دیگر صندوق‌های بازنشستگی کشورمان کارکرد اقتصادی نداشته باشند و اهداف سیاست‌گذار درباره آن، اهدافی دیگر باشد.

در این شرایط مشکل اصلی صندوق‌های بازنشستگی کمبود منابع است؟

در حقیقت مشکلی که امروز محسوس است کمبود منابع است، نه اصل مشکل. من فکر می‌کنم مشکل اصلی نه کمبود منابع که سوءمدیریت بلندمدت در اداره این صندوق‌ها است.

اقدام مجلس برای افزایش سن بازنشستگی مشکل را حل خواهد کرد؟

با این اقدام هم به هیچ وجه مشکل به‌صورت پایدار برطرف نخواهد شد.

یعنی اصلاحاتی از این دست که گاه «اصلاحات پارامتریک» نامیده می‌شوند بی‌تاثیر هستند؟

طبیعتا بی‌تاثیر نیستند. همین که عده افرادی که باید بیشتر حق‌بیمه بپردازند افزایش می‌یابد و از تعداد بازنشستگان کاسته می‌شود، به این معناست که جریان ورودی تقویت و جریان خروجی منابع تضعیف می‌شوند. با این حال نباید چنین اقداماتی که به‌قول شما اصلاحات پارامتریک هستند، این تصور را به‌وجود آورد که مشکل حل خواهد شد. اقداماتی از این دست در بهترین حالت مسکنی موقت هستند که بدون اصلاحات اساسی چند وقتی ثمره خواهند داشت و پس از آن دردسرساز می‌شوند.

> ما در ۴ دهه پس از انقلاب اسلامی، رشد اقتصادی بسیار ناچیز و اندکی را تجربه کردیم

چه دردسری به‌وجود خواهد آمد؟

بخش مهمی از مزدبگیران باید سال‌های بیشتری کار کنند، این در شرایطی است که در بخش‌های دیگر اصلاحات کافی انجام نمی‌شود. همین امر می‌تواند به افزایش نارضایتی‌های عمومی دامن بزند. از سوی دیگر اگر باوجود این اقدامات مشکل به‌طور پایدار مرتفع نشود، ۵ سال بعد به این راحتی نمی‌توانند جامعه را مجاب به پذیرش این تصمیمات کنند. مشکل صندوق‌ها چون هر مشکل دیگری باید به‌طور ریشه‌ای بررسی و رفع شود. بهبود شرایط صندوق‌های بازنشستگی در گرو رشد اقتصاد و افزایش اشتغال در سطح عمومی است. وقتی رشد اقتصادی وجود دارد، تعداد شاغلان و بیمه‌شدگان بیشتر می‌شود که همین امر منابع ورودی را افزایش می‌دهد. همزمان بنگاه‌های زیرمجموعه بیمه‌های کشور بازدهی بهتری پیدا می‌کنند که این نیز می‌تواند منجر به بهبود کارآیی صندوق‌های بازنشستگی کشورمان شود.

دولت باید نقشه راه داشته باشد و بداند در هر گام چه فعالیت‌هایی را در دستور کار خود خواهد گذاشت. بدون چنین برنامه و نقشه عملی من فکر نمی‌کنم رفع مشکلات در صندوق‌های بازنشستگی ممکن شود.

در کل برنامه هفتم توسعه را چطور برنامه‌ای می‌دانید؟

مهم‌ترین رسالت یک برنامه توسعه پنج‌ساله یا یک برنامه جامع اقتصادی میان‌مدت این است که از یک سو رشد پایدار و مستمر اقتصادی را محقق و از سوی دیگر تورم را کنترل کند.

در تمام ۶ برنامه توسعه پنج‌ساله که پس از جنگ تدوین شدند، هدف تعیین‌شده دست یافتن به رشد اقتصادی ۸ درصدی بود که پرواضح است چنین امری محقق نشد، این در حالی است که به‌فرض اگر رشد اقتصادی کشور ما در این مدت ۵ یا حتی ۴ درصد هم بود بخش مهمی از مشکلات کشور رفع می‌شد و امروز وضعیت متفاوتی داشتیم.

با همین رشد اقتصادی که نصف تمام برنامه‌های توسعه اجرا شده پس از انقلاب است هم امروز مشکلات صندوق‌های بازنشستگی کمتر بود و درآمد سرانه و رفاه عمومی در وضعیت بهتری قرار می‌گرفت.

مشکل مهم دیگری که اقتصادمان به آن دچار است نرخ بسیار بالای تورم است که باید به حدود ۲ درصد برسد و تثبیت شود.

چنین هدفی در هیچ کدام از برنامه‌های توسعه هم مدنظر قرار نگرفت، چراکه احتمالا فکر می‌کردند دستیابی به آن ناممکن است، اما هدف‌گذاری‌های بسیار بالاتر برنامه هم موجب نشد این مهم رخ دهد و تورم کشورمان برای سومین سال مداوم ۴۵.۵ درصد اعلام شده است.

> بهبود شرایط صندوق‌های بازنشستگی در گرو رشد اقتصاد و افزایش اشتغال در سطح عمومی است

هدف از اجرای برنامه‌های توسعه ثبات‌بخشی و پیش‌بینی‌پذیر کردن اقتصاد است که به‌طور قطع کنترل و مدیریت نرخ تورم هم در کانون آن قرار می‌گیرد. به همین دلیل ابتدا باید چنین اهدافی را به‌عنوان وظایف مبرم در مقابل بخش اجرایی قرار داد و پس از دستیابی به این دو مهم است که می‌توانیم اهداف دیگری چون رشد تولید محصولات پتروشیمی در ۵ سال آینده را هم موردتاکید قرار دهیم.

در برنامه هفتم توسعه چنین رویکردی را می‌توان مشاهده کرد؟

به‌هیچ وجه؛ در لایحه برنامه هفتم که در ۲۰۰ یا ۳۰۰ صفحه آماده شده، به‌نظر من هر کس آرزوها و حرف‌های خود را بیان کرده و به مباحث پایه‌ای به‌شکل اجمالی اشاره شده و از آن عبور کردند. به‌جای پرداختن به موانع رشد اقتصادی یا کنترل نرخ به مسائلی چون سن بازنشستگی یا نرخ مالیات‌ها پرداختند. دولت موانع کسب درآمد خود را شناسایی و تلاش کرده از تعهداتش بکاهد.

هر کدام از دستگاه‌ها هم مسائل و مطالبات خود را در برنامه طرح کردند. به این ترتیب چیزی که باعنوان برنامه هفتم در دست بررسی است، بیشتر مطالبات روزانه دستگاه‌ها است تا برنامه عمل میان‌مدت دستگاه اجرایی.

این برنامه را به‌طور خلاصه چگونه می‌توان معرفی کرد؟

برنامه‌ای بدون اهداف کلان، از نظر شکلی ضعیف، بدون اولویت‌های اساسی و سندی پر از بحث‌های حاشیه‌ای و بی‌ربط به موضوعات اساسی.

دولت به عملکرد مجلس در بررسی لایحه اعتراض داشت. اقدامات نمایندگان مجلس چقدر در راستای ارتقای لایحه پیشنهادی بوده است؟

در مجلس تغییراتی در لایحه انجام شد و به لحاظ حکمی نیز یک سرفصل جداگانه با عنوان الحاقات به انتهای برنامه اضافه شده است. آقای قالیباف به‌صراحت اعلام کرد خواهان حذف این سرفصل است. با این وجود اصلاحات انجام‌شده توسط مجلس هم نتوانسته این برنامه را به سمت توسعه و پیشرفت اقتصاد سوق دهد و حتی نمایندگان مجلس بخش‌های زائد برنامه را حذف نکردند و مواد ضروری را به آن نیفزوده‌اند.

عملکرد مجلس را مثبت می‌دانید؟

عملکرد نمایندگان محترم در بررسی لایحه برنامه هفتم توسعه را مثبت نمی‌دانم.

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

نوبت دوم شناسه ۱۶۰۱۹۲۸

برابر رای شماره ۱۴۰۲/۱۰۳۴۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۷ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک بهشهر تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای عبدالحمید رحمانی فرزند احمد نسبت به ششدانگ یک‌قطعه باغ به مساحت ۲۶۳۸.۳۲ متر مربع قسمتی از پلاک ۳۸- اصلی به شماره کلاسه ۱۴۰۱/۷۰۴ واقع در اراضی حسن آباد بخش ۱۷ ثبت بهشهر مستند مالکیت خریداری شده مع‌الواسطه از مالک رسمی حبیب‌اله ملکپور برگه استشهادیه ارائه شده محرز گردیده است لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند بدیهی است در صورت انقضاء مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۸/۲۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۹/۰۴

فرهاد بابائی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان بهشهر

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

نوبت دوم شناسه ۱۵۹۹۲۸۶

برابر رای شماره ۱۴۰۲/۹۷۹۴ مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۷ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک بهشهر تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای سجاد نوع‌پرست رستمی فرزند علی‌اصغر نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۴۶۵.۲۰ متر مربع قسمتی از پلاک ۳۹- اصلی به شماره کلاسه ۱۴۰۲/۸۴۹ واقع در اراضی رستمکلا بخش ۱۸ ثبت بهشهر مستند مالکیت خریداری شده از مالک غیر رسمی علی‌اصغر نوع‌پرست رستمی برکه استشهادیه ارائه شده محرز گردیده است لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند بدیهی است در صورت انقضاء مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۸/۲۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۹/۰۴

فرهاد بابائی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان بهشهر

آگهی مناقصه سراسری و عمومی شماره N-02-184

شرکت نظم آوران صنعت و معدن گل‌گهر در نظر دارد یک دستگاه کوره عملیات حرارتی گازسوز واگنی را از طریق برگزاری مناقصه سراسری و عمومی به فروشنده واجد شرایط واگذار نماید.

متقاضیان می توانند جهت دریافت اسناد مناقصه به درگاه اینترنتی www.nazmavaranco.com بخش مناقصات مراجعه نمایند.

جهت کسب اطلاعات بیشتر آقای مهندس صداقت با شماره تلفن ۰۹۱۳۳۴۷۷۶۸۲ در ایام هفته به غیر از روز جمعه از ساعت ۰۸:۰۰ الی ۱۴:۰۰ پاسخگو می‌باشند.

زمان و نحوه تحویل مدارک:

- زمان تحویل پاکات مناقصه: پایان وقت اداری روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۱۲ می‌باشد.
- محل تحویل پاکات: سیرجان، بلوار صفارزاده، نبش کوچه شماره۱۳ کدپستی ۷۸۱۷۸۱۹۴۸۹ و تلفن ۰۳۴۹۱۶۶۰۱۶۶ داخلی ۱۱۶۸ شرکت نظم‌آوران، دفتر امور قراردادها-نزد آقای اسلامی

واحد امور حقوقی و قراردادها

nazmavaranco
نظم آوران
www.nazmavaranco.com

بررسی صمت از مدیریت یکپارچه منابع آب در برنامه هفتم توسعه

مایه‌حیات در تنگنای مدیریتی

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

بحران به بن‌بست رسیده آب، شاید بیش از هر معضل دیگری برای کشور جدی باشد؛ ابرچالشی که با تصمیمات غلط دولت‌ها در طول ۴ دهه، روزبه‌روز عرصه زیستی را برای تمامی موجودات از جمله ساکنان مناطق روستایی تنگ‌تر کرده است. از خشکی دریاچه ارومیه و دیگر تالاب‌ها تا بهره‌بردای حداکثری از منابع آب غیرتجدیدشونده و ژرف که همگی حاکی از مدیریت ناصحیح و رسوخ رویکرد بهره‌بردارانه صرف از منابع در کشور است. چند سالی هم می‌شود که با پیگیری اقداماتی نظیر انتقال آب از دریا و شیرین‌سازی آن از سوی دولت‌ها بر مشکلات و پیچیدگی‌های تامین آب اضافه شده و همین امر، صدای کارشناسان مسائل آب و محیط‌زیست را بیش از گذشته بلند کرده است. اما در برنامه هفتم توسعه، صحبت از نظام یکپارچه آب با انجام راهکارهایی از جمله مشارکت مردمی صورت گرفته و بندهای متعددی در بخش‌های گوناگون برای وزارتخانه‌های متبوع از جمله نیرو و کشاورزی معین شده است.

صمت در گزارش پیش‌رو به نقد و بررسی این برنامه در بحث مدیریت آب پرداخته است و در گفت‌وگو با کارشناسان دریافته‌ایم که چالش‌های آب با نگاه مدیریتی حاکم، رفع نخواهد شد.

عکس: صمت

پیمانکاری به سبک مشارکت مردمی

ماده ۳۸ بند پ با تاکید بر جلب مشارکت بهره‌برداران و جامعه محلی، سازکار اجرایی لازم برای مدیریت یکپارچه تالاب‌ها و دریاچه‌های کشور ایجاد شود. در این رابطه، محمد الموتی، فعال محیط‌زیست و دبیر شورای هماهنگی شبکه سازمان‌های مردم‌نهاد محیط‌زیست و منابع‌طبیعی کشور، در گفت‌وگو با صمت گفت: در بحث حکمرانی آب، مردم یا جامعه محلی، کلیدواژه‌ای است که به‌تازگی وارد ادبیات دولت شده است، اما نمی‌توان نسبت به آن خوشبین بود؛ چراکه تاکنون نمونه‌ای از مشارکت مردمی در بحث مدیریت آب در کشور دیده نشده و به‌اعتقادمن، آن تعریفی که از مشارکت جامعه محلی وجود دارد، با آن روندی که دولت در پیش گرفته، متفاوت است. در واقع، هیچ نشانه مشارکت مردمی در پروژه‌ها وجود ندارد،زیرا مجریان نظیر وزارت نیرو، تعاملی با مردم ندارند.

به‌گفته وی، اگر ادعای مشارکت جامعه محلی در بحث حفاظت از تالاب‌ها می‌شود، مردم باید از ابتدا تا انتها، همراه یک پروژه باشند، اما در فرآیندهای تصمیم‌گیری، ایده‌پردازی، برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت نمونه‌ای از مشارکت مردم را نمی‌توان یافت.

الموتی گفت: هدف مشارکت مردم در اجرای پروژه‌های پیمانکاری است. به‌عبارت‌دیگر، قرار است مردم در پروژه‌های خرد و نه درشت که از قبل فرآیندهای اجرایی آن برنامه‌ریزی شده است، دخیل شوند.

وی گفت: آن چیزی که کاملا مشخص است، این است؛ برای مثال، در پروژه‌هایی که وزارت نیرو می‌خواهد در روستاها اجرا کند، بخشی از آن را با کمک‌های مردمی به‌سرانجام برساند و اصلا در این زمینه نمی‌توان آن روندی از مشارکت معمول مردمی در بحث‌های زیست‌محیطی را انتظار داشت. در واقع، برنامه اصلی ریخته شده است و بازیگران آن در اجرا، آن‌هم در مقیاس کوچک بخشی از گروه‌های مردمی خواهند بود.

دریغ از یک تالاب دست‌نخورده

این فعال محیط‌زیست گفت: مشارکت جامعه محلی در مدیریت یکپارچه تالاب‌ها هم، سودی برای منابع آبی نخواهد داشت، چراکه نزدیک به ۲ دهه برنامه‌ریزی غلط و اشتباهات مکرر دولت در بحث حفظ و مدیریت تالاب‌ها، منجر به نابودی همه تالاب‌ها شده است، حتی یک تالاب سالم هم در کشور نداریم. دولت‌ها در این چند دهه، شکست سنگینی را در بحث مدیریت تالاب‌ها کتحمل شدند. بی‌شک برنامه‌ها و روند کار پشت درهای بسته تدوین شده و مشارکت جامع محلی برای مدیریت تالاب‌ها هم در راستای اجرای برنامه‌های دولتی است که بدون هیچ نظر و مشارکت مردمی تدوین شده‌اند.

وی گفت: هیچ‌گاه تاکنون در حوزه حکمرانی آب موردی یافت نشده است که مردم مشارکت داشته باشند. تاکنون دولت در هر جایی که ورود کرده، حتی اگر الگوی مشارکتی هم وجود داشته، تبدیل به شکست مفتضحانه شده است. مشارکت مردمی یعنی اینکه مردم باید در لحظه اول کاری شریک شوند؛ در حقیقت، در تدوین برنامه‌ها و در تمام زوایای آن باید همراه باشند. در واقع، اگر مشارکت مردمی در طول این سال‌ها حاکم بود، ذی‌نفعان اصلی، جامعه محلی و مردم بودند، نه پروژه‌های بزرگی که آسیب‌های جدی را به منابع آب زد و منجر به بحران مدیریت آب شد.

کارنامه سیاه دولت‌ها در مشارکت مردمی

در ادامه، انوش نوری اسفندیاری، موسس اندیشکده تدبیر آب در گفت‌وگو با صمت گفت: امروزه ثابت شده است که دولت‌ها نمی‌توانند مشکلات آب را به‌تنهایی مدیریت کنند. گروهی که در این رابطه می‌توانند وارد گود شوند و مشکلات واقعی آب را به‌چالش بکشند، مردم و بخش خصوصی هستند. اما آنچه تاکنون مشاهده شده، نقش کمرنگ مردم در بحث بهره‌برداری از منابع آبی بوده است.

وی افزود: تاکنون برنامه‌های محدودی از مشارکت مردمی برای احیای تالاب‌ها اجرا شد که تجربه‌های آن نه حفظ و نه تحلیل شد و اصلا مورداستفاده قرار نگرفت. در کل، مشارکت مردمی در بحث حفظ منابع آب، هیچ‌گاه آنگونه که باید، برقرار نشد؛ نمونه بارز آن، احیای دریاچه ارومیه است که پایدار نبود و به هدف‌ها نرسید. به‌طورطبیعی، امر مشارکت به‌صورت دستوری و از بالا به پایین که دولت در دستور کار خود قرار داده است، شدنی نیست و هیچ‌گاه دولت نسبت به دانش بومی و فرهنگ محلی، توجه جدی نداشته است و بیشتر این کارها جنبه نمایشی دارد و تقریبا به سرانجامی نمی‌رسد. بحران آب در اثر ناهماهنگی‌های تشکیلات دولت و ارتباط کم آن با جامعه، ناکام و یک‌طرفه بوده است که این به‌هم‌پیوستگی، بدون اصلاح نظام حکمرانی آب امکان‌پذیر نیست. باتوجه به منافع دولتی در بحث استفاده از آب، میزان مشارکت مردمی به‌حداقل رسیده است و معمولا بیشتر پروژه‌ها بدون توجه به مصالح اجتماعی انجام می‌شود. وی بااشاره به ماده ۴۰ بند الف برنامه هفتم توسعه که به تعادل بخشیدن منابع آب زیرزمینی با تشویق سرمایه‌گذاری اشاره دارد، گفت: در حال حاضر، منابع آب‌های زیرزمینی، عمده‌ترین تامین‌کننده آب کشور هستند، زیرا این منابع‌طبیعی به‌صورت نسبتا متعادل در سطح کشور توزیع شده‌اند و در مواقع خشکسالی به این سفره‌ها فشار زیادی وارد می‌شود. اکنون چند سالی است که در شرایط خشکسالی قرار داریم و سفره‌های آب زیرزمینی با سرعت در حال از بین رفتن هستند. بی‌شک مهم‌ترین اقدامی که باید از سوی دولت در این زمینه انجام شود، منع برداشت از آب‌های زیرزمینی است. متاسفانه در بعضی از مناطق آنقدر به آبخوان‌ها فشار وارد شده که امکان بازگشت سفره به حالت اول از بین رفته است، اگر این شرایط به درجه خاصی برسد، آن مناطق دیگر قابل‌سکونت نخواهند بود. بهتر است هرچه سریع‌تر فعالیت‌های خودمان را سامان دهیم تا این مسئله اجتماعی، تبدیل به آسیب اجتماعی نشود. برای همین باید سعی کنیم تا اطلاعات مربوط به کمبود آب هرچه زودتر به سطح اجتماع انتقال پیدا کند و همه مردم، ابعاد این مشکل را باور کنند. اگر کمبود آب تبدیل به آسیب اجتماعی شود، کنترل آن به راه‌حل‌های اضطراری نیاز پیدا خواهد کرد. در این شرایط معمولا راه‌حل‌های ضروری و ضربتی، سازه‌ای و مهندسی، در اولویت قرار می‌گیرند و امکان مشارکت جوامع مدنی و حضور وسیع مردم برای همکاری، کمرنگ می‌شود.

باز هم پای مردم به میان کشیده شد

در بخش دیگر این برنامه آمده که وزارت نیرو مکلف است در سال اول اجرای این قانون، الگوی مصرف بهینه آب شرب و بهداشتی خانگی برحسب بعد خانوار را به تفکیک مناطق و اقلیم‌های آب و هوایی مختلف شهری و روستایی تعیین و ابلاغ کند. در واقع، الگوی مصرف آب‌بهای شهری و روستایی با پیشنهاد وزارت نیرو به‌تصویب هیات‌وزیران می‌رسد. تعرفه آب مشترکان خانوارهای شهری متناسب با نرخ تمام‌شده به‌نحوی اصلاح می‌شود که آب‌بهای مشترکان رعایت‌کننده الگوی مصرف به‌صورت تخفیفی محاسبه و نسبت به سال پایه افزایش نیابد و مشترکان بالاتر از الگوی مصرف تا ۲برابر، به‌میزان ۵۰ درصد (۵۰٪) افزایش و بالاتر از ۲برابر به‌صورت پلکانی نرخ آب جایگزین شود.

حجت میان‌آبادی در این‌باره به صمت گفت: به‌نظر می‌رسد در سیاست‌گذاری مدیریت منابع آبی کشور، توسعه مقدم بر همه‌چیز از جمله عدالت و در مراحل بعدی محیط‌زیست بوده، به‌طوری‌که فدا شدن محیط‌زیست برای نیل به توسعه امری اجتناب‌ناپذیر است. در چنین دیدگاهی، طرح‌های کلان آبی از جمله طرح‌های کلان انتقال آب بین‌حوضه‌ای برای صنعتی کردن جامعه و رسیدن به توسعه و توسعه‌یافتگی در برخی مناطق دیگر امری طبیعی و ضروری است.

آب به بهای جان

وی گفت: در حال حاضر، در کشورمان کارخانه‌های بزرگی وجود دارند که آب را به‌صورت یارانه مصرف می‌کنند و حاضر هم نیستند که باوجود تصویب قوانین متعدد در برنامه‌های توسعه، بازچرخانی آب را عملیاتی کنند. این روند هم در نیروگاه‌ها، پتروشیمی‌ها، فولاد و دیگر صنایع آب‌بر کارخانه‌های تولیدی که محصولات خود را به نرخ دلار آزاد به مردم می‌فروشند، وجود دارد. گفتنی است، سود خالص فولاد مبارکه در سال گذشته ۵۰هزار میلیارد تومان بوده است؛ حال چرا این صنعت باید از یارانه آب برخوردار باشد و از آب چاه زیرزمینی استفاده کند، در حالی که کمیسیون آب مجلس هم نمی‌داند که این صنعت چقدر آب مصرف می‌کند.

نقش اندک مردم در هدررفت آب

این کارشناس گفت: خوب می‌دانیم که فرهنگ مصرف آب شرب و کشاورزی در کشور ما مطلوب نیست، اما سوال این است که آیا عدم‌تخصیص یارانه تا چه حد به‌نفع مردم است؟ به‌طورکلی حذف صددرصدی یارانه نه خوب است و نه بد. از زمانی که آب از سد وارد تصفیه‌خانه و بعد در شهرها توزیع می‌شود، تا زمانی که به پشت در خانه‌ها می‌رسد، به دلایلی چون فرسودگی شبکه توزیع که مردم در آن هیچ نقشی ندارند، بیش از ۲۰ تا ۴۵ درصد از آن آب نگهداری‌شده و قابل‌شرب از دسترس خارج می‌شود و به‌هدر می‌رود و این میزان هدررفتگی به گردن مردم انداخته می‌شود. در این شرایط اگر بخواهیم یارانه آب را حذف کنیم، در عمل اتفاقی نمی‌افتد و تنها موجب گرانی آب می‌شود.

هدررفت آب را به‌پای مردم ننویسید

وی افزود: به‌عبارت‌دیگر، عدم‌تخصیص یارانه مشکلی را حل نمی‌کند؛ مشکل اینجا است که سیاستمدار این میزان از هدررفت را که مردم در آن نقشی ندارند، در مصرف می‌بیند و به‌پای مردم می‌نویسد. با اینکه سیستم کشاورزی در کشور ما استاندارد نیست، اما در برخی دشت‌های کشور، آب از پشت سد تا پیش از اینکه به زمین برسد، تا ۶۰ درصد هدر می‌رود و تبخیر می‌شود و کشاورز هیچ نقشی در آن ندارد. باز هم دستگاه دولتی و سیاست‌گذار این هدررفتگی را به‌پای کشاورز می‌نویسد و دودش به‌چشم کشاورز می‌رود. در این شرایط، راهکاری که ارائه می‌دهند، این است که یارانه را قطع کنند و تخصیص نیافتن یارانه، کشاورز را مجبور به حفر چاه غیرمجاز می‌کند و بحران بر بحران می‌افزاید.

وی ادامه داد: اگر از کشورهای پیشرفته، الگوی یارانه برداشت می‌شود، باید سازکارهای اصلاحی قبل را هم در نظر بگیرند، به‌عبارت‌دقیق‌تر، دولت باید در حل بحران آب، ابتدا به وظایف خود عمل کند و بعد سراغ اعمال حذف یارانه برود.

سخن پایانی

متاسفانه مدیریت منسجمی برای کنترل رشد سریع مصرف انجام نپذیرفته و تقاضا تحت‌تاثیر این محدودیت‌ها قرار نگرفته است. در عوض، نیازهای مصارف جدید، با هزینه زیاد و آسیب‌های فراوان زیست‌محیطی تاکنون تامین شده است. در طول این دوره چون هرگز نرخ آب واقعی نشد و آب همیشه بدون حساب و کتاب در اختیار مردم بود، توهم فراوانی آب در مردم و مسئولان به‌وجود آمد. گویا کشوری هستیم که فقط مردم آن باید برای مصرف آب اراده کنند، تا مسئولان از هر جا که باشد آب را تامین کنند؛ حتی اگر لازم باشد از قله کوه قاف. متاسفانه این تفکر نادرست در سطح سیاست‌گذاری‌های کلان هم وجود داشته، به‌همین‌دلیل هم سال به سال رشد بی‌رویه مصرف آب ادامه پیدا کرده است، در نتیجه امروزه ما با یک فاصله و شکاف زیاد بین عرضه و تقاضا روبه‌رو هستیم. در اثر همین نگرش فراوانی آب، خیلی از سیاست‌های پیش‌بینی‌شده عملی نشد، چون بیشتر مسئولان باور نمی‌کردند که آب کمیاب است.

یادداشت

ضرورت توجه جدی به حکمرانی آب

محمد درویش
پژوهشگر و فعال محیط‌زیست

در تمام این سال‌ها به‌ندرت شاهد مدیریت استاندارد در بهره‌برداری از منابع آب بوده‌ایم و در شرایط فعلی که تیغ تیز بحران آب برنده‌تر شده است، اجرای طرح‌هایی مانند انتقال آب، مدیریت در صنایع آب و مصرف آب در بخش کشاورزی مطرح می‌شود.

بر همین اساس، استقرار نظام مدیریت یکپارچه منابع آب کشور در دستور کار برنامه هفتم توسعه قرار گرفته و مقرر شده استتا این مهم با «افزایش بهره‌وری آب کشاورزی، کنترل و مدیریت آب‌های سطحی و افزایش منابع زیرزمینی آب از طریق آبخیزداری و آبخوانداری در کنار برنامه‌ریزی برای دستیابی به سایر آب‌ها و بازچرخانی آب‌های صنعتی و پساب» محقق شود.

این در حالی است که اجرای برخی از طرح‌ها مانند پروژه‌های «انتقال آب» باوجود موافقان، مخالفانی هم دارد که فعالان محیط‌زیست در این گروه قرار می‌گیرند. فعالان محیط‌زیست معتقدند؛ چشم‌انداز هر حوزه‌ای با آن میزان آبی که در اختیارش است، شکل گرفته است. وقتی بنا بر اجرای پروژه‌ای، مقدار مشخصی آب از حوضه آبی موردنظر به مکانی دیگر منتقل می‌شود، در واقع حیات حوضه‌ای برای احیای حیات حوضه‌ای دیگر دستخوش تغییراتی می‌شود.

همان‌طور که بارها تاکید کرده‌ام، ضررهای محیط‌زیستی طرح‌های نمک‌زدایی و انتقال آب از دریای عمان به ایران مرکزی به‌مراتب کمتر از طرح‌های انتقال بین‌حوضه‌ای چون بهشت‌آباد، خرسان سه، بشار، بن‌بروجن، زاب یا همین طرح انتقال آب از سرشاخه‌های زاینده‌رود به یزد و نظایر آن است. همچنین، احداث بی‌رویه سدسازی یا اجرای طرح‌های شیرین‌سازی و انتقال آب از خزر یا خلیج‌فارس نیز ممکن است در آینده با مشکلات زیست‌محیطی همراه باشد. اجرای طرح‌هایی مانند انتقال آب از دریای عمان نیز در شرایطی مطرح است که در حال حاضر عملا بیش از ۳۰ میلیاردمترمکعب سالانه آب خاکستری در بخش‌های خانگی، تجاری، کشاورزی، صنعت و زباله تولید می‌شود. منتقدان این دست از پروژه‌ها نسبت به آینده این طرح‌ها و تاثیر بلندمدت آنها بر محیط‌زیست ابراز نگرانی می‌کنند. با این‌همه علاوه بر توجه به موضوعاتی مانند اجرای پروژه‌های بازچرخانی آب و تاسیس تصفیه‌خانه، باید به موضوعاتی مانند بازسازی شبکه لوله‌کشی شهری، تفکیک آب شرب از مصارف بهداشتی منازل و مدیریت مصرف در بخش‌های کشاورزی و صنایع آب‌بر، نیز توجه جدی شود. همچنین می‌توان از تجربه پیشینیان در بهره‌برداری بهینه از آب نیز بهره برد. چنانچه روزگاری یزد معروف به قنات و قنوت و قناعت بود و امروز طبق دسته‌بندی وزارت نیرو، پنجمین استان پرمصرف آب در کشور است. استقرار صنایع آب‌بر، مصرف بدون برنامه‌ریزی و تغییر الگوی مصرف از سوی مردم، دلایل اصلی این میزان از مصرف بالای آب در استان است. بیلان آب سفره‌های زیرزمینی در استان یزد، منفی است و بسیاری از این مشکلات به ضعف مدیریتی در چند دهه اخیر برمی‌گردد. توان یزد در برداشت از این منابع آبی، حدود ۹۰۰میلیون مترمکعب در سال است؛ در حالی که در طول چند دهه اخیر، سالانه بیش از ۱.۲ میلیارد مترمکعب آب برداشت می‌شود که منجر به منفی شدن بیلان آب‌های زیرزمینی در این استان شده است. به‌همین‌دلیل، بخش‌های بزرگی از استان یزد به‌ویژه در محور اردکان و میبد، به‌دلیل خالی شدن سطح زیر زمین، درگیر فرونشست‌های زیادی شده‌اند. باتوجه به این شرایط، انتقال ۵۰ تا ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب از خلیج‌فارس، احتمالا توانایی حل پایدار مشکل کم‌آبی یزد را نخواهد داشت و انتقال آب از خلیج‌فارس تنها می‌تواند مانند یک مسکن عمل کند.

مرگ دشت یزد، زمانی رقم خورد که به‌جای اتکا به ظرفیت‌های واقعی این استان، خارج از توان طبیعی به بهره‌برداری محیطی پرداختیم و تفاوتی میان این استان و استان‌های مشابه، با دیگر مناطقی که از منابع آبی برخوردارند، قائل نشدیم. برای مثال، تبدیل یزد به قطب تولید گوشت قرمز، نمونه بارز این بهره‌برداری‌های مخرب است؛ گوشت قرمزی که برای تولید هر کیلو از آن، ۱۵هزار و ۵۰۰ لیتر آب مصرف می‌شود، در حالی که میانگین بارش یزد کمتر از ۱۰۰ میلیمتر و تبخیر آن بیش از ۴۰۰ میلیمتر است. پیشینیان با احداث بادگیرها، کاریزها و یخچال‌ها نشان دادند که توانایی سازگاری با این نوع از اقلیم گرم و خشک را دارند و میزان مصرف آب زیادی هم نمی‌خواهند. در واقع، آنها می‌دانستند چگونه باتوجه به توان محیطی، چیدمان توسعه را در استانی نظیر یزد طراحی کنند. اگر خواهان تاب‌آوری در برابر بحران آب هستیم، باید به‌جای اجرای پروژه‌های پرهزینه، سبک زندگی متناسب با توان اکولوژی منطقه تغییر کند.

نخستین کاری که باید در قبال استانی که بیلان آب منفی دارد، انجام داد؛ تعادل‌بخشی سفره‌های آب زیرزمینی آن استان است. همچنین، با ادامه روند فعلی در مدیریت آب، ممکن است در آینده شاهد تغییر اکوسیستم‌هایی مانند نابودی گونه‌هایی از آبزیان دریا به‌واسطه زیست در آب‌های خاکستری باشیم. همچنین، آب‌شیرین‌کن‌ها گازهای گلخانه‌ای زیادی تولید می‌کنند که موجب تشدید خطر تغییر اقلیم خواهند شد.

بنابراین باتوجه به تاکید برنامه هفتم توسعه بر «تحقق نظام مدیریت یکپارچه منابع آب» می‌توان با برنامه‌ریزی درست و توجه به تمام زوایای زیست‌محیطی، منطقه‌ای و ظرفیت‌های آبی به حل مشکل ریشه‌ای آب پرداخت.

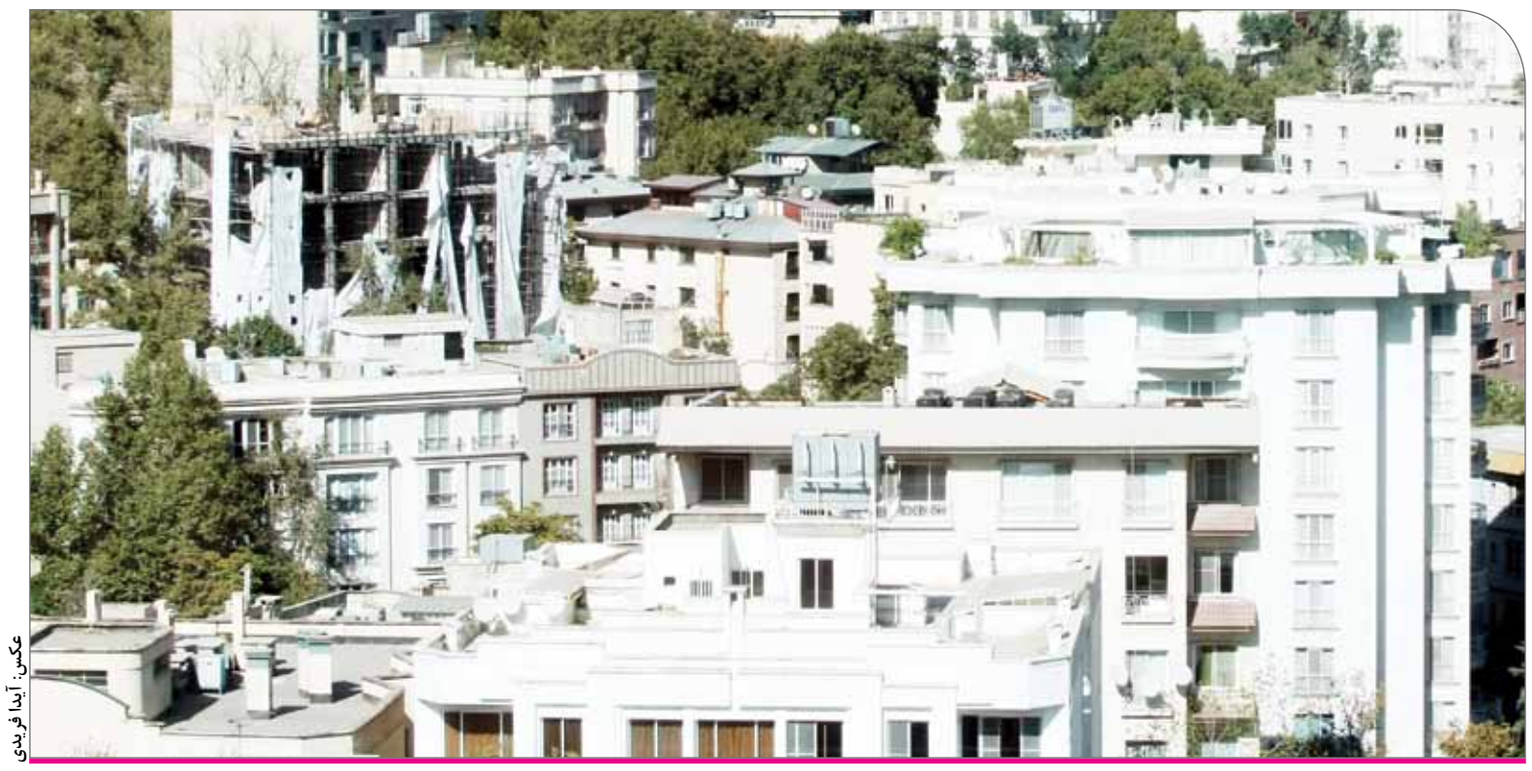
> نزدیک به ۲ دهه برنامه‌ریزی غلط و اشتباهات مکرر دولت در بحث حفظ و مدیریت تالاب‌ها منجر به نابودی همه تالاب‌ها شده است

> آنچه تاکنون مشاهده شده، نقش کمرنگ مردم در بحث بهره‌برداری از منابع آبی بوده است

> کارخانه‌های بزرگی وجود دارند که آب را یارانه‌ای دریافت می‌کنند و حاضر هم نیستند که باوجود تصویب قوانین متعدد در برنامه‌های توسعه، بازچرخانی آب را عملیاتی کنند

اهداف برنامه هفتم توسعه در راستای ساماندهی بازار ملک بررسی شد

چالش‌های مسکن در برنامه‌های توسعه

عکس: آیدا فریدی

محمد انوشه‌ئی: مسکن به‌دلیل ویژگی‌های خاصی که دارد، از سایر کالاها و خدمات متمایز می‌شود و به‌دلیل طول عمر بالا، به یک کالای سرمایه‌ای تبدیل شده و نسبت به سایر کالاهای سرمایه‌ای برتری دارد؛ به همین دلیل، سرمایه‌گذاران علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در بخش مسکن هستند. تامین مسکن یکی از مسائل اصلی رفاه جامعه است و دولت‌ها در برنامه‌های توسعه خود به این بخش توجه ویژه‌ای می‌کنند. تامین مسکن برای افراد با درآمد کم، نقش مهمی در ایجاد عدالت اجتماعی دارد.

برنامه‌های توسعه کشور، سیاست‌های کلی در حوزه‌های مختلف را تعیین می‌کنند. مسکن به‌عنوان یکی از بخش‌ها و چالش‌های اساسی در کشور ما، با ابعاد اجتماعی، اقتصادی و سیاسی گسترده‌ای مواجه است. راهکارهای تامین مسکن در برنامه‌های توسعه از طریق سیاست‌های کلان مالی و اجرایی مشخص شده است. در کشورهای در حال توسعه، سرمایه‌گذاری در بخش مسکن به‌عنوان یک بستر جذاب برای جذب سرمایه در برنامه‌های توسعه موردتوجه قرار گرفته است. این کشورها با استفاده از ظرفیت‌های طبیعی و موقعیت جغرافیایی، از طریق ایجاد نواحی شهری و شهرکی، به جذب منابع و پیشرفت و توسعه می‌پردازند. با این حال، متاسفانه در کشور ما، باوجود تلاش‌ها و هدف‌گذاری‌های کلان در تدوین برنامه‌های توسعه، نتیجه‌ای جز نابسامانی و شکست در سیاست‌گذاری‌های مختلف برای ساماندهی بازار مسکن به‌دست نیامده و تولید مسکن همچنان در وضعیت نامناسبی قرار دارد. صمت در این گزارش، زوایای مختلف برنامه توسعه هفتم در راستای ساماندهی بازار مسکن را از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.

تبعات جبران‌ناپذیر عدم تامین مسکن

در بیشتر کشورهای دنیا مالکیت مسکن موضوع خیلی مهمی برای مردم نیست و معضل خاصی به‌حساب نمی‌آید، اما در کشور ما از دیرباز این موضوع از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده است. مسکن یکی از بنیادین‌ترین موضوعات تشکیل خانواده است که اگر موردتوجه قرار نگیرد می‌تواند تبعات جبران‌ناپذیری را در سطح کلان جامعه به‌وجود می‌آورد.

بخش ۱۱ قانون برنامه ششم توسعه به موضوعات حمل‌ونقل و مسکن اختصاص یافته بود که شامل سیاست‌های اصلی تولید و عرضه مسکن متمرکز بر بافت فرسوده شهرها می‌شد؛ بنابراین می‌توان گفت برنامه ششم توسعه در زمینه تامین مسکن متمرکز بر تکمیل و تامین مالی پروژه‌های دولتی مسکن مهر بدون آغاز پروژه جدید بوده و تمرکز اصلی اقدامات بر بازآفرینی و ارائه تسهیلات در داخل شهرها به‌صورت محله‌محور در نظر گرفته شده، اما با گذشت بیش از ۵ سال از این طرح بسیاری از اهداف یاد شده محقق نشده است. همچنین قرار بود تسهیلات مسکن روستایی و اقشار کم‌درآمد در شهرهای کوچک با تامین خدمات از افزایش نرخ مهاجرت جلوگیری کند که این موضوع نیز به‌طور کامل به سرانجام نرسید. عدم برنامه‌ریزی و بی‌توجهی به ظرفیت‌های کشور باعث شد نه‌تنها بخش زیادی از اهداف دولت در برنامه توسعه ششم محقق نشود، بلکه برنامه‌ریزی و اجرایی شدن برنامه هفتم توسعه نیز به تعویق بیفتد.

برای تدوین برنامه هفتم توسعه پیشنهادات مختلفی در حوزه مسکن ازسوی دولت، مجلس و مشاوران ارائه شده که شامل اعطای امتیازهای مالی و غیرمالی به سرمایه‌گذاران داخلی در زمینه‌های مختلف می‌شود.

تخفیف در مالیات یا بخشودگی مالیاتی در پروژه‌های تامین مسکن ازسوی دولت به بخش خصوصی که می‌تواند مشوق حضور بخش خصوصی در پروژه‌های مذکور باشد، از این دسته از امتیاز است که اگر با برنامه‌ریزی بیشتری انجام شود، سودمند خواهد بود.

راه سخت توسعه بازار مسکن

بهرام پارسایی، کارشناس بازار مسکن درباره تصمیمات حمایتی دولت از ساخت مسکن در برنامه هفتم توسعه به صمت توضیح داد: در شرایط فعلی اقتصادی، بسیار سخت است که دولت بتواند طوری برنامه‌ریزی کند که مشکلات مسکن را در راستای برنامه توسعه‌ای حل کند، زیرا هزینه‌های این بخش بسیار زیاد است و کشور در حال حاضر منابع لازم را برای این اقدام ندارد. این کارشناس در ادامه بیان کرد: باتوجه به بحران اقتصادی موجود و کمبودهای زیرساختی اساسی به‌ویژه در تولید مسکن، تامین منابع مالی پروژه‌های عمرانی بسیار سخت‌تر از گذشته شده است. از طرفی به‌دلیل محدودیت بودجه، نمی‌توان برای پروژه‌های مسکنی که سرمایه زیادی را طلب می‌کند، برنامه‌ریزی مالی کافی و دقیقی انجام داد. اکنون بحران اقتصادی به‌حدی رسیده که مسکن باوجود جایگاهی که در تعالی و رشد کشور دارد، در اولویت نیست، زیرا موانع و مشکلات اقتصادی در بخش‌های دیگر اجازه ورود به این بخش را نمی‌دهد. وی خاطر نشان کرد: دولت باید هر جایی که احساس می‌کند به‌دلایل مختلف توانایی اجرایی کردن پروژه‌ای مانند نهضت ملی مسکن را ندارد، پا پس بکشد و سرمایه‌گذاری در این بخش را متوقف کند، زیرا اگر این اتفاق نیفتد، علاوه بر اینکه بخش زیادی از مردم که منتظر مسکن ارزان هستند ناامید می‌شوند، سرمایه‌های ملی نیز برای طرحی که در نهایت نیمه‌کاره رها می‌شود هدر می‌رود؛ سرمایه‌هایی که اگر در جاهای دیگر صرف شود می‌تواند نتایج بسیار ارزنده‌تری برای اقتصاد و توسعه کشور داشته باشد. اتفاقی که هم‌اکنون تامین مالی پروژه‌های مسکن را زیر سوال می‌برد، تاخیر در اجرای ۶ برنامه توسعه گذشته است. تحولات اخیر بازار مسکن و نبود ثبات در قیمت‌ها دلیلی است که دولت نتواند بودجه امسال را به نتیجه برساند؛ بنابراین اهدافی که شانه‌به‌شانه هم تعریف می‌شود ممکن است با خطای زیادی روبه‌رو شوند.

▣ روند صعودی چالش‌های اقتصادی

پارسایی درباره شرایط اقتصادی کشور در آینده به صمت گفت: نکته مهمی که باید موردتوجه قرار بگیرد، شرایط بحرانی اقتصاد کشور در سال‌های نزدیک است، زیرا کشور با تمام چالش‌ها هنوز به بحران اصلی ورود نکرده و اگر همین روال برای اصلاحات اقتصادی در پیش گرفته شود و تحریم‌های غرب ادامه‌دار باشد، بحران شدیدتری در انتظار ما خواهد بود. این کارشناس تصریح کرد: اگر وضعیت کلی حوزه مسکن را بررسی کنیم، خواهیم دید که در دهه‌های اخیر سیاست‌های غلط و اشتباه دامنگیر بازار مسکن شده و هرازگاهی طرحی برای درمان حال بد این بازار پرتلاطم تجویز شده، اما هر دفعه نه‌تنها بهبودی در وضعیت بحرانی موجود ایجاد نشده، بلکه شرایط به سمتی رفته که نه‌تنها خرید خانه بلکه اجاره یک‌خانه کوچک برای بسیاری از اقشار کم‌درآمد به یک رویا تبدیل شده است. سیاست‌هایی که میانگین نرخ هر مترمربع خانه را در تهران به ۶۰ میلیون تومان رسانده و عملا ثابت کرده که هیچ تاثیری در ساماندهی بازار نداشته است. امروزه در بیشتر کشورهای صنعتی پیشرفته که زیرساخت‌های محکمی برای توسعه و پیشرفت اقتصادی دارند، رد پایی از مدیران متخصص و وزیران کارآمد در حوزه‌ای که مسئولیت آن را برعهده دارند، دیده می‌شود، اما متاسفانه در کشور ما شایسته‌سالاری راه خود را گم کرده و مدیرانی در منصب دستگاه‌های اجرایی قرار دارند که تخصص مرتبط با حوزه کاری خود ندارند. این اتفاق از آن موضوعاتی است که ضربه‌های جبران‌ناپذیری به بدنه اقتصاد کشور وارد کرده و ما را از مسیر توسعه دور نگه داشته است. پارسایی در پایان به صمت گفت: باید مدیران توانمند اجرایی با نظارت و پیگیری‌های مستمر، به تولید مسکن در کشور سرعت ببخشند تا شاهد اعتمادسازی عمومی نسبت به بازار مسکن در جامعه باشیم. همچنین با ایجاد سیاست‌های پولی و مالی مناسب، باید اقشار مختلف جامعه را برای خرید مسکن توانمند کرد. مشکلات بخش مسکن باعث ایجاد رکود در بازار می‌شود و با این اتفاق انباشت تقاضا صورت می‌گیرد که تعادل بازار را بر هم می‌زند. در نتیجه توان خرید مردم از بین می‌رود و بازار اجاره نیز که متاثر از نرخ مسکن است، ملتهب و باعث نارضایتی‌های عمومی می‌شود.

انباشت برنامه‌های معوقه برای بازار مسکن

ناصر یارمحمدیان، کارشناس شهرسازی به صمت گفت: برنامه‌های مختلفی برای بهبود اوضاع بازار مسکن مطرح‌شده که عملا تاکنون نتیجه‌ای نداشته است. اینکه چند سال یک بار طرح یا برنامه‌های مختلفی برای توسعه بخش‌های مختلف مطرح شود و در نهایت به‌جایی نرسد، جز تاثیر معکوس و نابسامانی شرایط اقتصادی، نتیجه دیگری ندارد. وی در ادامه گفت: اکنون که هنوز دولت نتوانسته برنامه توسعه ششم را به پایان برساند، برنامه توسعه هفتم را تدوین کرده است. سوالی که پیش می‌آید این است دولت چگونه می‌تواند حجم زیادی از برنامه‌های معوقه حوزه‌های مختلف به‌ویژه مسکن را تکمیل کند؟ دولت سیزدهم تلاش بیشتری نسبت به دولت قبل برای پیشبرد اهداف عمرانی و تولید مسکن کرده و ساخت مسکن یکی از بزرگ‌ترین شعارهای دولت جدید بود؛ اما چالش‌های اقتصادی سال‌های اخیر و رشد تورم روزافزون تاب‌وتوان دولت را برای برنامه‌ریزی و رونق تولید مسکن و حمل‌ونقل به چالش کشاند. هرچند تلاش‌های زیادی در حوزه‌های یادشده صورت گرفته، اما تا زمانی که برنامه توسعه کشور باتوجه به ظرفیت‌های موجود طراحی نشود، اتفاق چشمگیری رخ نمی‌دهد و حجم زیادی از برنامه‌های اقتصادی و پروژه‌های عمرانی انباشت می‌شود.

▣ احکام برنامه هفتم توسعه در حوزه راه و مسکن

این کارشناس عنوان کرد: در حال حاضر احکام برنامه هفتم توسعه بیشتر درباره نحوه مردمی‌سازی و توسعه اقدام‌های بخش خصوصی و غیردولتی در جهت تسریع‌بخشی به نوسازی بافت فرسوده و مقاوم‌سازی سکونتگاه‌های غیررسمی است. بسته جامع تشویقی در حوزه اعطای تسهیلات مالی ارزان‌قیمت، تخفیف‌های ارائه‌شده ازسوی شهرداری، زمین واگذارشده، کاهش زمان صدور پروانه‌ها، معافیت یا کاهش هزینه‌های مالیاتی و بیمه‌ای، تدوین شده تا روند نوسازی و مقاوم‌سازی بافت‌های ناکارآمد سرعت بیشتری پیدا کند. برنامه هفتم توسعه قرار است بخش زیادی از تمرکز خود را بر بازسازی و مقاوم‌سازی بافت فرسوده قرار دهد. از آنجایی که این بافت به یک تهدید بزرگ برای جان و مال شهروندان تبدیل شده، باید هرچه سریع‌تر اقدامات مقتضی درباره آن صورت بگیرد. از سوی دیگر، دولت منابع مالی کافی برای ورود به نوسازی را در اختیار ندارد و به همین دلیل، تلاش می‌کند با تسهیل امور، مردم و سازندگان را برای ورود به این حیطه ترغیب کند. این کارشناس تاکید کرد: برای برون‌رفت از بحرانی که بازار مسکن با آن روبه‌رو شده، تولید می‌تواند راهکار مناسبی باشد؛ به‌شرط اینکه علاوه برساخت مسکن به شهرسازی و معماری شهری نیز توجه شود. اینکه واحدهایی ساخته شود که از امکانات رفاهی مناسب فاصله داشته باشد و مدیریتی در جهت حمل‌ونقل شهروندان به مراکز شهری نباشد، تنها وقت‌کشی و هدررفت سرمایه‌های کشور را رقم می‌زند. یارمحمدیان در پایان گفت: دولت باید بخشی از بودجه‌ای را که برای ساخت مسکن در نظر گرفته، برای تکمیل پروژه‌های قبلی اختصاص دهد تا این اطمینان در بازار مسکن ایجاد شود که دولت می‌تواند اقدامات موثری برای ساماندهی بازار مسکن انجام دهد؛ در غیر این صورت بدبینی در دل شهروندان نسبت به اقدامات آتی ایجاد می‌شود.

سخن پایانی

توجه به مسکن و حمل‌ونقل، امینت غذایی و بهبود معیشت مردم، اصلاح ساختار بودجه، ایجاد شفافیت در درآمدها و هزینه‌ها، جلب سرمایه عمومی و خصوصی برای طرح‌های نیمه‌تمام، اصلاح الگوی کشت، موضوعات مرتبط با آب و خشکسالی؛ توجه به طرح‌های مهم و اثرگذار اقتصادی؛ رعایت آمایش سرزمین و توجه به خانواده و بانوان ازجمله موارد مهم سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه هستند که در لایحه بودجه به آن توجه ویژه‌ای شده است.

مسکن یکی از بخش‌های پیشران اقتصاد است که دولت سیزدهم بر آن تاکید ویژه‌ای دارد و در لایحه بودجه ۱۴۰۲ نیز تصمیمات خوبی برای حمایت از ساخت مسکن گرفته شده است؛ دولت در لایحه از یک سو تامین منابع مالی برای حمایت از ساخت مسکن را پیش‌بینی و از سوی دیگر امکان تامین زمین موردنیاز برای احداث پروژه‌های مسکن را فراهم کرده است. اخذ مجوزهای لازم برای فروش و تهاتر املاک دستگاه‌ها، در نظر گرفتن تخفیف‌های مالیاتی پروژه‌های مسکن مهر و ارائه خدمات زیرساختی و زمین برای ساماندهی بافت‌های ناکارآمد و سکونتگاه‌های غیررسمی از دیگر بخش‌های مهم لایحه بودجه برای مسکن است که باید برای اجرایی کردن آنها فکر اساسی شود، وگرنه طرح و تدوین برنامه‌های توسعه بدون پشتوانه هیچ اثری ندارد.

یکی از مقدمات رشد پایدار اقتصادی که باید به‌طور کامل رصد شود، توجه به زیرساخت‌های حمل‌ونقل و کریدورهای ارتباطی است. دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۲ اعتبارات خوبی را برای صندوق توسعه حمل‌ونقل دیده است. به‌غیراز حمایت‌های مستقیم، بخشی از سود شرکت‌های وابسته به وزارت راه و شهرسازی به صندوق حمل‌ونقل اختصاص پیدا کرده و امکان تهاتر بخشی از اموال غیرمنقول وزارت راه و شهرسازی به این صندوق فراهم‌شده است. باتوجه به سرمایه‌بر بودن طرح‌های حمل‌ونقل، دولت به‌غیراز منابع داخلی امکان اخذ تسهیلات مالی خارجی با تضمین دولت برای تامین ناوگان و تجهیزات قطار شهری را هم پیش‌بینی کرده است.

مناقصه یک مرحله ای

شهرداری بندرعباس

شهرداری بندرعباس (شهرداری منطقه ۲) در نظر دارد فراخوان عمومی یک‌مرحله‌ای اجرای فضای سبز شهید دقت به شماره **۲۰۰۲۰۰۴۹۱۶۰۰۰۱۰۶** را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید.

کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت و تحویل اسناد فراخوان تا بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد.

متقاضیان شرکت در فراخوان در صورت عدم عضویت در سامانه، نسبت به ثبت‌نام و دریافت گواهی امضای الکترونیکی (به صورت برخط) برای کلیه صاحبان امضای مجاز و مهر سازمانی اقدام لازم را به عمل آورند.

▣ **مواعد زمانی:**

- **تاریخ انتشار فراخوان:** تاریخ: ۱۴۰۲/۰۹/۰۴ ساعت: ۱۳
- **مهلت دریافت اسناد فراخوان:** تاریخ: ۱۴۰۲/۰۹/۱۱ ساعت: ۱۹
- **مهلت ارسال پیشنهادات:** تاریخ: ۱۴۰۲/۰۹/۲۲ ساعت: ۱۵
- **زمان بازگشایی پاکت‌ها:** تاریخ: ۱۴۰۲/۰۹/۲۵ ساعت: ۱۵

این آگهی برابر آئین‌نامه معاملات جدید شهرداری تهران تسری به مراکز استانها صرفاً یک نوبت منتشر می گردد.

نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار: ضمانتنامه بانکی یا فیش واریزی به مبلغ ۷۰۰/۰۰۰/۰۰۰ریال.

اطلاعات تماس و آدرس دستگاه: بندرعباس - گلشهر شمالی - بلوار سید مصطفی خمینی - خیابان شلمچه کوچه فروزان۳ - شهرداری منطقه ۲ شماره تلفن ۰۷۶۳۳۶۲۴۱۱۶

شناسه ۱۶۰۸۷۲۰ — مدیریت ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری بندرعباس

شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد

«تجدید آگهی فراخوان عمومی»

شناسایی بهره‌بردار تصفیه‌خانه مرکزی شهرک صنعتی اشتهارد

۱- دستگاه مناقصه‌گزار: شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد به شماره ثبت ۵۹۶ و شناسه ملی ۱۴۰۰۳۹۳۱۸۹۰

۲- موضوع مناقصه: بهره‌برداری از تصفیه‌خانه مرکزی شهرک که بر اساس دستورالعمل‌های بهره‌برداری از طریق فراخوان عمومی و ارزیابی کیفی و تخصصی بهره‌برداران و پس از برگزاری مناقصه، واگذاری به شرکت توانمند و متخصص صورت خواهد گرفت.

۳- شرایط شرکت در مناقصه:

الف) داشتن گواهینامه صلاحیت بهره‌برداری از تصفیه‌خانه‌های فاضلاب از شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور و اداره حفاظت محیط‌زیست کشور

ب) داشتن رزومه کاری مرتبط با تصفیه‌خانه شهرک‌های صنعتی

ج) ارائه آخرین تغییرات روزنامه رسمی و اساسنامه و... الزامیست.

د) ارائه و ارسال شیوه‌نامه راهبری پیشنهادی، اعلام چارت نیرو انسانی در نظر گرفته شده جهت استقرار در تصفیه‌خانه و برآورد مالی راهبری به همراه شرح خدمات الزامیست.

۴- محل اجرای پروژه: استان البرز - شهرستان اشتهارد - تصفیه‌خانه مرکزی شهرک صنعتی اشتهارد

۵- مدت زمان اجرای پروژه: ۲۴ ماه شمسی

۶- آخرین مهلت تحویل اسناد ارزیابی و ارسال پیشنهادها به مناقصه‌گزار:

تا پایان وقت اداری مورخ **۱۴۰۲/۱۰/۰۳** و تاریخ بازگشایی پاکات پیشنهاد در تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۴ روز **دوشنبه** خواهد بود.

۷- مناقصه‌گران می‌توانند جهت کسب اطلاعات فنی، بررسی و بازدید از تصفیه‌خانه ضمن هماهنگی قبلی با شماره تماس ۰۹۱۲۰۶۱۴۸۹۶ از تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۰۴ الی ۱۴۰۲/۱۰/۰۲ اقدام نمایند.

۸- آدرس و شماره تماس جهت تحویل اسناد ارزیابی و پیشنهادها: استان البرز - شهرستان اشتهارد - شهرک صنعتی اشتهارد - دفتر شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد. شماره تماس: ۰۲۶-۳۷۷۷۳۶۳۵-۸

تذکر۱: پس از پایان مرحله ارزیابی مناقصه‌گران، دعوتنامه شرکت در مناقصه برای مناقصه‌گرانی که صلاحیت ارزیابی اولیه را احراز نموده‌اند ارسال و فرایند انجام مناقصه وفق شرایط اعلام شده در اسناد مناقصه مورد اقدام واقع خواهد شد.

تذکر۲: اعلام آمادگی هیچگونه حقی برای متقاضیان جهت شرکت در مناقصه ایجاد نخواهد کرد.

تذکر۳: هزینه انتشار این آگهی از برنده مناقصه آتی اخذ خواهد شد.

هیات‌مدیره شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد

تغییر مسیر اقتصاد از لب ساحل به پهنه دریا

کشتی‌ها به خط شدند

عقب‌ماندگی مازندران از اقتصاد دریا پایه ریشه دیرینه‌ای دارد و نمی‌توان آن را محدود به سال‌های اخیر کرد بلکه گویی سال‌های سال ساحل‌نشینان با دریا قهر بوده‌اند.
بهره مازندران از اقتصاد دریاپایه فقط در حد تورهای صیادی بود که به لنج‌های فرسوده و قدیمی خلاصه و فقط ۶ ماه از سال در دریا پهن می‌شد و پایان فصل صید دست صیادان خالی‌تر از هر زمان دیگر بود و به خانه‌های‌شان برمی گشتند. این عقب‌ماندگی در حالی است که طی دهه‌های قبل محور تمامی برنامه‌های طرح ریزان فقط تا لب ساحل خلاصه می‌شود و مسئولان از ترس غرق شدن در امواج نقدها و دریای متلاطم پا را از ساحل آن سوترنمی‌گذراند.

عکس: صمت

نتیجه کم توجهی به اقتصاد دریا سبب شد که کشورهای حاشیه این دریاچه بسته، عزمشان را برای به یغما بردن ذخایر خزر بیشتر جزم کنند و از این همه مواهب خدادادی برای مازندران فقط چند قطعه ماهی استخوانی می‌ماند و آلودگی‌های دریا که هرساله بیشتر می‌شد. تغییر نرم کریدور اقتصادی کشور از شرق و غرب به شمال - جنوب به یکباره مازندران را در مرکز ثقل آن قرار داد و این استان و ظرفیت به نقش اول این کریدور تبدیل شد. داشتن سه بندر در کرانه ساحل موقعیت مازندران را برای نقش آفرینی در این کریدور ویژه‌تر کرد و با ابلاغیه مقام معظم رهبری رسماً سوت کشتی‌ها برای تحقق و توسعه اقتصاد دریاپایه به صدا درآمد. مازندران در حالی که در گذشته کالاهای کشاورزی خود را از طریق زمینی به بازارهای هدف می‌رساند تصمیم گرفت پا در دریا بگذارد و مسیر جدید تجاری را کلید زند. نداشتن کشتی مناسب تجاری و یخچال دار یکی از موانع مهم فراروی برای ارسال کالاهای کشاورزی و فاسدشدنی نظیر مرکبات به شمار می‌رود. از این رو شرکت کشتی‌سازی صدرا چراغ اول را روشن کرد و ساخت شناور مورد نیاز را کلید زد. علاوه بر این شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران نیز پای کار آمد و کانتینرهای مورد نیاز یخچال دار را تامین کرد تا زمین بازی صادراتی از زمین به دریا کشیده شود. با آب اندازی نخستین کشتی کانتینری یخچال دار طی ماه جاری، گام عملیاتی برای توسعه صادرات و تجارت دریایی در استان مازندران آغاز شد و طراحی این کشتی‌ها توسط متخصصان بومی صورت گرفته است.

فاز جدید توسعه تجارت در مازندران

حسن خیریان‌پور، معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار مازندران با اشاره به اینکه فاز جدیدی از توسعه تجارت در استان با بهره‌گیری از ناوگان حمل‌ونقل دریایی شروع شد، افزود: برای نخستین بار شناور دریایی مجهز به کانتینر یخچال‌دار در استان بهره‌گیری شده است.

وی در گفت‌وگو با مهر با بیان اینکه باغداران و صادرکنندگان این اطمینان را داشته باشند که می‌توان ظرف مدت ۳ روز از بنادر استان محصولات را به بنادر روسیه ارسال کرد، افزود: مازندران قطب تولید مرکبات به‌شمار می‌رود و میزان تولید آن به ۳میلیون تن می‌رسد. خیریان‌پور با اشاره به اینکه ۴۸۰ کیلومتر ساحل دریا در مازندران وجود دارد و بیشترین ساحل را از خزر به خودش اختصاص داده است، افزود: سه بندر فعال، امیرآباد، نوشهر و فریدونکنار و با ظرفیت ۱۳.۵ میلیون تن بسیار حائز اهمیت هستند. دو منطقه ویژه اقتصادی که ما در بندر امیر آباد و نوشهر داریم و اخیرا هم در سه نقطه امیرآباد، نوشهر و بابلسر به تصویب رسید. وی ادامه داد: همچنین سه فرودگاه فعال ساری، رامسر، نوشهر، علاوه بر جابه‌جایی مسافر و حمل بار بسیار می‌تواند اثرگذار باشد. وی گفت: در تولید محصولات شیلاتی و آبزی‌پروری بالغ بر ۱۱۵ هزار تن بهترین محصولات شیلاتی تولید داریم که از جمله آن خاویار صادراتی به کشورهای اروپایی و گوشت خاویاری است. ورود کشتی‌های کانتینری به ناوگان تجارت مازندران سبب شده تا به دلیل ارزان و به صرفه بودن و کم کردن فاصله ارسال محموله تا بازارهای هدف و صادراتی، استقبال آن در مازندران افزایش یابد و این مسئله سبب شد تا برنامه تردد کشتی‌ها از سوی شرکت کشتیرانی و اتاق بازرگانی به فعالان اقتصادی در استان اطلاع‌رسانی شود.

اعلام برنامه حرکت کشتی‌ها در مازندران

علی تقی‌پور، رئیس اتاق بازرگانی مازندران با بیان اینکه برنامه حرکت کشتی‌ها برای حمل و تجارت دریایی به صورت منظم تنظیم شده است، افزود: با این کار صادرکننده و تاجر می‌توانند برای صادرات برنامه‌ریزی داشته باشند.

وی افزود: در پی هدف‌گذاری برای تقویت حمل‌ونقل دریایی طی هفته جاری چهار فروند کشتی برای صادرات محصولات در بندر امیرآباد برنامه‌ریزی شده است که دو فروند به مقصد بندر ناخاج کالا روسیه و دو فروند نیز به بندر اکتائو قزاقستان حرکت می‌کند. تقی‌پور با بیان اینکه هزینه حمل محصولات با کشتی مقرون به صرفه است، افزود: این کشتی‌ها در هفته جاری روزهای ۳۰ آبان و ۲ آذر به مقاصد ذکر شده حرکت می‌کنند. در امسال و از ابتدای مهر ماه تاکنون بیش از ۲۵ هزار تن محصولات کشاورزی و مرکبات از مازندران به کشورهای مختلف صادر شد و در سبد صادراتی می‌توان نوبرانه‌های باغات شامل پرتقال و نارنگی را دید.

بسیاری از محصولات مازندران قابلیت صادرات دارند

بابک مومنی سرپرست سازمان جهاد کشاورزی مازندران با بیان اینکه میزان تولیدات مرکبات استان به مرز ۳میلیون تن می‌رسد، افزود: تا سال گذشته بیشتر محصولات از طریق دیگر استان‌ها صادر می‌شود و امسال گواهی سلامت و قرنطینه مرکبات از داخل استان صورت می‌گیرد.

وی در گفت‌وگو با مهر اظهارکرد: درصد قابل‌توجهی از محصولات استان قابلیت صادرات دارند و امسال در تلاش هستیم تا حداقل ۲۰ درصد این تولیدات را صادر کنیم.

مومنی با بیان اینکه تولید کیفی و توجه به شناسنامه‌دار شدن محصولات مورد تاکید جدی است، افزود: با این کار وضعیت تولید ارتقا می‌یابد و اقبال بازارها نیز از محصولات استان بیشتر می‌شود.

> کشتی‌های تجاری کانتینری در بنادر مازندران به خط شدند تا اقتصاد سنتی لب ساحلی را به پهنه دریا پیوند دهند

سخن پایانی

درحال‌حاضر زیرساخت‌ها برای صادرات کالاها از بستر دریا در مازندران فراهم شده و حالا نوبت بخش خصوصی و تولیدکنندگان است تا از موقعیت مناطق آزاد تجاری و بنادر استان برای رساندن محصولات به کشورهای هدف بهره برند.

افزایش قیمت مواد اولیه صنعت کفش

معاون وزیر صمت گفت: افزایش‌های بی‌رویه قیمت در مواد اولیه صنعت کفش مورد تایید وزارت صنعت معدن و تجارت نیست، چرا که این صنعت، از نظر تولید و اشتغال در کشور کم‌نظیر است. به گزارش مهر، محمدمهدی برادران در افتتاحیه نخستین نمایشگاه تخصصی «مواد اولیه، ماشین‌آلات، تکنولوژی، چرم و صنایع وابسته صنعت کفش ایران_قم» که در محل نمایشگاه بین‌المللی استان قم برگزار شد، طی سخنانی اظهار کرد: صنعت کفش جدا از موضوع اشتغالزایی، از صنایعی است که بیشترین عمق تولید داخلی را دارد و تولید مواد اولیه داخلی این صنعت به بیش از ۸۰ درصد رسیده است. وی با بیان اینکه نمایشگاه تخصصی «مواد اولیه، ماشین‌آلات، تکنولوژی، چرم و صنایع وابسته صنعت کفش ایران_قم» با هدف کاهش نیازها برای واردات مواد اولیه برپا شده است، عنوان کرد: بیش از ۳ هزار مواد اولیه و ماشین‌آلات در فرآیند تولید کفش موثر هستند که در گذشته برای تأمین بیشتر این مواد وابسته بودیم به‌عنوان نمونه در ۳۳ سال گذشته ما وارد کننده پلی یورتان بودیم اما اکنون به صادر کننده تبدیل شده‌ایم. معاون صنایع عمومی وزارت صنعت، معدن و تجارت اضافه کرد: ما در صنعت کفش با کشورهای دیگر در رقابت هستیم و این رقابت از نظر مزیت قیمتی بسیار مهم است و اگر بتوانیم ماشین آلات جدیدتری را استفاده کنیم می‌توانیم به جایگاه مطلوب‌تری برسیم. وی از افتتاح ماشین‌های جدید در نمایشگاه تخصصی «مواد اولیه، ماشین‌آلات، تکنولوژی، چرم و صنایع وابسته صنعت کفش ایران_قم» که سرعت تولید کفش را تا سه برابر افزایش می‌دهد یاد کرد و گفت: انجمن کفش قم با برپایی نمایشگاه صنایع جانبی وابسته به کفش و نمایشگاه کفش، این استان را به قطب مهمی در حوزه کفش ماشینی تبدیل کرده است و اکنون به جایی رسیده که در سطح فراملی حرف برای گفتن دارد. وی از برپایی ۲۰ غرفه با حضور نمایندگان کشورهای دیگر در نمایشگاه «صنعت کفش ایران_قم» یاد کرد و گفت: از فعالان صنعت کفش ۴۳ کشور نیز دعوت شده است تا در این نمایشگاه حضور یابند. برادران خاطرنشان کرد: در این نمایشگاه کارگاه‌های آموزشی مطلوبی هم برگزار می‌شود که برای صنعت کفش مفید است و در این راستا باید از مسئولان استان قم و انجمن کفش این استان تقدیر کرد. وی ادامه داد: کفش، یکی از صنایعی است که محدودیت واردات در حوزه ماشین‌آلات برای آن درنظر گرفته نشده چراکه ماشین‌آلات جدید به بهره‌وری بیشتر، افزایش اشتغال و کاهش قیمت و رسیدن به مزیت رقابتی کمک می‌کند و با وجود محدودیت‌های ارزی برای صنعت کفش استثنا قائل شدیم تا نیاز صنعت کفش در اولویت قرار گیرد. معاون وزیر صمت گفت: با تصمیم مشترک بانک مرکزی و وزارت صمت قرار شد ارز مورد نیاز این صنعت نیز تامین شود، در کنار این موضوع توجهی ویژه به داخلی‌سازی ماشین آلات صنعت کفش داریم و امروز نیز ماشین آلاتی را در این نمایشگاه افتتاح کردیم که ایران سومین کشوری است که به این ماشین‌آلات مجهز شده است. وی با اشاره به گرانی برخی از مواد اولیه ادامه داد: افزایش‌های بی‌رویه قیمت در مواد اولیه مورد تایید صنعت معدن و تجارت نیست و ما مکاتبات خود را با حوزه‌های نظارتی داشتیم و بورس کالا و مجموعه‌های نظارتی باید اقدامات خود را انجام دهند تا واحدی نباشد که با عرضه کمتر بخواهد هزینه را برای تولیدکننده افزایش دهد چرا که صنعت کفش از نظر تولید و اشتغال در کشور کم‌نظیر است.

نمایشگاه شانزدهم، سکوی رشد اقتصاد صنعتی استان مرکزی

شانزدهمین نمایشگاه صنعت استان مرکزی در محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی استان با حضور معاون وزیر صمت، سفیر ساحل عاج و رایزن سفارت ترکیه در ایران گشایش یافت. این نمایشگاه که دوره پانزدهم آن با حضور ۱۲۰ شرکت از استان مرکزی و استان های آذربایجان‌شرقی، تهران، اصفهان و خراسان و سفرای اوگاندا و سنگال، در فضایی به وسعت ۴ هزار مترمربع در تاریخ سوم آبان ۱۴۰۱ برگزار شد، با طراحی و رویکرد جدیدی کار خود را آغاز کرده است و به دنبال کسب نمره و امتیاز A برای بین‌المللی شدن است.

فضای محدود و درخواست های بسیار

حسن میرزاخانی، معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار مرکزی در گفت‌وگو با ایسنا؛ با اشاره به برگزاری یک رویداد بسیار بزرگ در استان مرکزی در قالب شانزدهمین نمایشگاه صنعت استان به عنوان پنجمین نمایشگاه بزرگ کشور، بیان کرد: متاسفانه فضای محدودی در نمایشگاه در اختیار ماست و در مقابل، با خیل عظیمی از درخواست صنایع برای حضور در نمایشگاه روبه‌رو بودیم. وی با بیان اینکه صنایع بزرگ استان های صنعتی کشور برای عرضه توانمندی‌ها و محصولات خود در این نمایشگاه شرکت کرده‌اند، افزود: حضور صنایع در نمایشگاه و بازدیدکنندگان متخصص در حوزه صنعت، می‌تواند به توسعه و رشد صنایع و شرکت‌های حاضر در نمایشگاه، افزایش ارتباطات و عقد تفاهمنامه‌ها و قراردادها را به همراه خواهد داشت.

صنایع استان به مدار تولید بازگشته‌اند

میرزاخانی با اشاره به برگزاری این نمایشگاه در سالگرد سفر رهبر معظم انقلاب به استان مرکزی (۲۷ آبان ۱۳۷۹) و اینکه زمین این مجموعه طبق فرمان ایشان تامین شد، گفت: در حال حاضر فضای نمایشگاه و زیرساخت‌ها با محدودیت روبه‌رو است و درصدد توسعه این فضا و توسعه زیرساخت‌ها هستیم. این امر قطعا شرایط را برای حضور صنعتگران و شرکت‌های خارجی فراهم می‌کند و حضور سفرا و رایزنان اقتصادی کشورهای مختلف در نمایشگاه به غنای این رخداد و به بین‌المللی شدن نمایشگاه کمک شایانی خواهد داشت. وی در خصوص آخرین وضعیت صنعت در استان مرکزی اظهار کرد: از زمان استقرار دولت سیزدهم، اتفاقات خوبی در حوزه صنعتی استان خاصه صنایع بزرگ و مادر استان رقم خورده است، بسیاری از آنها احیا شدند و به مدار تولید بازگشته‌اند و امروز در استان مرکزی حقوق معوق کارگری وجود ندارد، نرخ رشد صنعت مثبت، نرخ اشتغال بالا و نرخ بیکاری نیز پایین است.

اهتمام برای رفع مشکلات صنایع

معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار مرکزی تصریح کرد: تلاش تیم اقتصادی و مدیریتی استان بر این است که به محض بروز مشکل در صنایع استان، مسئله در کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید یا به روش‌های دیگر پیگیری و بررسی می شود و در جهت شناخت مانع، تدبیر راهکار و حل مشکل با جدیت اقدام می شود. وی با بیان اینکه حل برخی از مسائل ساده است و با پیگیری کوچک رفع می شود، اما برخی مسائل با موانع خاصی روبه‌رو هستند، گفت: مسائلی که به دلیل وجود برخی از مقررات جاری کشور ایجاد شده است، در شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی مطرح می شود و در قالب مصوبه به شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی در سطح ملی یا ستاد ملی تسهیل و رفع موانع تولید ارجاع می شود. میرزاخانی اظهار کرد: یکی از ستادهای فعال در کشور ستاد تسهیل و رفع موانع تولید استان مرکزی است که هر هفته یک جلسه رسمی و گاهی هر روز یک جلسه غیررسمی به منظور بررسی و رفع مشکلات صنایع استان برگزار می‌کند. به گزارش ایسنا، نمایشگاه شانزدهم صنعت استان مرکزی در سه سالن و با حضور صنایع بزرگی همچون، آلومینیوم ایران، واگن پارس مپنا، هپکو، آذراب، کمباین‌سازی، ماشین‌سازی، حضور صنایع بزرگ تمامی شهرستان‌های استان مرکزی، همچنین صنایع استان‌های تهران، البرز، خراسان، آذربایجان، همدان و ... در اراک در حال برگزاری است.

حضور ۱۵۰ شرکت در نمایشگاه شانزدهم

مدیرکل صمت استان مرکزی نیز اظهار کرد: شانزدهمین نمایشگاه صنعت استان مرکزی، در فضایی به وسعت ۱۰ هزار مترمربع فضای مسقف و ۵ هزار مترمربع فضای باز تا سوم آذر میزبان علاقه‌مندان و صنعتگران و تولیدکنندگان است. علی جودکی با اشاره به حضور صنایع و تولیدکنندگان ۷ استان کشور در این نمایشگاه، گفت: علاوه بر حضور جدی صنایع استان مرکزی، ۱۵۰ شرکت در قالب ۱۴۶ غرفه دستاوردها و محصولات خود را به نمایش گذاشته اند و در جریان حضور سفرای خارجی که به منظور بازدید از نمایشگاه و اطلاع از ظرفیت‌های صنعتی استان مرکزی و ایران صورت می‌گیرد، انعقاد قراردادهای بسیاری نیز ترتیب داده شده است. وی تصریح کرد: در طول برگزاری نمایشگاه، میزبان فرماندهان ارشد نظامی کشور و مسئولان حوزه وزارت نفت و نیرو خواهیم بود و امروز نیز قرارداد ساخت ۳۰۰ دستگاه واگن، با حضور امیر سرتیپ حیدری فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی با واگن پارس مپنا منعقد می شود.

توان ویژه استان مرکزی در اقتصاد دریا

وی با اشاره به توانمندی استان مرکزی در حوزه اقتصاد دریا، بیان کرد: توان استان در کمک به اقتصاد دریا، بسیار ویژه است و امیدواریم که در فضا و زمانی مناسب، اخبار مناسبی از انعقاد قراردادهای مختلف در این حوزه داشته باشیم. به گزارش ایسنا، استان مرکزی در استقرار صنایع مادر رتبه اول کشور، از نظر استقرار صنایع پایین دستی آلومینیوم رتبه دوم کشور، در صنایع ریلی و تولید انواع واگن و اورهال و تعمیر و نگهداری ریلی رتبه نخست را در اختیار دارد و با این تفاسیر این استان را می‌توان پایتخت صنعت کشور نامید. حضور صنایع مادر و صنعت‌ساز در این استان ظرفیت و توانمندی بکری را به منطقه بخشیده است که تا امروز به خوبی از آن استفاده نشده و قطعا برگزاری نمایشگاه صنعت و معرفی همه داشته‌های صنعتی استان مرکزی، در کنار رشد تولید و صنعت، قطعا به رشد اقتصاد صنعتی استان کمک قابل‌توجهی می کند و باید از نمایشگاه شانزدهم و فرصت ۴ روزه که در اختیار استان مرکزی قرار داده شده نهایت بهره‌برداری را داشت.

روی خط خبر

بهره‌برداری از پنجمین شهرک صنعتی غیر دولتی فارس

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی فارس از صدور پروانه بهره‌برداری پنجمین شهرک صنعتی غیر دولتی در استان خبر داد و گفت: با صدور این پروانه، شهرک صنعتی غیر دولتی پدیده‌های نوآور قادرآباد آماده جذب سرمایه‌گذار و واگذاری زمین به متقاضیان است. به گزارش خبرنگار صمت از استان فارس، سید مصطفی هاشمی، در آیین اعطای پروانه بهره‌برداری شهرک صنعتی غیردولتی پدیده‌های نوآور قادرآباد گفت: با توجه به آماده‌سازی زیرساخت‌ها، پروانه بهره‌برداری این شهرک صنعتی صادر و آماده واگذاری زمین به متقاضیان است. مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی فارس با تصریح اینکه صنایع غذایی و صنایع کوچک بدون آلاینده قابل استقرار در این شهرک صنعتی غیر دولتی دارند، گفت: این شهرک صنعتی ظرفیت استقرار حدود ۴۰ واحد تولیدی با پیش‌بینی اشتغال ۳۰۰ نفر را خواهد داشت هاشمی در ادامه با بیان اینکه بر اساس قانون، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، مجاز است نسبت به صدور مجوز تاسیس و بهره‌برداری شهرک‌های صنعتی برای بخش خصوصی و تعاونی اقدام کند، گفت: در این زمینه، صدور مجوز برای ایجاد و توسعه شهرک صنعتی خصوصی پس از انجام مطالعات امکان‌سنجی فنی، اقتصادی و زیست محیطی در چارچوب طرح‌های توسعه و عمران توسط سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران و شرکت‌های استانی تابعه انجام می‌شود. مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی فارس بیان کرد: براساس قانون، شهرک‌های صنعتی غیر دولتی از کلیه مزایای قانونی شهرک‌های صنعتی دولتی برخوردار خواهند شد. هاشمی افزود: واحدهای تولیدی مستقر در شهرک‌های صنعتی غیر دولتی در مناطق کم برخوردار و کمترتوسعه یافته از معافیت‌های ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم برخوردار خواهند شد. مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی فارس اضافه کرد: بانک‌های عامل نیز موظف هستند قراردادهای مربوط به تخصیص زمین در شهرک‌های صنعتی غیر دولتی را هم ردیف اسناد رسمی پذیرفته و تسهیلات اعتباری و حقوقی مربوط به اسناد رسمی را در این خصوص اعمال کنند. وی تاکید کرد: متقاضیان ایجاد این شهرک‌ها باید زمین مناسب که در مالکیت آنها قرار دارد را برای بررسی‌های امکان‌سنجی ایجاد شهرک‌ها معرفی کنند. هاشمی در پایان یادآور شد: تاکنون پروانه بهره‌برداری برای ۵ شهرک صنعتی غیر دولتی در استان فارس شامل فراسان و کامپوزیت سازه ماندگار در شهرستان سپیدان، محبت‌گستر در شهرستان اقلید، شرکت توسعه صنایع و صادرات فارس در شیراز و پدیده‌های نوآور قادرآباد در شهرستان خرم‌بید صادر شده است.

راه‌اندازی دوباره معدن آنومالی ۱۲

مجتبی حمیدیان مدیرعامل شرکت سنگ‌آهن در بازدید از مجتمع شهید احمدی روشن گفت: معدن آنومالی ۱۲ با سه میلیون و ۵۰۰ هزار تن غیرفعال شده است. به گزارش خبرنگار صمت از استان یزد، مجتبی حمیدیان با اشاره به اینکه مهم‌ترین برنامه معاونت معدنی پیگیری برای راه‌اندازی مجدد معدن آنومالی ۱۲ است افزود: مشکل اصلی این آنومالی وجود موانعی چون جاده اختصاصی معدن سه چاهون، خط لوله انتقال آب بهاباد و خط ریلی بافق مشهد است که باید هرچه سریع‌تر درصدد رفع موانع آن باشد.

مدیرعامل شرکت سنگ‌آهن در بخش دیگری از سخنان خود گفت: برای هر واحد باید یک شاخص اقتصادی تعیین کنیم که در هر پروژه با چه مقدار سرمایه‌گذاری به چه میزان ارزش‌افزوده دست پیدا می‌کنیم. در ادامه بازدید، محمد حسین مرادیان معاون معدنی مشکل اصلی این واحد را تامین خوراک خواند و افزود: امروزه تامین خوراک نسبت به سالیان گذشته با شرایط سخت‌تری مواجه است.

وی توسعه فعالیت‌های اکتشافی به منظور شناسایی ذخایر جدید، انعقاد قراردادهای معدنی، افزایش ظرفیت استخراج دی ۱۹، خرید سنگ و... را از جمله اقدامات انجام شده برای تامین خوراک شرکت سنگ آهن مرکزی عنوان کرد.

معاون معدنی در پایان از شکستن رکورد ۱۰ سال اخیر شرکت سنگ آهن مرکزی در زمینه بالاترین میزان حفاری، زمین‌شناسی، پی‌جویی و نقشه‌برداری خبر داد.

نوبت دوم
شماره ۱۶۰۱۷۱۷

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی ساختمانهای فاقد سند رسمی

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۰۹/۲۰ و برابر رای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۱۰۰۱۴۰۰۳۰۶۶-۱۴۰۲/۰۷/۱۷ هیات مستقر در واحد ثبتی جویبار به کلاسه پرونده شماره ۱۴۰۲۱۱۴۴۱۰۰۱۴۰۰۰۲۰۴ ماده یک قانون مذکور، تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی رضا ابراهیمی فرزند قنبر نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی در آن به مساحت ۲۹۸ مترمربع قسمتی از پلاک ... فرعی از ۱۰- اصلی واقع در جویبار - بالامحله - کوچه ابراهیمی بخش هفت ثبت جویبار خریداری از قنبر ابراهیمی محرز گردیده است. لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آیین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق روزنامه محلی و کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها رای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دوماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل را ارائه نماید در غیر این صورت اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نمی‌باشد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۸/۲۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۹/۰۴

سقا قاسمی، رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان جویبار

شنبه
۴ آذر ۱۴۰۲- ۱۱ جمادی‌الاول ۱۴۴۵ - ۲۵ نوامبر ۲۰۲۳- شماره ۲۴۵۴-پیاپی ۳۷۷۲

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۰۳۵۱۰۰۹۴۲
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: صمیم

www.smtnews.ir
telegram.me/smtnews
info@smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

نگاه ویژه برنامه هفتم به صنایع دستی

ایران در بخش صنایع‌دستی دارای بهترین و خاص‌ترین محصولاتی است که در تاریخ این کشور ریشه دارند. همچنین فعالیت هنرمندانی چیره‌دست در کشور ما موجب شد ایران در حوزه صنایع‌دستی به کشوری خلاق تبدیل شود. امروزه صنایع‌دستی علاوه بر هنر و هویت ملی به‌عنوان منبع درآمدی مهم به‌شمار می‌رود و می‌تواند در توسعه جوامع محلی، فقرزدایی، ارتقای سطح درآمد، رفاه اجتماعی و بهبود اقتصادی موثر واقع شود، اما متاسفانه در ایران این صنعت به‌دلیل برخی موانع و مشکلات از جایگاه واقعی خود فاصله گرفته و از نقش‌آفرینی در عرصه اقتصادی دور شده است. این در حالی است که طبق لایحه برنامه هفتم توسعه تاسیسات و فعالیت‌های گردشگری و حوزه صنایع دستی از هر نظر دارای معافیت‌های مالیات قبلی و قوانین و مقررات بخش صنعت خود بوده و از شمول قوانین نظام صنفی مستثنا هستند. حال با وجود معافیت‌های مالیات گردشگری و حوزه صنایع دستی در برنامه هفتم این پرسش مطرح می‌شود که چالش‌های اصلی این صنعت چیست و این معافیت چقدر از دردهای فعالان این حوزه کم می‌کند؟

الزامات توسعه گردشگری در برنامه هفتم

بر اساس ماده (۸۳) برنامه توسعه هفتم که به تصویب نمایندگان رسید، به منظور توسعه گردشگری داخلی و افزایش جذب گردشگران خارجی و همچنین حفظ میراث فرهنگی کشور و توسعه و ترویج صنایع‌دستی، اقدامات زیر انجام می‌شود:

۱- تمامی تاسیسات و فعالیت‌های گردشگری و حوزه صنایع دستی از هرنظر دارای معافیت‌های مالیاتی قبلی و قوانین و مقررات بخش صنعت خود بوده و از شمول قوانین نظام صنفی مستثنا هستند.

به‌منظور یکسان‌سازی، یکپارچگی و انسجام‌بخشی تشکل‌های حرفه‌ای صنعت گردشگری و صنایع‌دستی، آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر نحوه تشکیل، اداره، فعالیت، آموزش و توانمندسازی اعضای تشکل‌های مذکور و امور غیرحاکمیتی قابل واگذاری به آنها، توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی ظرف ۶ ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون تهیه شده و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

۲- یارانه و تسهیلات مالی در چهارچوب بودجه سنواتی و معافیت‌های مالیاتی و عوارضی به تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی در چارچوب قوانین مربوطه اختصاص می‌یابد.

۳- زیرساخت‌های مورد نیاز مناطق گردشگری از قبیل راه، خدمات رفاهی و اقامتی، استفاده از ظرفیت بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری، واگذاری تسهیلات ارزان‌نرخ و سایر اقدامات حمایتی در قالب بودجه سنواتی ایجاد می‌شود.

۴- اشخاص حقوقی فعال در حوزه گردشگری و صنایع‌دستی نسبت به اخذ مجوز لازم از تشکل‌های ذی‌ربط اقدام کنند.

۵- فرش دستبافت و صنایع وابسته به آن نیز مشمول حکم این بند است و انجام امور مربوط به آن کماکان برعهده وزارت صنعت، معدن و تجارت است.

صادرات چمدانی صنایع‌دستی

علیرضا ایزدی، مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان اصفهان درباره چالش‌های موجود در صادرات صنایع‌دستی به صمت گفت: یکی از محورهای اصلی اشتغالزایی و ارزآوری، صنایع‌دستی است، اما صادرات صنایع‌دستی با چالش‌های بسیاری روبه‌رو است. یکی از مشکلات اصلی ما نبود آمار درست از میزان صادرات است. در حوزه صنایع‌دستی میزان خروجی مشخص نیست، چراکه بخش زیادی از صنایع‌دستی کشور به‌صورت چمدانی صادر می‌شود. وی با اشاره به تاثیرات تحریم و کرونا در صادرات صنایع‌دستی اظهار کرد: تحریم و کرونا حتما در این موضوع تاثیرگذار است و بسیاری از بازارهای ما پس از این اتفاقات از بین رفته است. با این حال شیوع کرونا این ضرورت را گوشزد کرد که در حوزه برندسازی، بازاریابی و عرضه محصولات متنوع صنایع‌دستی با تکیه بر فناوری‌های نوین بکوشیم که در این مسیر یاری همه نهادهای مربوطه ضروری است.

به این اقتصاد رونق دهید

مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان اصفهان با اشاره به ضرورت توجه به تولید محصولات کاربردی در کنار صنایع‌دستی تزئینی تصریح کرد: تولید محصولات روز و کاربردی در زندگی می‌تواند با کمک به توسعه صادرات، درآمدزایی مناسبی برای هنرمندان و کشور داشته باشد و اقتصاد هنر از این طریق رنگ و لعاب رونق به خود خواهد گرفت. وی با اشاره به چالش دیگری در صادرات صنایع‌دستی اظهار کرد: یکی از موانع اصلی که پیش از این صادرکنندگان ما را دچار چالش کرده بود، پیمان‌سپاری ارزی بود، اما خوشبختانه لغو پیمان‌سپاری ارزی صنایع‌دستی در دولت به تصویب رسید. علاوه بر این، اگر دولت بتواند مشوق‌های صادراتی و تولیدی خوبی را برای این حوزه در نظر بگیرد، قطعا شاهد اتفاقات خوبی در حوزه صادرات صنایع‌دستی خواهیم بود.

در نمایشگاه‌ها شرکت کنید

مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان اصفهان با تاکید بر ضرورت حضور فعالان این حوزه در نمایشگاه‌های خارجی گفت: حضور در نمایشگاه‌های خارجی موجب معرفی بهتر محصولات صنایع‌دستی می‌شود که نتیجه این امر رشد صادرات خواهد بود. اکنون ما نیازمند جذب نیروهای جوان در حوزه صنایع‌دستی هستیم تا این افراد بتوانند با گردشگران خارجی ارتباط برقرار کنند و بر روش‌های کار و کلیت فضای مجازی مسلط باشند. در نتیجه این روند، نگاهی نو بر بازاریابی تولیدات صنایع‌دستی حاکم می‌شود.

فقدان آمار، زیر پای صادرات را خالی می‌کند

خاطره استادرضایی، رئیس اتحادیه تعاونی‌های صنایع‌دستی استان تهران درباره وضعیت صادرات صنایع‌دستی به صمت گفت: براساس آمار کشورهای عربی رتبه اول صادرات صنایع‌دستی را در اختیار دارند و پس از آنها کشورهای اروپایی هستند. همواره شعاری درست را می‌شنویم مبنی بر اینکه اولویت نخست در استفاده از ظرفیت صادرات غیرنفتی، صنایع‌دستی است که تنوع زیاد محصول در این بخش نیز این ظرفیت بی‌شمار را نشان می‌دهد اما در حقیقت این فقط یک شعار است و در عمل هیچ تلاشی برای توسعه این بخش نمی‌شود. وی با اشاره به چالش‌های حوزه بسته‌بندی صنایع‌دستی اظهار کرد: ممکن است حوزه بسته‌بندی با توجه به افزایش قیمت‌ها دچار تحول نشود و همچون گذشته به شیوه سنتی ادامه پیدا کند، اما اگر بسته‌بندی حرفه‌ای شکل بگیرد، می‌توانیم شاهد افزایش فروش باشیم. به هر حال وقتی صنایع‌دستی در یک بسته‌بندی شکیل و مرتب ارائه شود، به‌مراتب مشتری‌پسندتر از زمانی است که در کاغذ پیچیده می‌شود.

مشکل کجاست؟

استادرضایی به تشریح مهم‌ترین چالش در حوزه صنایع‌دستی پرداخت و افزود: چالش اصلی ما این است که در صنایع‌دستی تعریف خاصی از نظارت به‌طور متمرکز وجود ندارد. متاسفانه نقص آمار اعلامی ازسوی دولت ما را گمراه می‌کند. ما خلأ بسیار زیادی در بخش آمار داریم، زیرا بسیاری از بنگاه‌های خصوصی فعال در این حوزه معتقدند دلیلی برای اعلام دقیق آمار صادرات آنها وجود ندارد. در واقع چالش اصلی ما این است که ساماندهی درستی برای بکارگیری ظرفیت‌های گسسته انجام نشده است. ما سال‌هاست که درگیر فقدان آمارهای درست هستیم و همواره این موضوع به‌عنوان چالش مطرح شده است. آمارهای موجود همه حدودی هستند و گاهی تا ۳ برابر افزایش رقم نسبت به آمار اعلام‌شده داریم. برای مثال در حوزه زیورآلات سنتی، طراحی‌های لباس و پوشش‌های سنتی صادرات چمدانی داریم، این در حالی است که اگر آمار دقیق این بخش ثبت شود، قابلیت رفع آسیب و برنامه‌ریزی منسجم ایجاد می‌شود.

تنوع زیاد اینجا مشکل‌ساز است!

رئیس اتحادیه تعاونی‌های صنایع‌دستی استان تهران با اشاره به دلایل فقدان آمار درست بیان کرد: تنوع بسیار محصولات در حوزه صنایع‌دستی همواره جزو موانع شناسایی و کدگذاری حوزه صادراتی محسوب می‌شود که زمانبری و هزینه خاص خود را دارد. در واقع این موضوع باوجود اینکه یک فرصت است، در آمارگیری و برنامه‌ریزی منظم برای توسعه صادرات صنایع‌دستی چالش ایجاد کرده است. در حقیقت به‌دلیل تنوع بسیار محصولات در حوزه صنایع‌دستی، سامانه نظارتی معینی برای آن وجود ندارد. البته امیدواریم با پیگیری‌های صورت گرفته بتوانیم تا پایان سال ۱۴۰۲ ثبت اطلاعاتی حقیقی حداقل در بخش تعاونی‌ها داشته باشیم. وی با تاکید بر اینکه غیر از تولید همه چیز در حاشیه قرار دارد، افزود: برای تولید موفق باید تمرکز تولیدکننده صنایع‌دستی صرفا بر تولید باشد و درگیر مسائل حاشیه‌ای همچون چگونگی تامین مواد اولیه نشود. توجه داشته باشید که اگر چالش تولیدکننده صنایع‌دستی مانند تامین مواد اولیه و ابزار تولید رفع نشود، در مسیر تولید دچار مشکل می‌شود و قادر نخواهد بود که به بازارهای تخصصی فکر و برای آنها برنامه‌ریزی کند.

هیچ برنامه‌ای نمی‌توان داشت

استادرضایی با اشاره به ارزآوری بسیار بالای صنایع‌دستی گفت: در بخش صنایع‌دستی رسته‌های خاصی داریم که ارزآوری آنها افسانه‌ای است. همچنین با استفاده از هوش‌مصنوعی و توانمندی اپلیکیشن‌ها و دیجیتال‌مارکتینگ در بخش صنایع‌دستی، می‌توانیم صادرات این بخش را چندین برابر کنیم، اما درحال‌حاضر آمار متمرکز ثبت‌شده قابل‌استنادی وجود ندارد؛ در نتیجه نمی‌توان هیچ برنامه‌ای برای توسعه صادرات داشت.

برندسازی انهدامی

رئیس اتحادیه تعاونی‌های صنایع‌دستی استان تهران با بیان اینکه در بخش صنایع‌دستی باید زنجیروار فعالیت کرد، افزود: نباید با یک برندسازی، انهدامی صورت گیرد و یک برند تک‌حلقه‌ای عمل و غده‌ای سرطانی ایجاد کند که سایر بخش‌ها بیکار بمانند. در واقع بازار هیجانی قابلیت برنامه‌ریزی ندارد و اگر با این روند ادامه دهیم بی‌شک نمی‌توانیم آینده خوبی را برای این صنعت متصور باشیم. باید محصول به فراخور بازار هدف تولید شود.

سخن پایانی

اگر بخواهیم مشکلات فعالان صنایع‌دستی را در چند جمله مطرح کنیم، باید بگوییم صنایع‌دستی و هنرمندان آن متولی ندارند. هنرمند صنایع‌دستی بین سازمان‌ها در حال آمدوشد است و هیچ حمایت‌کننده‌ای ندارد. نکته مهم‌تر صادرات صنایع‌دستی است که باوجود اهمیت بالای آن هیچ آمار دقیقی از آن وجود ندارد و صادرکنندگان فعال در این حوزه باید برنامه خود را روی هیچ بنا کنند! در نتیجه امیدواریم توجه به این حوزه در برنامه هفتم توسعه کمی به این صنعت بی‌جان رونق بخشد.

نظرگاه

جایگاه گردشگری در برنامه هفتم توسعه

محمد کریمی، مدیرکل امور مجلس وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی درباره جایگاه ۳ حوزه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی در برنامه هفتم توسعه کشور گفت: برای نخستین بار، سرفصل مجزایی در برنامه هفتم توسعه کشور نسبت به ۶ برنامه گذشته در حوزه‌های تخصصی وزارتخانه وجود دارد و اکنون کمیسیون تلفیق برنامه هفتم در مجلس شورای اسلامی، ذیل فصل هفدم این برنامه، ۲ ماده، ۱۵ بند، ۵ جزء و ۴ تبصره به عنوان احکام مستقیم حوزه‌های میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی تصویب کرده است. مدیرکل امور مجلس وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی افزود: تا برنامه سوم توسعه هیچ حکمی که به صورت مستقیم به حوزه گردشگری اشاره کند، وجود ندارد، در برنامه چهارم و پنجم هم مختصر اشاراتی به این حوزه شده است؛ برنامه ششم توسعه نخستین برنامه‌ای بود که در آن به صورت مستقیم چندین حکم برای حوزه گردشگری و میراث فرهنگی تدوین شد. برنامه هفتم توسعه متناسب با سیاست‌های کلی ابلاغی رهبر معظم انقلاب، نخستین برنامه‌ای است که حوزه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی یک سرفصل جداگانه دارد، این اقدام ظرفیت فوق العاده‌ای برای این سه حوزه خواهد بود. با عنایت ایشان و توجه دولت متناسب با نیازهای زمان و وضعیت فعلی کشور اکنون فرصت خوبی ایجاد شده تا حوزه گردشگری، میراث فرهنگی، و صنایع دستی جایگاه خود را در اسناد بالادستی کشور ارتقا دهد و تثبیت کند.

همکاری نمایندگان برای درج احکام صنایع‌دستی در برنامه

به گزارش ایرنا، کریمی افزود: برنامه هفتم توسعه به معنای واقعی ظرفیت مهمی برای توسعه گردشگری در کشور است؛ البته لازم است از مساعدت و حمایت‌های نمایندگان مجلس خصوصا اعضای کمیسیون تلفیق و کمیسیون فرهنگی به صورت ویژه تشکر کنم. انتظار می‌رود در ادامه و در بررسی برنامه در صحن علنی این حمایت‌ها تداوم داشته و احکام مندرج در مصوبات کمیسیون تلفیق دچار تغییرات نشود. وی با اشاره به اضافه کردن احکامی در حوزه صنایع دستی به لایحه ارسالی دولت گفت: حوزه صنایع‌دستی در لایحه تقدیمی دولت به مجلس کمرنگ بود، اما با همکاری کمیسیون فرهنگی موارد خوبی در حوزه صنایع دستی اضافه شد که در ادامه با حضور معاونان وزارتخانه در کمیسیون تلفیق و ارتباط بسیار خوبی که با نمایندگان این کمیسیون برقرار شد مجموعا احکام خوبی برای این حوزه نیز مصوب شد.

صنعت گردشگری، خوش‌بازده و زودبازده

کریمی توضیح داد: در ذیل فصل ۱۷ برنامه توسعه ۲ ماده، ۱۵ بند، ۵ جزء و ۴ تبصره به عنوان احکامی که مستقیما در حوزه‌های میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی مصوب شده است، وجود دارد. همچنین در برخی از فصول دیگر نیز مواردی غیرمستقیم و مرتبط با حوزه‌های ماموریتی وزارتخانه مصوب شده است. مدیرکل امور مجلس وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی گفت: منابع درآمدی دولت محدود و مشخص است، ما باید دنبال منابع جایگزین باشیم. یکی از منابع پایدار درآمدهای حوزه گردشگری است. حوزه گردشگری هم خوش بازده است هم زود بازده، سرمایه‌گذار هرچه هزینه کند متناسب با آن سود ایجاد به‌دست می‌آورد، گردشگری صنعتی تحریم ناپذیر است و توانایی آن را دارد که ظرفیت‌های خوبی برای سایر حوزه‌ها ایجاد کند.

خانه ملت

چالشی به نام «افزایش سن بازنشستگی»

نمایندگان مجلس شورای اسلامی به منظور کاهش ناترازی صندوق‌های بازنشستگی سن بازنشستگی را برای گروه‌های مختلف افزایش دادند. این مصوبه براساس بند خ ماده ۲۹ لایحه به تصویب نمایندگان رسیده و در صورت تایید شورای نگهبان، قابلیت اجرا پیدا می‌کند.

بر اساس این ماده، به منظور کاهش ناترازی صندوق‌های بازنشستگی و تقویت توان صندوق‌ها موارد زیر مقرر شده است:

۱. بیمه‌پردازانی که ۲۸ تا ۳۰ سال سابقه خدمت دارند به سنوات اشتغال آنها برای بازنشستگی اضافه نمی‌گردد.

۲. بیمه‌پردازانی که ۲۵ تا ۲۸ سال سابقه خدمت دارند به سنوات اشتغال آنان به ازای هر سال تا زمان بازنشستگی دو ماه اضافه می‌گردد.

۳. بیمه‌پردازانی که ۲۰ تا ۲۵ سال سابقه خدمت دارند به سنوات اشتغال آنان به ازای هر سال تا زمان بازنشستگی سه ماه اضافه می‌گردد.

۴. بیمه‌پردازانی که مطابق قوانین ۱۰ تا ۲۰ سال سابقه خدمت دارند به سنوات اشتغال آنان به ازای هر سال تا زمان بازنشستگی چهارماه اضافه می‌گردد.

۵. بیمه‌پردازانی که مطابق قوانین تا ۱۰ سال سابقه خدمت دارند به سنوات اشتغال آنان به ازای هر سال تا زمان بازنشستگی پنج ماه اضافه می‌گردد.

اجرای تمام یا بخشی از احکام فوق‌الذکر مشروط بر آن است که سن بیمه شده در زمان بازنشستگی برای مردان از ۶۲ سال و برای زنان از ۵۵ سال بیشتر نباشد.

نمایندگان مجلس با افزایش سن بازنشستگی به صورت پلکانی به ازای سنوات باقی مانده از خدمت موافقت کردند.

در جریان بررسی این ماده، داود منظور، رئیس سازمان برنامه و بودجه در موافقت با بند «ج» ماده ۲۹ لایحه برنامه هفتم توسعه ارجاعی از کمیسیون تلفیق اظهار کرد: این حکم حتما کمک می‌کند پوشش بیمه‌های اجتماعی را افزایش دهیم برخی رانندگان تاکسی‌های اینترنتی و پلتفرم‌ها بیمه ندارند که ۳۰۰ هزار نفر هستند و تحت پوشش بیمه قرار ندارند؛ این حکم کمک می‌کند تا آنها هم مشمول بیمه‌های پایه شوند و ما با این حکم موافقیم.

در ادامه محسن نجفی خواه، معاون هماهنگی و برنامه‌ریزی امور حقوقی دستگاه‌های اجرایی به نمایندگی از دولت در موافقت با بند الحاقی به بند «خ» ماده ۲۹ لایحه برنامه هفتم توسعه ارجاعی از کمیسیون تلفیق مجلس اظهار کرد: یکی از مشکلات دولت حل مشکلات ناترازی صندوق‌های بازنشستگی است یکی از مسائل کشور هم تغییر سیاست‌های جمعیتی است لذا از یک سو کاهش باروری داریم و از سوی دیگر افزایش سن امید به زندگی داریم که در مردان ۷۶ و زنان ۷۸ سال است حوزه سلامت و سبک زندگی و شرایط حاکم بر کشور به گونه‌ای است که سن امید به زندگی در جامعه افزایش یافته که از افتخارات نظام اسلامی است.

وی افزود: وضعیت برخی صندوق‌ها به گونه‌ای است که سن بازنشستگی در آنها پیش‌بینی شده مثلا معلمان در ۴۸ سالگی می‌توانند بازنشسته شوند و در این حکم خواسته‌ایم تا این افراد بتوانند به کار خود ادامه دهند. لذا با این مکانیزم پلکانی در کمیسیون تلفیق، حقوق مکتسبه افراد تضییع نمی‌شود. در نهایت سن مردان در بازنشستگی با ۶۲ و زنان با ۵۵ سال با میزان سابقه کار، بازنشسته شوند؛ مشکل اشتغال و ناترازی صندوق‌ها هم برطرف می‌شود. اما با تبصره‌های ۵ و ۶ مخالفیم.

محسن زنگنه، سخنگوی کمیسیون تلفیق مجلس گفت: چون قرار شد حقوق بازنشستگان متناسب‌سازی شود، دولت به دنبال آن است تا سن بازنشستگی را افزایش دهیم که دولت گفته بود به ازای سال باقیمانده از خدمت ۴ ماه افزایش یابد اما ما آن را تغییر دادیم.

علت تصویب قانون افزایش سن بازنشستگی

«جلوگیری از انفجار بمب ساعتی» یا «تصمیم غیرمنطقی» این‌ها عناوینی است که برخی درخصوص مصوبه جدید افزایش سن بازنشستگی انتخاب کردند؛ مصوبه‌ای که سوالاتی را هم در ذهن برخی از شهروندان به وجود آورده است.

بر اساس آنچه در بند الحاقی بند خ ماده ۲۹ لایحه آمده این تصمیم به منظور «کاهش ناترازی صندوق‌های بازنشستگی و تقویت توان صندوق‌ها» گرفته شده است.

از سوی دیگر، طبق گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی سن امید به زندگی در ایران از سال ۱۳۳۰ تا به امروز از ۴۶ سال به ۷۶ سال افزایش پیدا کرده، در حالی که طی همین سال‌ها متوسط سن بازنشستگی از ۵۷ سال به ۵۱ سال کاهش یافته است؛ فاصله سن بازنشستگی تا امید به زندگی که عاملی تعیین‌کننده در میزان سال‌های دریافت مستمری توسط مشترکان صندوق بیمه‌ای و هزینه‌های آن محسوب می‌شود، از منفی ۱۰ سال در سال ۱۳۳۰ به حدود مثبت ۲۵ سال در سال ۱۳۹۹ رسیده است. به عبارت دیگر سن بازنشستگی که ۱۰ سال بزرگ‌تر از سن امید به زندگی بوده است اکنون ۲۵ سال کوچک‌تر از آن است.

سن بازنشستگی در دنیا

با وقوع بحران سالمندی در دنیا و افزایش امید به زندگی و به منظور حفظ تعادل منابع و مصارف صندوق‌های بازنشستگی، سن و سابقه الزام برای بازنشستگی در بیشتر کشورهای دنیا افزایش یافته و تناسب الزام بین سن و سابقه بازنشستگی و تغییرات جمعیتی صورت پذیرفته است

در سال‌های اخیر، سیستم‌های بازنشستگی در سراسر اروپا نیز، با توجه به افزایش سن جمعیت، محدودیت‌های مالی و اصول حاکم بر پایداری صندوق‌ها در حال تغییر به سمت زندگی کاری طولانی‌تر و به تعویق انداختن بازنشستگی هستند.

سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی با استناد به روند افزایش سنوات مورد انتظار برای دوره بازنشستگی، پیش‌بینی کرده است که سن بازنشستگی در کشورهای عضو همچنان روندی صعودی داشته باشد.

اتحادیه اروپا نیز پیش‌بینی کرده که متوسط سن بازنشستگی تا سال چندین سال بعد برای مردان به ۶۶.۱ سال و برای زنان ۶۵.۹ سال برسد.

همچنین مطالعات حاکی از آن است که در یک دوره ۲۰ ساله از سال ۱۹۹۵ تا پایان دسامبر ۲۰۱۵، ۵۰ کشور ازجمله آلمان، اسپانیا، کره جنوبی، فرانسه، یونان و...، به منظور کاهش هزینه‌های مالی، سن بازنشستگی را افزایش داده‌اند.

اکثر کشورهای سازمان همکاری و توسعه اقتصادی در میانه قرن حاضر دارای حداقل سن بازنشستگی ۶۷ سال خواهند بود. تعدادی از کشورها با ایجاد پیوند مستقیم بین افزایش سن بازنشستگی با روند تکاملی امید به زندگی، از این سن نیز فراتر خواهند رفت.